Fremtidens omsorgsplasser

Erfaringer fra ulike omsorgstilbud

Husbanken

SINTEF

FREMTIDENS OMSORGSPLASSER - ERFARINGER FRA ULIKE OMSORGSTILBUD

Denne rapporten viser erfaringer hentet fra forskningsprosjektet Fremtidens omsorgsplasser, et Husbank-finansiert prosjekt med Porsgrunn kommunen som eier og SINTEF Byggforsk som kunnskapsaktør.

Prosjektet har fulgt Porsgrunn kommunes prosess i utarbeidelse av nye omsorgstilbud i kommunen, både i et kortsiktig og i et langsiktig perspektiv.

SINTEF Byggforsk har bistått prosessen gjennom arrangement og gjennomføring av tverrfaglige arbeidsverksteder med utvalgte tema for dypere diskusjon. I tillegg har SINTEF Byggforsk gjennomført evalueringer av fire omsorgstilbud i Porsgrunn kommune (del 1) og tre omsorgstilbud utenfor kommunen (del 2).

I denne rapporten er erfaringer og funn fra de ulike omsorgstilbudene formidlet. Fordi botilbud og tjenestetilbud henger tett sammen har vi forsøkt å formidle både de fysiske løsninger, tjenesteorganisering og omsorgsfilosofi. Gjennom bilder, kart, planer og beskrivelser, samt fortellinger kommuniseres viktig innsikt. Dette som et forsøk på å overføre en helhetlig og detaljert forståelse av de ulike tilbudene.

Porsgrunn kommune har opplevd dette som nyttig, og vi håper at både metode og innhold kan være til inspirasjon for andre kommuner i utvikling av fremtidens omsorgsplasser!

Karin Høyland og Silje Strøm Solberg
SINTEF Byggforsk

INNHOLD

04 DEL 1 - FIRE OMSORGSTILBUD I PORSGRUNN KOMMUNE

07 BORGHAVEN BO- OG REHABILITERINGSSENTER - aktivitetssenter

27 KLYVEGATE 5 - Bokollektiv for personer med demens

43 DOKTORLØKKA SYKEHJEM - sykehjem for friske personer med demens

63 FREDNES SYKEHJEM - Langtidsavdelinger og lindrende enhet

79 DEL 2 - TRE OMSORGSTILBUD UTENFOR PORSGRUNN KOMMUNE

81 BYNESET OG NYPANTUNET HELSE- OG VELFERDSSENTER, AVD. BYNESET

99 BRÅTA BO- OG AKTIVITETSSENTER - Aktivitetshus og bydelssenter

117 VERPLEEGHUIS HOGEWAY - Demenslandsby

FAKTA

Kort innføring i de viktigste aspektene ved tilbudet, samt grunnleggende verdier og omsorgsfilosofi. Denne delen formidler også faktatall om omsorgstilbudet knyttet til både drift, personale, beboere og fysiske omgivelser.

HVA KAN VI LÆRE?

En oppsummering av viktige kvaliteter og negative erfaringer med omsorgstilbudet.

FORTELLINGER

Det er gjennomført flere intervjuer på hvert av omsorgstilbudene i denne evalueringen. Gjennom intervju tilegner en seg en særegen førstehåndsinnsikt i kvaliteter ved omsorgstilbudet, hvordan bygg og omgivelser brukes og hva som fungerer eller fungerer mindre bra. Denne informasjonen er valgt formidlet gjennom personasfortellinger.

Dette er et supplement til faglige vurderinger, som overfører viktig forståelse for hvordan tilbudet fungerer. Disse personasfortellingene er ikke direkte gjenfortalt, men satt sammen for å formidle stemninger, opplevelser, personlighet og hverdagsliv til tilbudene. En historiefortelling kan inneholde stoff fra flere av de gjennomførte intervjuene på det aktuelle stedet.

ERFARING MED LOKALISERING OG BYGG

Denne delen gir innblikk i detaljerte erfaringer med lokalisering og med den fysiske løsningen. Disse erfaringene er kommet fram ved bruk av ulike metoder. Intervjuer med ansatte, pårørende og beboere, sjekklister og gåturer i de bygde omgivelsene med ansatte og pårørende.

Erfaring med lokalisering legger vekt på positive kvaliteter med beliggenhet, det kan være tilbud i nærområdet, avstand til tursti eller vann, men påpeker også negative erfaringer knyttet til lokalisering og nærmiljø.

Erfaring med bygg vektlegger gode romlige kvaliteter, funksjonalitet opp mot bruk, plan og arkitektoniske løsninger opp mot opplevelse, livskvalitet og driftsøkonomi.

Erfaringene er formidlet gjennom både bilder, kart, plantegninger og beskrivelser. De er supplert med sitater fra intervjuene.

FARGEKODING

Erfaringene er gitt en fargekode ut i fra hvor god eller dårlig en løsning er vurdert. Med disse fargekodene kan du lese av hvor i bygget detaljen eller løsningen som er beskrevet befinner seg, for å få en større forståelse for helhet. Bilder supplerer dette.

X God løsning, trekkes frem som noe som bidrar positivt i hverdagen.

X Ikke en optimal løsning, men fungerer.

X Negativt. Skulle vært løst annerledes, bidrar til unødig mye tidsbruk.

FORMIDLINGSSTRUKTUR

Hvert omsorgstilbud er strukturert med fakta og overordnet nivå først, slik at leser kan gjøre seg opp et helhetlig bilde. I ingressen går det fram det vi mener kan være nyttig å lære av det aktuelle caset. Deretter går leser mer og mer inn i erfaringer fra konsept og detaljer.

Arkitektur oppleves med alle sanser, og alle detaljer spiller inn i denne helheten. Alt fra dagslys, utsikt, og materialbruk til møblement, luftkvalitet, intuitivitet i bruk av rom, og ikke minst hvilke holdninger og verdier de ulike omsorgstilbudene har. Alt inngår i en helhet.

Det er derfor benyttet mye bilde- og tegningsmateriell i formidlingen, da disse kommunikasjonsformene supplerer teksten og muliggjør større forståelse for hva som legges i begreper og ord. Bilder kommuniserer helhet og stemning på en bedre måte enn tekst, og gir den enkelte leser større forståelse for hvordan omsorgstilbudet oppleves.

Tjenestetilbudet beskrives gjennom faktatall og fortellinger som vi mener beskriver tilbudets omsorgsfilosofi. Å studere driftsøkonomiske konsekvenser ser vi som viktig, men det var det ikke rom for i dette prosjektet.

Figurboksene til venstre forteller litt om hvordan hver case er presentert.

DEL 1

EVALUERING AV FIRE OMSORGSTILBUD I PORSGRUNN KOMMUNE

Denne delen tar for seg evalueringer av fire omsorgstilbud i Porsgrunn Kommune, som kommunen selv har valgt ut.

Når løsninger som krever nytenking skal utvikles er det ofte tilfellet at en søker erfaring og inspirasjon fra det andre har gjort. Å hente ut erfaringer fra løsninger en selv har bygget og drifter er en god metode og gir godt grunnlag for utvikling av nye løsninger, og er ofte en enklere måte å starte opp på.

Erfaringene fra dette arbeidet har blitt brukt inn i fire arbeidsverksteder som har forsøkt å drøfte fremtidens utfordringer og mulige løsninger. Temaene som har vært drøftet har omhandlet plassering av fysisk tilbud, behov for ulike tilbud og drifts modeller, samt hva som ligger i målsettingene om hjem og hjemlighet.

Tema på verkstedene har vært

- Hva ønsker vi å vektlegge i morgendagens tilbud
- Fra snusirkel på badet til områdeplanlegging
- Sykehjemsutsettende tilbud
- Botilbud for de skrøpeligste

De fire omsorgstilbudene som er valgt ut ligger relativt sentrumsnært, men varierer i størrelse, når de er bygget, og hvilke brukergrupper de henvender seg til.

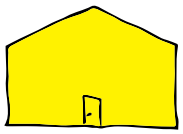

BORGHAVEN BO- OG REHABILITERINGSSENTER

1

KLYVEGATE 5

2

DOKTORLØKKA SYKEHJEM

3

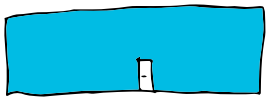

FREDNES SYKEHJEM

4

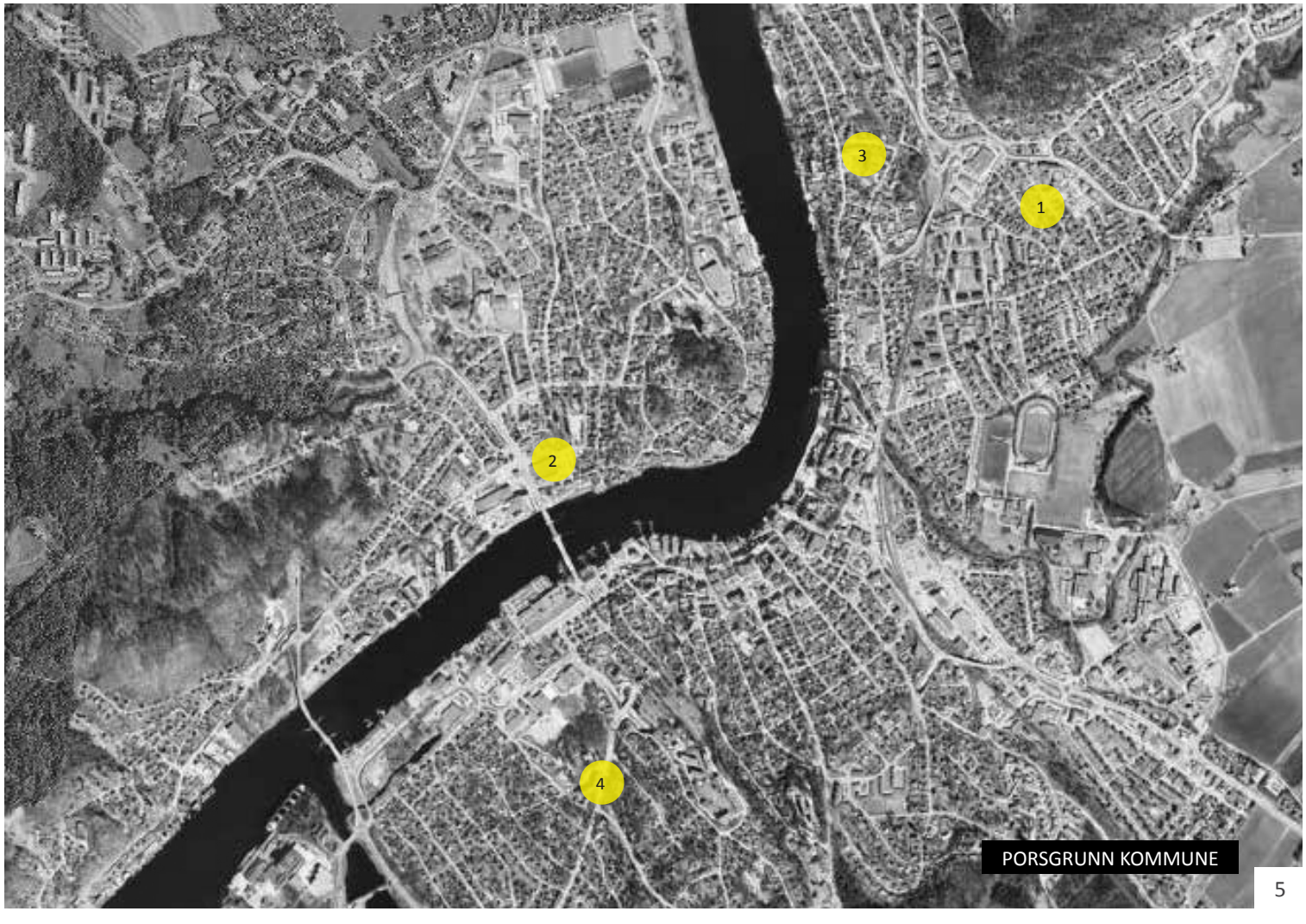

PORSGRUNN KOMMUNE

BORGHAVEN BO- OG REHABILITERINGSSENTER

AKTIVITETSSENTER

Dette omsorgstilbudet er trukket frem som interessant da det er det nyeste tilbudet i Porsgrunn kommune og har mange ulike tjenester og tilbud under samme tak, som betyr at det er mye tverrfaglig kompetanse samlet på et sted. I tillegg er aktivitetshuset et åpent tilbud for alle i Porsgrunn kommune.

Beliggenhet i tilknytting til Hovengasenteret er en interessant faktor, sammen med størrelse og synergieffekter ved at det er bygget en rekke omsorgsboliger i tett tilknytting.

FAKTA

GENERELT

Arkitekt: Byggholt AS og Feste Landskap AS

Byggeår: 2005

Antall årsverk: 104,8

Antall ansatte: 160

AREAL PER BEBOER

Service/behandling/aktivitet: -

Personalrom: 3,59 m2

Birom: 7,84 m2

Gang: 10,56 m2

Fellesareal på gruppenivå: 10,40 m2

Private enheter: 28,60 m2

Sum areal pr. beboer: 61 m2

BEMANNING

Kompetanse blandt ansatte: Sykepleiere, hjelpepleiere, helsefagarbeidere, fysioterapeuter, ergoterapeuter, lege, hjelpemiddelteknikere og sjåfører

INFORMASJONSTALL FOR VIRKSOMHETEN, 2012

Stillingshjemler omregnet til hele stillinger 31.12: 104,8

Antall studenter, lærlinger og utplasseringer: 162

Beleggsprosent sykehjemsplasser 3. etg.: 99,8 %

Beleggsprosent døgnrehabilitering: 98,40 %

Boliger med stasjonær bemanning

- Praktisk bistand og opplæring i boliger med stasjonær bemanning: 18

- Herav brukere med tjenester over ett årsverk: 11

BORGHAVEN BO- OG REHABILITERINGSSENTER

VIRKSOMHETENS FORMÅL OG VERDIER

HOVEDMÅL

Borgehaven skal...

- være et aktivitetssenter for alle
- være et kompetansesenter innen rehabilitering og helsefremmende aktiviteter
- være et godt sted å bo, og gi mulighet for god livskvalitet
- tilpasse aktivitet til økonomiske rammer

VERDIER

Borgehaven skal være en arbeidsplass med fokus på fellesskap, likeverd, mangfold og raushet

VIRKSOMHETENS FASTE DRIFTSOPPGAVER

- Omsorgsboliger for voksne utviklingshemmede: 11 boliger
- Omsorgsboliger for voksne funksjonshemmede: 5 + 3 boliger
- Døgnrehabilitering I institusjon - 15 plasser
- Sykehjem langtids-/korttidsplasser - 10 plasser
- Hjemmetjenester med tilbud om hjemmehjelp og hjemmesykepleie i område øst
- Aktivitetssenter med vekt på forebyggende, helsefremmende og rehabiliterende aktiviteter
- Transporttjeneste til dagplasser i omsorgstjenesten i Porsgrunn kommune
- Avdeling for tekniske hjelpemidler i Porsgrunn kommune
- Ergoterapitjenester i Porsgrunn kommune til voksne, og i forbindelse med universell utforming av bygg og uteareal
- Kommunale fysioterapitjenester i Porsgrunn kommune til alle sykehjem og til hjemmeboende som ikke kan nyttiggjøre seg av institutt (voksne). * Forvaltning av driftsavtaler til fysioterapeuter i institutt.

KORT OM TILBUDET

Et aktivitetssenter åpent for alle. Både botilbud, døgnrehabiliteringstilbud og kontor for hjemmetjenesten. Korttidsavdeling i 2. etg. og sykehjemsavdeling i 3. etg. En del utadrettet virksomhet som blant annet omhandler utleie av arealer til frivillige.

KORT OM ANLEGGET

Bygget rommer flere ulike funksjoner. Stor attraktiv hage. Omsorgsboliger i fysisk tilknytning til senteret.

Det er også kommet flere private seniorleiligheter i tett tilknytning til senteret som oppleves som populære for senior-generasjonen.

Avstand til Hovengasenteret fremstår som en positiv kvalitet med å bo på og ved senteret.

Utomhus- og situasjonsplan

+ POSITIVE KVALITETER MED ANLEGGET SOM MAN KAN LÆRE AV:

- Tanken om å skape et aktivitetssenter (ute og inne) knyttet til rehabiliteringsplassene ser ut til å fungere godt. Folk er inne til rehabiliteringsopphold og blir da kjent med senteret og med mennesker som bruker det. Noen fortsetter som frivillige og andre fortsetter å bruke aktivitetstilbud eller komme til kafeen etterpå.
- Rehabiliteringsgruppen bruker uteområdene aktivt i opptreningen, og barnehagen i nærheten bruker både gymsal og kafe. Dette bidrar til en opplevelse av et mer aktivt tilbud for flere grupper.
- Koblingen mellom senter og omsorgsbolig ser også til å fungere godt, selv om det også medfører at noen tror de får mer tjenester enn de egentlig gjør.
- Gymsalen ligger slik at tilgjengeligheten til hagen er god. Spesielt egen inngang letter denne kontakten. Gymsalen ligger noe langt unna inngangssonen, og den er lite synlig for nye brukere. Treningssalens hele kapasitet er utnyttet til aktiviteter/utleie.
- Utearealene oppleves som fine og er mye brukt, særlig på vår og sommerstid. Det at flere ulike brukergrupper benytter seg av den oppleves som positivt. Kafeen har et sørvendt takoverbygd areal som vender mot hagearealet som er en populær plass å oppholde seg på sommeren. Taket ble bygget i ettertid, da gruppen med eldre mennesker har behov for skygge på varme sommerdager. Brukerrådet har stått for denne investeringen.
- Senteret oppleves som attraktivt og har bidratt til at mange eldre har flyttet til selveide leiligheter, i nybygde leiligheter rett ved senteret.
- Senteret tilbyr gratis lokaler for å få gjenytelse i form av frivillig hjelp for eksempel i kafeen. De har en stor gymsal som kan ta imot store grupper, for eksempel dansegrupper eller barnehager.

- NEGATIVE ERFARINGER SOM MAN KAN LÆRE AV:

- Utekafeen ligger på baksiden av hovedinngangen, og er derfor ikke synlig fra ute og bidrar til at terskelen for å bruke kafeen er høyere. At den er trukket inn i hageområdet er fint, men det kan oppleves som mindre offentlig.
- Sykehjemsavdelingen drives i arealer som i byggeprosessen ble vedtatt ombygd fra omsorgsboliger i bofellesskap, til heldøgns sykehjemsplasser. Disse fungerer ikke godt nok. Rommene er delt opp, slik at to beboere deler et bad. Stuen ligger langt unna personalrom og oppleves som uoversiktlig for personalet.
- Anlegget ligger med “ryggen” til Hovengasenteret, noe som muligens bidrar til at det ikke er like naturlig å ta turen innom kafeen på Borghaven. En tettere kobling og adkomst knyttet opp mot senteret ville trolig gitt Borghaven en tydeligere karakter av å være et offentlig aktivitetssenter for hele bydelen.

AVDELINGSLEDER

"Det er flat organisasjonsstruktur i Porsgrunn kommune og flat struktur ved Borghaven. Dette betyr i praksis at flere ledere er borte. 30 til 40 personer har dermed fått personalansvar, og ansvar for administrasjontjenesten og daglig økonomi. "Det er for mye ansvar".

Vi har en stor avdeling med døgnrehabilitering, hvor pasientene er inne til intensiv opptrening i tre uker. De slippes ikke helt etter de tre ukene, da har vi laget et 12 ukers opplegg med en dag fysisk trening og en dag med sosial nettverksbygging i uken, som vi kaller "balanseklubben". Det er blitt veldig populært, og har gitt veldig gode resultater! Målet har vært å opprettholde treningen og det sosiale de opplever under rehabiliteringen, slik at de kan bo lengre hjemme. Dessverre er tilbudet truet på grunn av økonomien i kommunen. Det er satt som mål fra kommunen at Borghaven skal være sterke på forebyggende og helsebyggende tiltak, så jeg skulle gjerne sett at det bli mer enn "honnørord" og at de viderefører penger til så positive tiltak som "Balanseklubben".

Jeg føler at vi har lyktes å være utadvendte! At vi er et senter for andre enn de som bor her. For eksempel tilbyr vi gratis lokaler til frivillige organisasjoner og andre, med gjenytelse i form av frivillig hjelp for eksempel i kafeen eller holde kurs. Vi jobber en del med samspill! Vi har en stor gymsal som kan ta imot store grupper for eksempel dansegrupper på kveldstid. Og så har vi blant annet en samarbeidsavtale med barnehagen om at de kommer hit en gang i uken og bruker gymsalen, mot at de spiser lunsjen sin i kafeen. Det bidrar til litt ekstra liv her. Vi bruker å sette opp lavvo, det passer både til barn og eldre. Den brukes også mye av rehabiliteringsavdelingen.

Det har betydning hvor mye besøk vi får og vi holder telling. Det kommer folk via NAV hit og bruker areal, tilbud og kafe og Kokk og servitørlinjen fra den videregående skolen lager middag en gang i uken i kafeen. Vi har også samarbeider med voksenopplæring for flykninger, og hadde en god stund norskkurs her. Det er også tilbud om samtalegrupper for flyktningene med frivillige. Jeg har flyttet ut av det store lederkontoret jeg fikk. Først og fremst var det for langt unna de andre ansatte, jeg har ikke bruk for et så stort kontor, og så hadde vi et ønske om å få Frisklivssentralen hit, men hadde mangel på utleiekontorer. Nå har de begynt å etablere seg!

Vi har driftsavtale med private fysioterapeuter, som holder til her, som benytter seg av gymsalen og varmebasseng. I tillegg har vi et eksternt lager for hjelpemidler, noe som er praktisk og ressurssparende. Og så er det veldig positivt at vaktmesterne holder til i dette bygget. Selv om de har ansvar for flere bygg i kommunen ser vi at det er veldig positivt at de holder til her. Da trenger vi ikke å jakte etter vaktmesteren når vi trenger han.

Det er også et eget styringsråd for brukerne, kalt "Brukerrådet", hvor det sitter to beboere, to ansatte og to naboer fra området. De har egne penger som de bruker til prosjekter de anser som nyttige. De fikk blant annet bygget et takoverbygg over uteplassen utenfor kafeen i fjor!

Det ligger en rekke omsorgsboliger i tilknytting til Borghaven, som er uten bemanning. Det tildeles etter behov. Det er stor etterspørsel, sikkert mye fordi det er helt nytt, er nærme butikk og nærme byen. Beboerne kan jo gå tørrskodd til aktivitetssenteret! Vi ser at plasseringen av boligene i tett tilknytting til oss gir forventninger om vaktmestertjenester, selv om dette ikke er inkludert i leien.

Vi er ikke fornøyd med vareleveransen. Det må tas gjennom hovedinngang. Ambulansen kommer også dit. Det er så åpent at alle kan se. Til og med skittentøy og mat tas gjennom hovedinngangen. Og så blir det stående lagertraller i inngangsarealet. Det er ikke spesielt trivelig og velkommende!"

Illustrasjonsfoto, google

ANSATT

"Jobben min handler om å tilrettelegge og formidle for de som kommer til meg med et tilbud. Aktivitetssenteret er et tilbud som er åpent for alle, hvor jeg er med på å skape nye aktiviteter. Vi har brukt mye tid på å markedsføre aktivitetssenteret som et tilbud som er åpen for alle, men har strevet litt fordi det er et sykehjem og folk oppfatter det som et lukket sted. Vi får besøk utenifra, men det er ikke så mye besøk. Ut over å være åpent for alle har vi et spesielt ansvar for å tilrettelegge for de som bor her. Blant annet er det felleslunsj for de som bor i omsorgsboligene, og det ser vi er et viktig tilbud for de som nettopp har flyttet inn.

Jeg har blitt kjent med folk som bor her og med naboer i området og kartlagt hva folk ønsker seg av aktivitetssenteret sitt. Markedsføring bidrar til at folk kommer. Vi har særlig ønske om å få flere generasjoner sammen her. Vi samarbeider med tre forskjellige barnehager, med blant annet trening i gymsalen, St.Lucia-markering og 17. mai tog. Og så har vi søkt penger for å lage en gapahuk i hagen, som kan bli en møteplass mellom generasjoner.

Vi samarbeider også med frivillige lag og enkelt personer. Vi tilbyr gratis lokaler hvis de bidrar med noen timer med frivillige arbeid, som for eksempel å jobbe i kafeen, praktisk hjelp under arrangementer, underholdning og kurs, eller å jobbe i hagen. Et nytt tilbud vi legger frem nå er at de frivillige kan gå tur med folk som bor på sykehjemmet. Disse samarbeidene er en slags gjensidig byttehandel, men det er ikke alltid like lett å få noe tilbake. Det er et arbeid i seg selv å følge opp frivillig bidrag, men vi jobber med det.

Hagen er et bra tilbud for nærmiljøet, men vi strever litt med vedlikehold. En gang i året kommer en gartner og stelle det, men det er ikke nok. Tunneltrærne har delvis grodd igjen, gresset blir ikke klippet ofte nok. Slik sett har vi behov for flere frivillige."

Illustrasjonsfoto, google

ANSATT

"Jeg ønsker å arbeide med rehabilitering fordi der kan man se muligheter og hver enkelt sine styrker og begrensinger i et opptreningsprogram. Det er spennende! Største forskjellen fra der jeg har jobbet før til her på Borghaven er at her jobber vi tverrfaglig. Det er både lege, hjelpepleier, sykepleier og ergoterapeuter. Jeg lærer mye! Jeg jobber mest med omsorg og pleie, både kognitiv og fysisk omsorg og pleie. Og rehabilitering foregår hele døgnet, også på helger og kvelder. Vi sier at det er besøkstid etter klokken 17, slik at pasientene får konsentrert seg om det de er her for. I helgene kan de ta i mot besøk når de vil.

Når de kommer inn, har vi en av de første dagene en målsamtale hvor vi avdekker hva de ønsker med oppholdet. Vi setter opp en målplan som vi bruker for å evaluere under og etter oppholdet. Du må være motivert! De får en prøveuke. Og etter 14. dager vurderer vi om det er behov for å forlenge. I tillegg får alle som har vært inne til rehabilitering tilbud om 12.ukers oppfølging gjennom balanseklubben, som har balansetrening hver tirsdag og en sosial eller tematisk samling på torsdager, som ernæring eller musikk.

Vi har noen gjengangere, som søker om rehabiliteringsopphold igjen. Hovedtyngden av pasienter ligger i alder mellom 70 og 90 år. Men vi har også yngre.

Vi finner på mye sosialt på avdelingen. Det kan være spill eller rebus, og da legger vi opp til fysisk aktivitet, samtidig som det er sosialt. Vi har også quiz! Vi prøver å samarbeide med hjemmetjenesten, slik at når de besøker pasientene etter oppholdet vet de hva de klarer og kan gjøre selv. Vi forsøker også å dra med pårørende.

Ellers er det jo både sjakk- kvelder, kontaktkafé, diktkvelder i kafeen og Kraftholmen kokk og servitør lager middag hver tirsdag! Pasientene treffer ofte noen kjente på aktivitetene i kaféen, fra området rundt. Og det er jo noe de kan oppsøke selv. Det er et tilbud til alle. Dessverre stenger kafeen kl. 14:00, og det er veldig tidlig! Det er en ansatt og suppleres med mange frivillige.

Det at det er enerom med dusj og eget bad er supert! Da har de litt privatliv, et sted å trekke seg tilbake for å hvile, men også for å skjermes. Senteret som helhet fungerer bra synes jeg, særlig kafeen. At hjelpemiddelsentralens kortidslager er så nært er et pluss! Også nærheten til kafé og nærhet til Hovengasenteret, det er bare 5min unna til fots, hvor det er apotek, dagligvarebutikk, sko, blomster, klær. Vi bruker det aktivt i rehabiliteringen. Men det er en utfordring på vinteren.

Vi har egen treningssal hvor vi har mange aktiviteter, men vi bruker enhver mulighet til trening. De fleste tar trappa og går ned til treningssalen. Vi er daglig ute og bruker uteområdet aktivt, både med grupper og enkeltvis. Vi griller ute og spiser lunsj ute når det er godt vær. Vi er generelt mye ute! De fleste synes det er godt å komme ut i hage. De har også veranda på rommene, men de er litt små. Å være ute slik er veldig sosialt. Og så er uteområdet godt tilrettelagt, og vi bruker blant annet trappene som aktiv trening, og går turer rundt om i hagen. Det er godt tilrettelagt for rullestol, vi ser at de som sitter i stol kommer seg fint frem."

BEBOERE

"Vi har vel bodd her i 2-3 år nå. Trygve ble utsatt for en ulykke, hvor en nerve i nakken ble klemt. Han er klar i hodet og hjertet, det er bare føttene som ikke fungerer helt som de skal. Han er avhengig av gåstolen for å gå. Det gjorde at vi ikke kunne bo hjemme lenger. Vi søkte om leilighet etter operasjonen. Vi har bodd mange steder etter ulykken, opplevde at vi ble sendt rundt!

Det er allright å bo her. Det føles som et hjem her. Det er jo våre ting. Frihet til å bevege oss. Og så er det privat. Og så har vi bod i kjelleren.

Før gikk vi mye til butikken. Det var litt langt på vinterstid, så da måtte vi ha hjelp til å handle. Det har vi ennå. Men det må vi betale for selv. Det er dyrt. De skal ha 600 kroner for å frakte maten hjem til oss. Og så har vi hjelp her i hjemmet hver 14.dag, hvor de vasker og bytter på senga.

Vi bodde 20 år på Notodden, og så kom vi tilbake til Porsgrunn igjen. Da bygde vi hus! Trygve har jobbet i Hydro. Vi har to døtre som begge bor på Kongsberg en times tid unna. De kommer når de har fridager. De har hytte i Larvik. Der er de mye. Vanskelig å komme opp for oss nå. Savner det, det er en veldig fin tomt! Men vi har telefonkontakt med både barnebarn og oldebarn rett som det er.

Jeg har blitt så annerledes i det siste. Jeg har vondt i ryggen og klarer ikke å løfte hendene over en viss høyde. Og så hører jeg litt dårlig og ser dårligere. Jeg kunne gjerne tenkt meg og dratt på kino, men jeg orker ikke så mye lenger. Å få besøk her hjemme er hyggelig, men det er ikke så ofte. Jeg har en svoger på 85 år som kommer på besøk av og til, også en ansatt fra økonomiavdelingen på Hydro, hun kommer. Mens de vi kjenner som bor her møtes i kafeen, det er enklere. Det er kryssordklubb der, Trygve har alltid vært interessert, og er med på det! Også er det bingo, hvor du kan vinne et syltetøyglass, eller salat. Trygve er ofte nede i kafeen og er med på det meste.

Ja, jeg er ofte i kafeen. Er der hver dag. Skulle gjerne ønske at det var flere menn! Det oppleves bra at det kommer andre utenfra. Kafeen er et samlingslokale, og det fungerer veldig bra. Jeg tror en oppslagstavle som sier "Velkommen til Borghaven" vil kunne øke omsetningen i kafeen. Mer utvalg hadde også vært positivt.

Vi hadde en litt mindre leilighet mot sør-øst før, men når denne ble ledig ville vi bytte for å få et ekstra soverom. Vi fikk ikke se den før vi takket ja, men hadde vi sett den ville vi nok ikke byttet. Denne ligger mot sør-vest og har store vinduer hvor sola skinner veldig i øynene. Det er litt store vinduer. Ekstrarommet er litt lite og er vanskelig å møblere. Radiatoren er i veien! Vi hadde tenkt å bruke det som soverom for Solveig, da hun liker å ligge med vinduet oppe, mens jeg ikke liker det.

Gulvet er også skjevt her. Når Trygve, som er avhengig av rullatoren, setter den fra seg uten brems, så triller den av seg selv og han får ikke tak i den. Og så er det vanskelig å re sengen selv, det står to skap på hver side av sengen, og jeg kommer ikke til. Jeg må ha hjelp til dette. Og i kjøkkenkroken er vasken for lav så det går ikke an å fylle ei bøtte der, jeg må gjøre det i dusjen. Det er upraktisk og tungvint!

Vi kan ikke lage mat selv lenger, så de kommer med mat til oss, en gang i uken får vi mat for hele uka. Vi bruker mikro til å varme opp. Jeg blir så grusomt lei, alt smaker likt. Jeg har mistet helt smaken på mat. Gleder meg ikke til middag lenger. Mens Trygve synes det er godt!

Hagen er veldig fin, vi går tur på stiene og er mye ute begge to om sommeren. Jeg gikk på ski til jeg var 85, og kjørte bil til jeg var 88. Solveig har alltid vært ute på bærplukking, har plukket masse tyttebær!"

Illustrasjonsfoto, google

SITATER FRA INTERVJUER

"

Det er et topp arbeidsmiljø. Jeg vet ikke hva som skulle vært annerledes. Alt er samlet. Det er ikke tungvint, vi må ikke ut for å hente hjelpemidler, og vi har fysioterapi. Jeg tror mange andre i hjemmetjenesten savner at de ikke har det på denne måten.
Ansatt

Jeg skal snart gå av med pensjon. Et fellessenter som det her må være drømmebolig. Du kan oppsøke folk når du vil og det er ikke vanskelig å treffe noen.
Ansatt

Jeg har venner og en mor og en far som kommer på besøk. Det er ikke noen hinder å få besøk selv om du bor her. Noen venner på min alder som så på det som en institusjon kviet seg for å komme på besøk, det var ikke alle som hadde lyst til å komme her på en lørdag for å drikke øl, selv om jeg bor på en kommunalleilighet.
Beboer

Det viktigst er de tjenestene som får hverdagen til å gå rundt….Det er et stort pluss at det ser bra ut. Det løfter humøret at det ser bra ut. Når jeg først kom hit så hjalp det meg at det så bra ut og ikke var et gammelt slitt sykehjem. Men det er absolutt viktigst den hjelpen jeg får og at de samarbeider godt. Men de skal ikke bruke flere millioner på å sikre at det er bra blomster i en hage. Men jeg er 100 % sikker på at det løfter hverdagen. Kunst og blomster er ikke så viktig, det er rett og slett viktig at omgivelsene er hel og fin. Jeg er ikke så opptatt av gardiner og kunst, men det løfter hverdagen din i en sårbar situasjon.
Beboer

Hvorfor har de konstruert et bygg som ikke er rullestolvennlig hele veien?

Beboer

"

ERFARING MED LOKALISERING

1 En stor og frodig hage med terreng og variasjon av busker og trær er en stor kvalitet for det umiddelbare nærmiljøet. Hagen brukes aktivt i opptrening, og er rekreasjon og lek for mange generasjoner.

2 Gangavstand til Hovengasenteret – innen 600m. Noe vanskelig å gå til på vinterstid, ikke brøytet. Flere av beboerne ved omsorgsboligene mister muligheten til å gjøre innkjøp selv, og bevege seg ute.

3 Kollektivtrafikktilbud til og fra er for sjelden og med dårlig forbindelser rundt om i byen. Det gjør det vanskelig for ansatte/pårørende å komme med buss. Dette byr på ekstra press på de få parkeringsplassene som finnes – dette dras fram som et problem.

4 Utbygging av private leiligheter i kort gang avstand til senteret er populært for senior-generasjonen.

5 Nærhet og samarbeid med barnehagen rett ved - barna bruker hagen og gymsal, og spiser maten sin i kafeen en gang i uka.

6 De riktig spreke bruker stranda og elva som rekreasjonsareal, i tillegg til sentrum med kafe og kino. Dette er innen en radius på ca. 1-2km gange.

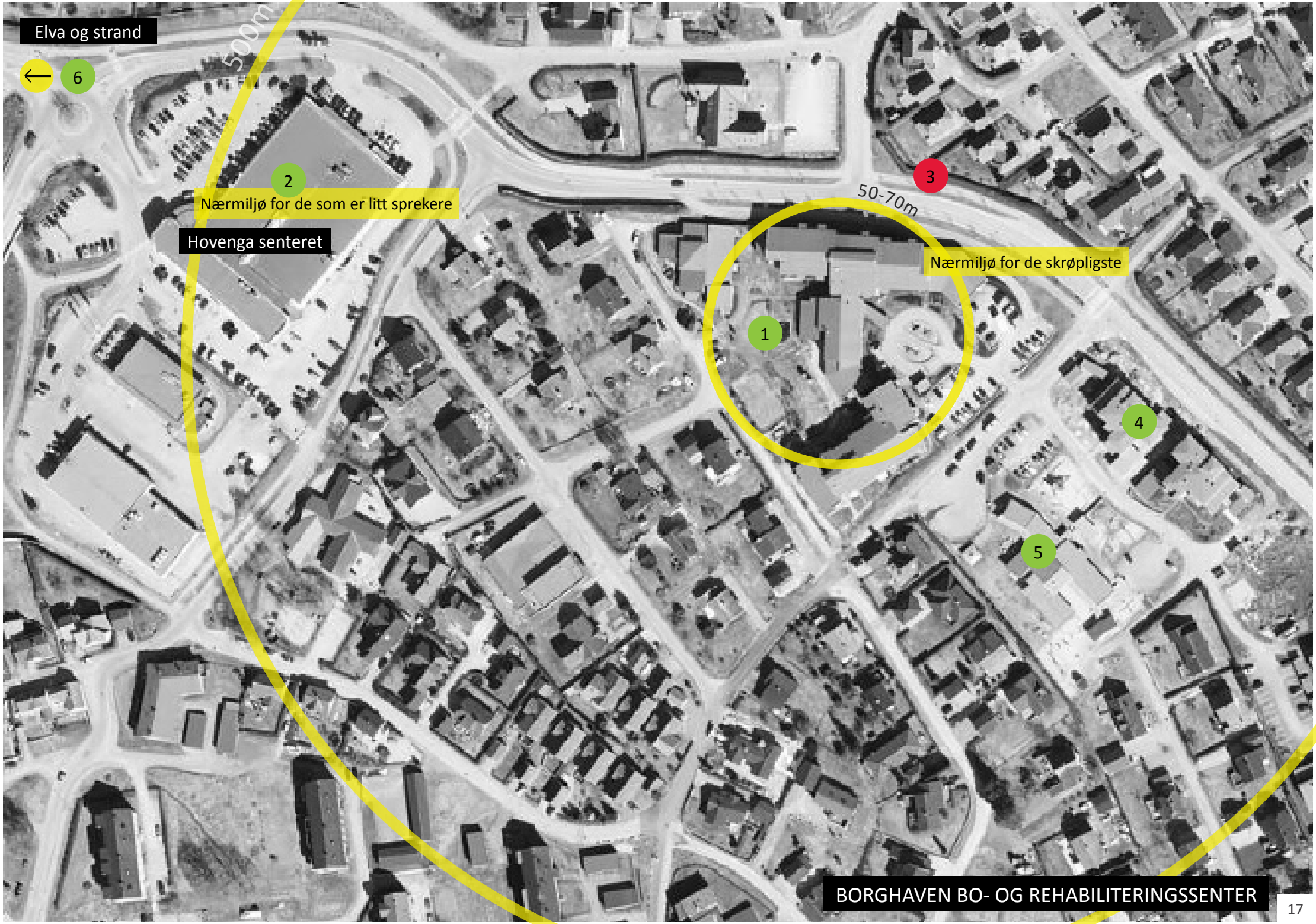
Elva og strand
6
500m
2
Nærmiljø for de som er litt sprekere
Hovenga senteret
3
50-70m
Nærmiljø for de skrøpligste
1
4
5
BORGHAVEN BO- OG REHABILITERINGSSENTER

7 Det er kun én inngang, hvor alt av varelevering og persontrafikk foregår. Sykebilen kommer hit og henter syke beboere, bårebilen kommer og henter døde beboere, mens varelevering også skjer gjennom samme inngang. Ansatte trekker frem dette som uverdig og lagring av traller og annet utstyr til varelevering skjemmer ut hovedinngangen.

8 Hagen benyttes mye av flere brukergrupper. Beboere i omsorgsboligene går tur, eller nyter solen. Barnehagebarna er der og leker. Brukerne på opptreningsopphold benytter hagen som treningsarena. Det er lagt ut balansestokker, bildekk og trapper som naturlige treningselementer.

9 Kafeen ligger sentralt til, med fint uteområde under tak for skygge. Dette taket har blitt bygget i ettertid, av brukerrådet på Borghaven, da solvarmen var et problem for mange. At kafeen kun har åpent fra 10 - 14 trekkes fram som negativt blandt både beboere og ansatte.

10 I korridoren mellom kaféen og omsorgsboligene er det en tavlevegg som informerer om aktiviteter som foregår på senteret. Denne tavla er noe gjemt for personer som kommer utenifra. Ved å være tydeligere på hva som foregår, kan senteret oppleves mer utadrettet og tiltrekke seg mer folk fra nærområdet.

Plan, 1.etasje

11 Nærhet til kommunalt korttidslager for hjelpemidler trekkes frem av både ansatte og ledere som veldig positivt. Lav terskel for å be om utstyr og tiden fra du trenger til du får er minimal. Selve plasseringen av lageret i bygget, som ligger på bakkeplan, kan ses på som noe eksklusivt; hjørnetomt med bakkekontakt bør prioriteres beboere.

12 Akustiske forhold i kaféen var ikke godt nok ivaretatt når bygget stod nytt, og er løst i ettertid med utenpåliggende lydplater i tak.

13 Hvileplass i trappoppgang mellom 1.og 2.etasje bidrar til at flere kan bruke trappen opp og ned fra opptreningsavdelingen.

14 Arealer i 1 etasje leies ut til organisasjoner og foreninger mot frivillig hjelp på senteret. Dette fungerer greit. Det trekkes frem at det er en del arbeid med å følge opp foreningene til å gjennomføre frivilligdelen av avtalen.

15 Egen inngang mellom hagen og gymsalen trekkes frem som positivt, og oppleves at det senker terskel for bruk av hagen for flere av gymsal brukerne.

16 Egen inngang til omsorgsboligene trekkes frem som positivt.

Plan, 2.etasje

17 Lokalisering av hjemmetjenesten, med egne kontorlokaler i 2.etasje trekkes frem som bra. Det oppstår synergier, mellom ulike fag. Hjemmesykepleien kjenner til pasienter fra rehabiliteringsavdelingen og har mulighet for å følge opp hva den enkelte klarer selv.

18 Arealene i 3.etasje fungerer ikke optimalt for sykehjemsdrift – var opprinnelig prosjektert som bofellesskap. To stuer i hver sin ende er uoversiktlig for personalet. Rommene er delt opp hvor to og to beboere deler et bad.

19 Nærhet mellom omsorgsboligene og senteret trekkes frem som trygghetsskapende og sosialt blant beboere i omsorgsboligene.

20 Egen utgang til hagen fra omsorgsboligene bidrar til økt opplevelse av selvstendighet.

21 Takoverbygg utenfor kafe har økt brukbarheten av hagen for mange på sommerstid når det blir for varmt å sitte ute. Steder å sitte i skygge er viktig.

17

21

18

20

Plan, 3.etasje

Utearealet er helt topp. Pårørende sitter mye ute om sommeren. Det er et yrende liv bestandig, synes jeg. De eldre liker å se på barnehagen som er tvers over, ungene er ofte innom. Det er fremtiden å ha slike bygg.

Ansatt

Spesielt på sommerstid bruker vi å gå til Hovengasenteret ... men på vinterstid er det vanskelig å komme seg dit, is og snø – så vi har skaffet oss hjelp til handling av mat en gang i uken. Det er dyrt.

Par i omsorgsbolig

Mange vil bo her fordi det er nært byen og nært butikken.

Virksomhetsleder, om omsorgsboligene

Buskene er populære blandt barnehagebarna! ... Vi ønsker at hagen skal være en plass hvor generasjoner møtes.

Virksomhetsleder, om omsorgsboligene

KLYVEGATE 5

BOKOLLEKTIV FOR PERSONER MED DEMENS

Dette bokollektivet for personer med demens er trukket frem på grunn av høy tilfredshet blant både beboere, ansatte og pårørende. Tilbudet er en slags mellomting mellom institusjon og bolig, det er hjemlet som et boligtilbud, men er tilpasset målgruppen ved å dele fellesfunksjoner og fast tilknyttet bemanning. Botilbudet har en tydelig omsorgsfilosofi som har gitt føringer for bygget. Plassering i bydelen og nærhet til aktivitets- og kulturtilbud er også interessante aspekter ved tilbudet.

FAKTA

GENERELT

Arkitekt: ukjent

Byggeår: 2000

Total størrelse: 431,4 m2

Antall beboere: 7

Antall årsverk: 8,3

Regnskap 2012: 5 476 000 NOK

AREAL PER BEBOER

Service/behandling/aktivitet: -

Personalrom: 3,59 m2

Birom: 7,84 m2

Gang: 10,56 m2

Fellesareal på gruppenivå: 10,40 m2

Private enheter: 28,60 m2

Sum areal pr. beboer: 61 m2

BEMANNING

Kompetanse blandt ansatte:

Sykepleiere, helsefagarbeidere

Bemanning av dagvakt: To på vakt

Bemanning av kveldsvakt: To på vakt

Bemanning av nattevakt for hele sykehjemmet:

En nattevakt (Sykepleier. Hjemmetjenesten i nabobygget er bakvakt med sykepleier i situasjoner hvor helsefagarbeider går natt.)

KORT OM VIRKSOMHETEN

Bokollektiv for 7 friske personer med demens, som vektlegger opprettholdelse av så normalt hverdagsliv som mulig.

VISJON

Skal være et godt sted og være for beboere, ansatte og pårørende

VERDIER / MÅL FOR VIRKSOMHETEN

- Tilbudet vektlegger trivsel og livskvalitet for den enkelte.
- Hver enkelt beboer behandles individuelt.
- Arbeidsmiljøet er preget av humor, glede og har takhøyde for kreativitet og individuelle forskjeller.
- "Vi snakker til hverandre, ikke om hverandre."
- "Vi gir hverandre og er åpne for tilbakemelding, både ros og konstruktiv kritikk."
- "Vi lærer av hverandre."

KORT OM TILBUDET

Driftsfilosofi bygger opp rundt visjonen om et boligtilbud som vektlegger hverdagsaktiviteter, livskvalitet og trivsel for den enkelte. Driftsfilosofien innebærer også aktiv bruk av uteområder og nærområdet.

Dette er et botilbud for personer med demens som fortsatt er aktive og mobile. Når beboerne blir for skrøpelige og pleietrengende at de ikke lenger kan dra nytte av tilbudet i bokollektivet, flyttes de til andre tilbud med døgnpleie. Mange beboere opprettholder god helse og mobilitet nesten livet ut, og bor her til de dør.

At anlegget er lite påvirker trolig også ansattes opplevelse av eierskap og ansvar for drift av anlegget. Ansatte er stolte av tilbudet og bidrar på eget initiativ til å gjøre det fint og hyggelig. De planter og holder uteområdet i orden og innbydende. Også pårørende føler seg "hjemme" i hele anlegget og tar for eksempel initiativ til å lage kaffe og ta med kake. De fleste føler seg "hjemme hos" sine, men besøker man noen besøker man like gjerne alle ved å sitte i fellesstua.

Ulempene med et så lite anlegg er først og fremst driftskostnader knyttet til natt. Det er også et dilemma å bygge med så lav utnyttelse på attraktive og sentrale tomter.

KORT OM ANLEGGET

Bokollektivet er lite og oversiktlig og er bygd in i en boligrekke sentralt i Porsgrunn. Bokollektivet består av 7 beboerrom med eget bad, to felles stuer, stort kjøkken med kjølerom, vaskerom og bod med egen vareinngang. Det er tilgang til uteareal i et gårdstun som deles av andre. Anlegget har et klart boligpreg i både utvendig skala, detaljer i eksteriør og interiør, samt i størrelser av rom og hvordan de er organisert.

KLYVEGATE 5 - BOFELLESSKAP

1.Etasje

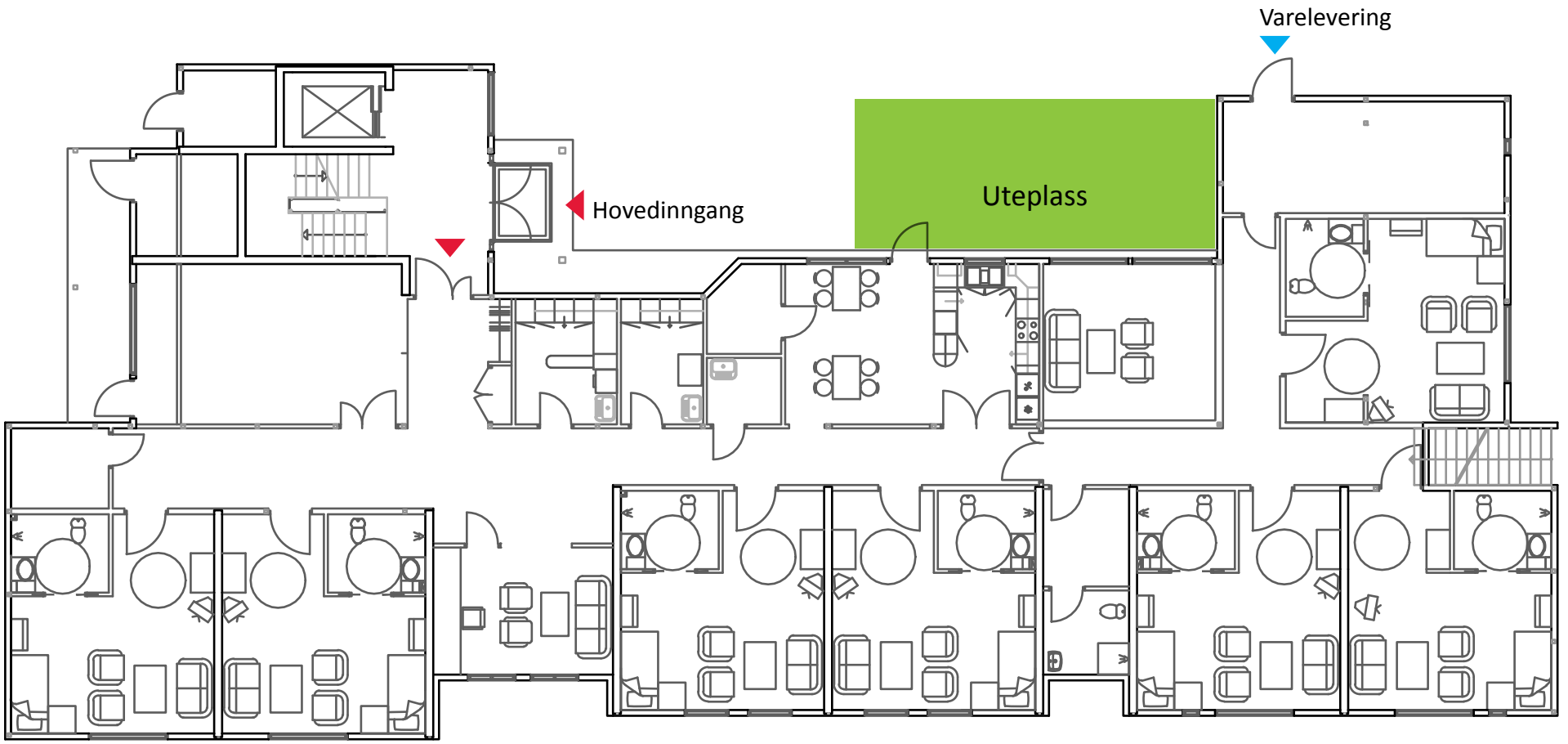

+ POSITIVE KVALITETER MED ANLEGGET SOM MAN KAN LÆRE AV:

- Både eksteriør og interiør (materialbruk og skala) bygger opp under opplevelsen av at dette er et hjem.
- Få boliger og det at alle boligene ligger på bakkeplan gir et oversiktlig anlegg og få personer å forholde seg til. Kontorets plassering ved inngang og inne i bogruppa gir oversikt over inngangen og nærhet til beboerne.
- Lite anlegg og få ansatte kan gi lite fagmiljø og være lite robust ved sykdom. Det at Klyvegate er organisert sammen med Doktorløkka sykehjem, med felles ledelse og "felles fagmiljø". Dette virker som en god løsning og ingen ansatte trekker frem ulemper ved å jobbe i et så lite anlegg. Det er svært lav turn over blant ansatte, som tydeliggjør trivsel.
- Planløsningen ser i hovedsak ut til å fungere godt. Kjølerom og bestestua trekkes frem som positivt. Også at stue og kjøkken ligger i nær tilknytning til uteplass. Dette innbyr til at mange av måltidene inntas ute.

- NEGATIVE ERFARINGER SOM MAN KAN LÆRE AV:

- Detaljer som lysbrytere og skyvedørsløsningen (med to sidefløyede dører) trekkes frem som for kompliserte for beboerne pga. demenssykdommen.
- Ansatte kunne ønske seg enda mer "skjermet hage", med kvaliteter som gress, bærbusker og frukttrær.
- En nattevakt er kostnadskrevende for så få beboere.
- Når beboerne blir dårligere og også mer hjelpetrengende flyttes de videre til annet sykehjem i kommunen.

AVDELINGSLEDER

"Vi er gode på å se hver og en av beboerne, men også de ansatte. Vi møter de der de er. Og så synes vi at vi er gode på å skape et hjem. Individuelle forskjeller blir tatt vare på og satt høyt, det er valgfrihet hos oss. De står opp når de vil og legger seg når de vil. Vi hjelper dem med å holde et visst nivå av normalitet i hverdagen, men hverdagen er ikke preget av rutiner. De har også et stabilt personale som gjør at de kan tilby en forutsigbarhet i hverdagen. Det er kun en som har sluttet på 13 år, og det var fordi hun ikke fikk en større stilling. Vi har ansatte fra 20-årene og opp til 71 år, men med tyngde i 60-årene. De fleste var tidligere ansatt på Porsgrunn sykehjem og har vært med hele utviklingen av dette tilbudet. Vi scorer bra på medarbeidertester, og prøver å jobbe mot å være inkluderende. Vi fikk arbeidsmiljøpris i fjor!

Trygghet og det forutsigbare står veldig høyt hos oss. Dette skal være et godt sted å være både for beboere, pårørende og ansatte. Vi jobber målrettet for å lage den gode hverdagen. Disse visjonene kommer blant annet til syne gjennom vårt samarbeid med pårørende vi forsøker å være imøtekommende, tilby kaffe når de kommer på besøk, prate med dem, og se hver av dem. Vi får også tilbakemeldinger på det, at det er så godt å komme hit.

Når tryggheten er tilstede er beboerne avslappet. Det handler om forutsigbarhet. Personalet er selve behandlinga. Det er stabilt og vi ser at det er lite behov for medisin.

Klyvegate 5 er ikke hjemlet som et sykehjem, men et bokollektiv. Derfor har pårørende større ansvar her. De er ansvarlige for rydding og vasking av rom når beboeren går bort eller flytter og til å ta med beboeren til fastlege, fysioterapi og tannlege. Alle opprettholder sin egen fastlege når de flytter hit. Det varierer hvor tett samarbeidet er med pårørende, men vi ser hvor takknemlige de er. Noen er veldig slitne, da er det godt for dem å lene seg tilbake og ikke ha like stort ansvar.

Aktivitetene i denne gruppa er hverdagslige ting. Vi tar som oftest alltid med noen på de gjøremålene vi skal. Vi handler mat, vaske tøy, vi går turer, mater endene ved elva og noen er med å lage mat. Vi lager hjemmelaget mat, noe alle setter pris på! Noen beboere finner hverandre veldig, mens andre trekker seg mer tilbake for seg selv. Noen handler selv, mens andre trenger hjelp. At butikken ligger rett over gata forenkler gjøremålene og det å ta noen med seg.

Boligen ligger på bakkeplan, med direkte utgang til liten uteplass i solveggen fra kjøkkenet. De bruker uteplassen masse når været tillater det. Vi skulle gjerne hatt en plen, men vi setter ut masse krukker som gjør gårdsplass-kroken til en liten oase. Beboerne er sydenbrune etter en sommer – sitter ute så ofte de kan. Vi spiser frokost ute. Det er noen ganger gjennomkjøring med bil, men det lager jo også litt liv – noe som skjer. Ellers er det ikke så mye som skjer på den andre siden. Det at det er så lett å følge med ute hvis man selv er inne er viktig og godt løst. Godt og lett å følge med. Oversiktlig. Veldig positivt med to stuer. Finstua er et fleksibelt rom. Der serverer vi søndagsmiddagen. Det utgjør litt forandring. Stua er også mye brukt ved spesielle anledninger som jul og påske. Pårørende låner denne stua for blant annet å holde bursdagsfeiringer."

Illustrasjonsfoto, google

ANSATT

"Har jobbet her siden det startet. Største forskjellen fra tidligere arbeidsplasser er at her kan jeg være mer tilstede for beboerne. De klarer seg selv for det meste her, det vi gjør er å hjelpe dem med å huske å gjøre ulike ting i hverdagen. Det har vært en overgang. Her bor de som de bor hjemme. De er derfor mer rolige og mer fornøyde, og trivelige. Det er medbestemmelsesrett.

Jeg jobber mest med stell og bleieskift, men mye av dagen går med til prating, strikking, aktivitet, matlaging, handling, ja, dagligdagse aktiviteter. Det meste er de med på.

Bygget er oversiktlig, både ute og inne. Vi ser fort om de stikker av og det gir oss mulighet til å hive oss etter og spørre om vi får være med på denne turen!? Beliggenheten er veldig positiv. Aktivitetssenteret ligger rett ved og er et sosialt og kulturelt tilbud for de som ønsker å være med på det. Det er kaffedrikking, utlodding, kafé, revyinnslag, det er også bridgeklubb og den kulturelle spaserstokken. Det oppleves som positivt for oss å ha det i nærheten, det kan være et sted for beboerne å treffe kjentfolk, men det avhenger litt av beboersammensetning. Turmulighetene i området er veldig gode, vi sparer ofte på gammelt brød for å gå og mate svanene ved elva, eller ta en tur i Simmermannsparken. Det er gode turmuligheter i området, og ikke lang vei for å gå og handle. Det går også buss fra PP-senteret, som gjør plasseringen veldig sentral.

En normal hage ønsker vi oss, hvor vi kan dyrke litt, muligheter for å plante et epletre og kunne gå barbeint i gresset. De er masse ute om sommeren, de fleste er brune som nøtter! Noen liker å sitte litt mer i skyggen. Vi spiser både frokost og kveldsmat ute, og så griller vi masse!

Trivelige kollegaer – som min egen familie. Vi er enig i måten å gjøre ting på. Og så har vi en alltides sjef! Det glir godt og fungerer. Det viktigste er ikke hvor det ligger, men at det er små enheter! Holde det hjemmekoselig. Men en sentral beliggenhet er viktig og."

PÅRØRENDE

“Jeg hadde den daglige omsorgen for mor det siste året før hun fikk plass her. Det var så krevende at jeg til slutt ikke klarte å stå i jobb. Vi stod et helt år i kø for å få omsorgsbolig til mamma etter at vi fikk henvisning etter demenssjekk. Aldersgeratrien holdt meg i vater og gav meg den omsorgen jeg hadde behov for mens jeg hadde full daglig omsorg for mamma.

Jeg fikk tips om dette demenskollektivet her i Klyvegata 5. Hvilket tilbud passet henne, tenkte jeg en lang tid, hun mestret ikke å være sammen med andre, derfor var dagtilbud helt uaktuelt. Jeg trodde aldri at mamma skulle fungere i et kollektiv, hun har flere psykiske lidelser og har hatt endringsvegring hvor hun har blitt både aggressiv og redd. Men jeg ble oppfordret til å reise og besøke tilbudet, for å sjekke det ut, se det for meg selv. Det gjorde vi, og det angrer jeg ikke på! Vi har sett utrolige endringer etter at hun fikk plass på Klyvegata. Hun er roligere, glad og hun har gitt mange av de ansatte en klem. Hun er så søt, kan de si om henne, pleierne, og det er kjempesterkt å høre.

Hun har også begynt å legge på seg! Det er bra! Det er riktig god, hjemmelaget mat her med skikkelige råvarer. Hun er veldig glad i mat og er gjerne med og handler. De er gode til å lage mat, det lukter deilig matlukt fra kjøkkenet hver gang vi er her. Og så får vi alltid kake og kaffe hos bestemor, som de baker selv. Ofte er beboerne med. Og så dekker de nydelig for dem. Jeg synes de er veldig flinke på å lage gode opplevelser.

Det er høyt faglig nivå her, alle som jobber her kompetanse på demens. De er ikke redd for utfordringer! Og så er HMS er viktig. Personalet tar dette seriøst, de ser at trivsel påvirker omsorgen de klarer å gi. Både holdningen og tonen de ansatte har til endring og til å se de behovene hver enkelt har er forbilledlig! Det setter jeg utrolig stor pris på.

Mamma går masse og trives godt ute. Hun kjenner også området godt etter å ha bodd her store deler av sitt liv. Tidvis fikk hun også mye hjelp av ansatte til å gå ut, men ble mer og mer redd for å gå seg vill. Da satte jeg en GPS på henne. Jeg fortalte henne at senderen ville finne henne om hun går seg bort. Det syntes hun var lurt, da kunne hun jo komme seg mer ut!

Beliggenheten er suveren, og at alt er på et plan, på bakkenivå! Det er en absolutt fordel. Og at det er sentralt. Mulighet til å gå ut. Spise ute. Jeg har selv jobbet i enhet som ikke var på bakkeplan, men i 3.etasje med heis. 3.etasje for personer med demens er det verste, de er redd for heis, redd for å komme ut. Redsel.

Bokollektivet her oppleves som et godt hjem. Virksomhetslederen (“Solveig”) er vertinnen “Jeg bor på hybel hos “Solveig” ” sier mamma ofte.”

Illustrasjonsfoto: Google

SITATER FRA INTERVJUER

"Her hekler de og løser kryssord.

Pårørende

Jeg fant igjen mora mi! Hun har vært borte en stund. Hun har fått god mat og de har brydd seg. De ser hva hun trenger. Hun er avmedisinert, med legen. Det gjør du ikke på en avdeling med 25. De ser mennesket!

Pårørende

Maten er ordentlig! Kjøkken er utrolig viktig. Må ha ordentlig mat. Lukten av hjemmelaget mat er gull verdt.

Pårørende

Når mor skal til lege eller tannlege ringer de oss. "Det er ikke no gærent, bare et spørsmål" sier de. De involverer oss pårørende.

Pårørende

De dekker nydelig for de. De er veldig flinke på å lage gode opplevelser.

Pårørende

Ved plassering av nytt tilbud er det viktig å kunne se liv. Viktig å ha følelsen av å gjøre dagligdagse ting. Folk som hilser og sier god dag. Følelsen av å treffe naboen.

Pårørende"

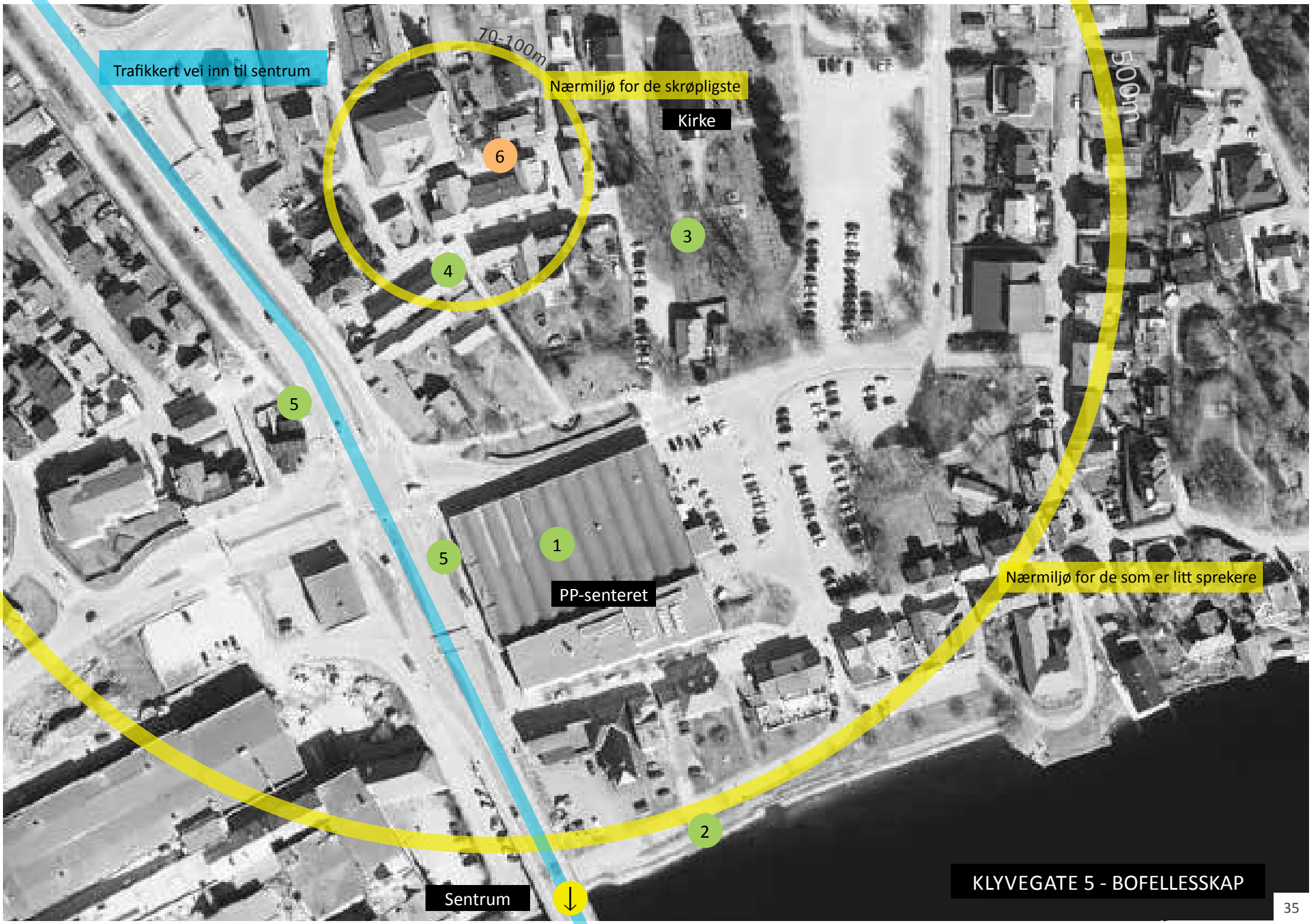
Trafikkert vei inn til sentrum
70-100m
Nærmiljø for de skrøpligste
Kirke
500m
6
4
3
5
5
1
PP-senteret
Nærmiljø for de som er litt sprekere
2
Sentrum
KLYVEGATE 5 - BOFELLESSKAP

1 Det er kort gangavstand til PP-senteret. Her gjøres hverdagsinnkjøp og ansatte tar med beboere på små turer dit.

2 Det er gangavstand til elva og elvepromenaden, hvor ansatte og beboere ofte går for å mate ender.

3 Det er gangavstand og nærhet til Zimmermannsparken ved kirka, et sted som blir ofte besøkt.

4 Bokollektivet er nabo med aktivitetshuset, hvor det er aktiviteter som bingo og kafé, bridgeklubb og Den Kulturelle Spaserstokken kommer på besøk.

5 Det er gode kollektivtrafikktilbud, fra trafikkert vei like ved. Gode forbindelser rundt om i Porsgrunn.

6 Et lunt område som er skjermet for støy fra trafikkert gate rett ved. Det er direkte utgang fra kjøkken til uteområdet, og er god oversikt fra fellesrom ut på uteområdet for de ansatte til å holde et øye med beboerne. Mangler de kvalitetene en hage med gress, busker og frukttrær har, derimot positivt at det går og kjører noen forbi. Uteområdet brukes hele sommerhalvåret.

1.ETASJE

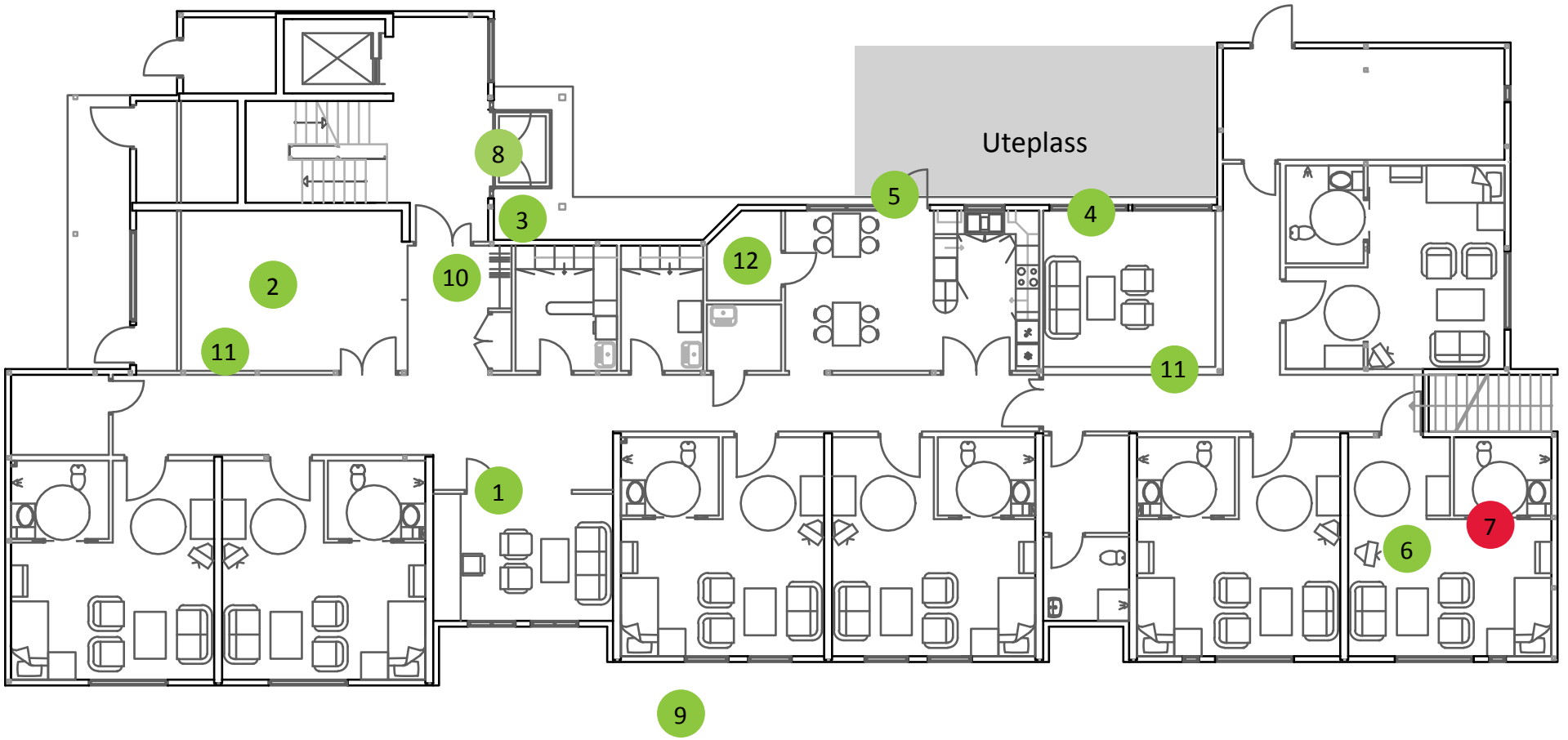

1. Det er oversiktlig fra kontor, de ansatte kan holde øye med utgangsdøra og om noen går ut.
2. "Beståstuå" er finstua, og brukes til søndagsmiddager, måltider på helligdager. Brukes også for å feire bursdager, og ha mer private feiringer sammen med pårørende.
3. Liten plass utenfor inngangsdøra, et sted å sitte og hvile, eller vente på drosjen.
4. Det er oversiktlig fra fellesrommene og ut til uteplassen, slik at ansatte kan holde øye med beboere når de sitter ute om sommeren samtidig som de gjennomfører gjøremål.
5. Det er direkte utgang fra kjøkkenet til uteplassen, det gjør det enkelt for beboere å gå ut og bruke uteområdet.
6. Det er romslige og lyse beboerrom, plass til beboernes egne møbler.
7. Lysbrytere og skyvedører har problematisk utforming, da personer med demens ikke skjønner hvordan de skal brukes.
8. Det er gode kontraster på dører, og lett å finne inngangsparti.

9 Proporsjon og skala på byggene er veldig gode. De fremstår som småhus-bygg og glir veldig godt inn med omgivende bebyggelse. Oppdeling av bygget i mindre små bygg tett i tett bidrar ytterligere til opplevelsen av private boliger. Små parkeringsplasser langs med gata bygger også opp under uttrykket av å være vanlige boliger.

10 Når du kommer inn i bokollektivet møtes du av en liten gang hvor du kan sette av deg sko og henge fra deg yttertøy. Dette bidrar til opplevelsen av hjemlighet - å komme hjem til de som bor der.

11 Tapet, tepper, skap og møblement er sammen med på å skape en hjemlig opplevelse i Beståstua. Også i stue, på kjøkken og små sittesteder i gangarealet oppleves dette positivt.

12 Det ligger et kjølerom i forbindelse med kjøkkenet. Dette blir dratt fram som godt og praktisk.

Det hadde vært fint med en plen uten biler. At det i dag kjører noen biler forbi og noen kommer gående er bra - at det skjer litt er positivt! Vi setter ut masser av krukker med grønt i – så det ser ut som en oase om sommeren.

Ansatt

De er brune som nøtter her om sommeren. Noen liker å sitte litt mer i skyggen. Det grilles masse. Og spises kveldsmat ute.

Ansatt

En normal hage hadde vært ønsket – som hadde vært litt mer skjermet for beboerne. Hvor de kunne dyrket litt, muligheter for å plante et epletre og kunne gå barbeint på gresset!

Ansatt

Beliggenheten er veldig positiv! Aktivitetssenteret ligger rett ved, som bidrar til underholdning for de som ønsker å være med på det. Det er gode turmuligheter i området, og ikke lang vei for å gå og handle.

Ansatt

Senderen vil finne deg om du går deg bort.

Datter til mor om bruk av GPS

Det var lurt – da kan jeg komme meg mer ut!

Mor (75år) om bruk av GPS

DOKTORLØKKA SYKEHJEM

SYKEHJEM FOR FRISKE PERSONER MED DEMENS

Dette sykehjemmet for friske personer med demens er trukket frem på grunn av høy tilfredshet blant både beboere, ansatte og pårørende. Tilbudet ligger som et integrert botilbud i et boligområde, i kort gåavstand til det meste i byen. Botilbudet har en tydelig omsorgsfilosofi som har gitt føringer for bygget.

FAKTA

GENERELT

Arkitekt: Arkitektkontoret Børve og Borchsenius AS

Byggeår: 2001

Total størrelse: 1937 m2

Antall beboere: 24 (15 langtids og 9 korttids)

Antall årsverk: 24

Antall ansatte: 39, pluss vikarer

Bogrupper:
8 beboere per etasje, med kjøkken og stue.
- 1. og 2.etasje har langtidsplasser
- 3.etasje har kortidsplasser (3 ukers opphold)

NETTOAREAL PER BEBOER

Service/behandling/aktivitet: 1,22 m2

Personalrom: 2,86 m2

Birom: 9,07 m2

Gang: 19,20 m2

Fellesareal på gruppenivå: 11,73 m2

Private enheter: 27,73 m2

Sum nettoareal per beboer: 72 m2

BEMANNING

Kompetanse blandt ansatte:
Sykepleiere, hjelpepleiere, helsefagarbeidere

Bemanning av dagvakt per avdeling:
To ansatte dag og kveld. I tillegg avdelingssykepleier og aktivitør 3 dager i uken, som deler på alle tre etasjene.

Bemanning av nattevakt for hele sykehjemmet:
To ansatte - en våken og en sovende

KORT OM VIRKSOMHETEN

Doktorløkka er en sammensatt virksomhet. Bokollektivet vest, Klyvesgt.5, med 7 plasser, og Doktorløkka bosenter med 15 langtidsplasser og 9 korttids/avlastningsplasser. Begge disse botilbudene er tilrettelagt for personer med demens sykdom. De har i tillegg ansvar for kommunens BPA tjenester.

VISJON

Skal være et godt sted og være for beboere, ansatte og pårørende

VERDIER / MÅL FOR VIRKSOMHETEN

Beboere

- Doktorløkka er et trygt hjem, tilpasset hver enkelt beboer.
- Beboerne utnytter sine ressurser for å opprettholde sitt funksjonsnivå lengst mulig.
- Hver enkelt beboer behandles individuelt.

Ansatte

- Arbeidsmiljøet er preget av humor, glede og har takhøyde for kreativitet og individuelle forskjeller.
- Vi snakker til hverandre, ikke om hverandre.
- Vi gir hverandre og er åpne for tilbakemelding, både ros og konstruktiv kritikk.
- Vi lærer av hverandre.

KORT OM TILBUDET

Driftsfilosofi og de fysiske rammene bygger opp rundt visjonen om et boligtilbud som vektlegger hjemliggjøring og aktiv bruk av kvaliteter og tilbud i nærmiljøet.

Dette er et botilbud for personer med demens som fortsatt er aktive og mobile. Når beboerne blir for skrøpelige og pleietrengende at de ikke lenger kan dra nytte av tilbudet i bokollektivet, flyttes de til andre tilbud med døgnpleie. Mange beboere opprettholder god helse og mobilitet nesten livet ut, og bor her til de dør.

Ansatte er fleksible og det gir muligheter for å gjennomføre mange av aktivitetene og utfluktene de gjør, som til å dra på ferieturer, slik de har gjort; Danmark, Strømstadferja, Praha, Gurvika.

KORT OM ANLEGGET

Sykehjemmet ligger integrert i et rolig boligområde, med kort gangavstand til sentrum og Borghaven og PP-senteret, og elva med strand. Sykehjemmet består av 3 avdelinger, fordelt på hver sin etasje, med 8 beboere på hver avdeling. Første og andre etasje inneholder langtidsplasser, mens tredje etasje har korttidsplasser med opphold på 3 uker av gangen. Anlegget fremstår som et boliganlegg i et ordinært boligområde. Til tross for at det er tre etasjer, underbygger materialbruk og volum opplevelsen av å være i et botilbud, og ikke kun en institusjon.

C
A
222
OPPHOLD/MøTE
29.5
223
KONTOR
225
MEDISIN
224
GARD./WC
207
TRAPP
se skjema
nr.300
202/15
OPPHOLD/SOV
21.9
202/14
OPPHOLD/SOV
21.9
202/13
OPPHOLD/SOV
21.9
201/15
BAD
5.7
201/14
BAD
5.7
201/13
BAD
5.6
217A
GANG
217
GANG
201/12
BAD
6.1
202/12
OPPHOLD/SOV
21.9
202/11
OPPHOLD/SOV
21.9
201/11
BAD
5.7
201/10
BAD
5.7
202/10
OPPHOLD/SOV
21.9
202/09
OPPHOLD/SOV
21.9
201/09
BAD
5.7
208
TRAPP
se skjema
nr.301
219
SJAKT
EL
216
218
BOD
212
URENT
5.1m2
220
RENT
4.5m2
215
HEISSJAKT
DEK.
TS
TT
VM
214
OPPHOLD
213
BK/VASKEROM
10.9m2
211
SPISESTUE
210
KJøKKEN
211A
TV-KROK
209
HC-WC
211B
PEISSTUE
PEISOVN
TERRASSE
97°
7°
99°
9°
136°
9°
130°
98°
Til
parkeringskjeller
med
varelevering
Hovedinngang
Uteplass

+ POSITIVE KVALITETER MED ANLEGGET SOM MAN KAN LÆRE AV:

- Anlegget har på en forbilledlig måte greid å skape en hjemlig atmosfære (dimensjonering av rom og materialbruk) til tross for at det er 24 boenheter og bygd over 3 etg. Med tre bogrupper plassert over hverandre greier man på denne måten å skape relativt oversiktlige men avgrensede bogrupper samtidig som man koordinerer drift på natt. Pårørende forklarer at de har en klar tilhørighet til sin bogruppe.
- Organisering av fysiske rom gjør at det oppstår en "vandrerute" (inne i bogruppen) rundt bifunksjoner og innom oppholdsrom. Dette fungerer godt.
- God tilgang til felles tun som er opparbeidet og grønt. Beboere og ansatte benytter seg også av mange typer tilbud i nærmiljøet som blant annet kafé, kino, strand og kjøpesenter i nærheten. Onsdagskafe i nabobygget et tilbud som også benyttes av beboere i nærmiljøet.
- Rullering av ansatte mellom hver etasje hver tredje uke trekkes frem som et positivt tiltak. Dette bidrar trolig også for å lette samarbeid på tvers i hele tilbudet.
- Det er under etablering en tursti i bydelspark, i tilknytting til anlegget. Turstien skal utformes slik at det gjør det lett å finne tilbake.

- NEGATIVE ERFARINGER SOM MAN KAN LÆRE AV:

- Det er litt vanskelig for personer med demens å orientere seg, da fargekoding og planløsning på hver av etasjene er så like. Større variasjon mellom etasjene hadde bidratt til at beboerne hadde kjent igjen "sin" etasje og "sitt" rom.
- Terrassene på hver plan oppleves som trange, ettersom at alle ønsker å sitte ute når først en vil ut.
- TV-plassering mitt i oppholdsrommet blir for dominerende, og distraherer andre aktiviteter.
- Behov for skjerming av kjøleskap for noen beboere i perioder.
- Refleksjon i vinduene fra gulv til tak i 1.etasje kan virke skremmende (speilbilde) for enkelte personer med demens.
- Det kommer frem at det er noe problematisk med "tilsyn" av ytterdør på hver etasje og særlig i 1. etasje trekkes det frem som noe problematisk. Adkomsten ligger for langt unna der ansatte er. I dag er det vanskelig å kontrollere til en hver tid at ingen går ut. At ytterdør ikke er mer synlig fra fellesareal er derimot positivt for beboerne, da det er greit og ikke bli minnet på hvor utgangen er hele tiden.
- Doktorløkka får besøk av frisør 1-2 ganger i uken, men har ikke tilrettelagte arealer for denne aktiviteten. I dag benyttes et toalett i 1.etasje.
- Nattevakt har også ansvar for omsorgsboligene. Her er det en del personer med rus noe som har bidratt til at nattevakt har følt det utrygt i perioder. Også eldre beboere har flyttet pga. andre beboere med rusproblematikk.

AVDELINGSLEDER

"Vi mener at vi er gode på å gi hverandre tilbakemeldinger, lære av hverandre og har godt pårørende samarbeid. Vi prøver å være i forkant med å informere pårørende. Det gjør det enklere. Vi har fast samarbeidsmøte en gang i året i etterkant av helsetest med lege, hvor samtykkekompetansen blir vurdert. Når det er store endringer, som for eksempel medisinforandringer tar vi også kontakt med pårørende, i tillegg til å dokumentere og registrere i systemet.

Vi er flinke til å gi minst mulig medikamenter! Legen har også den målsettingen. Vi gir aktivitet i stedet!

Og så er vi gode på å se hele pasienten. Og på å skape gode aktiviteter. Det er mye kreativitet her, vi finner på nye ting å gjøre. Vi er flinke til å ta de med ut på tur. Hver 5.uke har vi minibuss og da drar vi på lengre turer. Vi har vært både i Sverige og Danmark, og på hytteturer. Vanligvis drar vi med 6-7 beboere. Og hver sensommer, i månedsskiftet august og september drar vi på sommerferie. Og så har vi vært i Praha! Det bodde ei dame fra Tsjekkia her, da dro vi seks pasienter og ansatte nedover. Mange måtte ha pass for første gang! Og så har vi vært i Bremen og opplevd julegata der. Det var vellykket. De har glede i nuet, du ser at de blomstrer opp! Det er viktig.

Samarbeid med barnehagen er populært. De leker også i parken ved siden av, som Osebakken velforening holder. Vi bruker området mye, og er mye ute og griller, mens barna leker. Vi prøver å få med oss så mange som mulig. Da går vi gjerne rundt og prøver å få de med ut for å få litt frisk luft. Det var 16 beboere ute på fredag og grillet. "Sleng på dere kåpene nå, damer" bruker jeg si til dem. Vi er generelt mye ute, også om vinteren. De tar på seg gode klær! Vi sitter gjerne rett utenfor, ved inngangspartiet. Vi har bålpanne, så vi griller ofte og vi spiser ofte mat ute. Og så hender det at jeg spiller piano eller noen av de ansatte som spiller trekkspill drar i en låt. Da blir det ofte god stemning! Vi er også mye ute på tur. Mange av beboerne her er over 90 år. Mange av dem er sengeliggende, og da får de ikke benyttet tilbudet vi gir på sykehjemmet her. De kan bli overflyttet til et ordinert sykehjem, men vi vurderer ofte at det er lite hensiktsmessig å flytte de. For mange som blir sengeliggende går det nokså fort. Ofte er det litt lang overgang til sykehjem.

Hver ansatt går 3 uker i en etasje, før de rullerer til en annen etasje. Det gir mindre forskjeller på sykepleier/ hjelpepleier som har mange like oppgaver. Rullering gir variasjon i hverdagen, og er et positivt tiltak! Det er psykisk utfordrende å jobbe med personer med demens. Vi er kjent for å være et populært arbeidsted. Det er godt arbeidsmiljø. Men det må være folk som vil jobber med personer med demens. Kommunen har en stillingsbank, som har førsterett på stillingene. Det har vi mindre gode erfaringer med, da vi gjerne får folk som ikke er motiverte eller ikke har nok kunnskap om det å jobbe med personer med demens! Det er spesielt å jobbe med personer med demens, du må ha evnen til å ta til deg de små ting i hverdagen. Ta til deg kommentarene - gullkorn! Ellers kan du gå fort tom.

Dette skal være et hjem! Holdninger hos personalet og ledelsen er viktig for å oppleve hjemlighet. Det ligger mye i verdighet og følelsen av mestring. På et vis bra at det ikke er større. Muligens derfor at vi føler at det er et hjem – men kunne vel kanskje vært større."

Illustrasjonsfoto, google

ANSATT

"Jeg jobbet tidligere på alderspyskiatrisk avdeling på sykehuset, hvor de utreder demens. Jeg bruker læren om egne reaksjoner i arbeidet her på Doktorløkka. Forståelse for egne og beboernes reaksjoner. Har hatt masse bruk for det!

Det er topp at ting ikke er på lister og skjema her. Det gjør hverdagen fleksibel!

Jeg jobber mest med å tilrettelegge for beboerne, og veilede. Oppmuntre til å mestre selv; få i seg mat, ta medisiner (svelge). Går mye på tur og kjører på tur. Hverdagsaktiviteter. Vi jobber med rullering hver 3.uke. Det er ikke så fysisk slitsomt, men mentalt slitende, derfor er det godt å bytte omgivelser. Vi jobber med å opprettholde funksjonsnivå til beboerne. Tar trappa som trim.

Beliggenheten er skummel. Det er et lite uteområde utenfor døra, og vi har en trafikkert vei på ene siden, elva som renner rett nedenfor og toget som går i høy hastighet forbi. Jeg skulle ønske at GPS var lovlig, det hadde gjort det tryggere for oss, og for de som vil ut og gå tur kan gå tur!

Den viktigste kvaliteten med å bo her for beboerne må være tryggheten, og det gode humøret. Det er god stemning alltid, og de kjenner oss. For meg er ikke huset så viktig, men at den som pleier møter en med respekt. Hvis jeg skulle bli dement ville hatt det godt her.

Det er jo felleshuset i omsorgsbolig-bygningen ved siden av, med kafé en gang i uka. Og så er det jo kinoen, hvor vi går med de sprekeste. Det er en 15 minutters tur. Og så er det jo kafé og konditori som vi går innom når vi er på tur. Barnehagen er det litt samarbeid med, det er koselig, men beboerne blir fort slitne.

Jeg opplever at det ikke alltid er så oversiktlig for beboerne, det er mye som er for likt. De som tar fargekodene på dørene fungerer det bra for, det er bare litt dumt at det er like farger på hver etasje. Alarmsystemet er heller ikke så gunstig for personer med demens. Det er ingen som klarer å slå av lyset, bryterne er for innviklet. Vi må hjelpe dem med lysene om kvelden. Ellers er det tilrettelagt fint. Rommene er store og fine og lyse. De har greie form og størrelse og plass til litt ting.

Det er for få smårom for møter og samtaler med pårørende eller studenter. Det er behov for små, fleksible rom. I dag må vi bruke kontoret til enhetsleder, og da må vi gå gjennom møterommet, hvor også datamaskiner og printer står. Det skaper mye gjennomgangstrafikk. Og så er det et grusomt tregt dataanlegg. Vi bruker unødvendig mye tid på å vente!

Det er en svakhet at det ikke er dør inn til kjøkkenet, mange av beboerne går på kveldstid og småspiser fra kjøleskapet. Vi har laget en ordning med hengelås på kjøleskapene. Også er det ikke så bra med TV på "hedersplass". Det er vanskelig å være sosial på en annen måte når tv'n står på. Og mange sliter med å føre en samtale da det blir mye lyd og vanskelig å høre.

Vi har en utrolig sjef. Det er mange som skulle gått i skole hos henne! Vi har det veldig bra på alle måter. Har vi ansatte det bra så trives brukeren også! Det virker inn på beboerne når det er mye vikarer, spesielt på personer med demens. De blir urolige. Det er viktig å trives med det du jobbe med. Du bruker meste parten av livet på jobb."

PÅRØRENDE

“Mamma har akkurat passert 88 år og har vært her i 4 år nå. Hun flyttet først fra enebolig i området til terrassene ved siden av før hun kom hit, så hun er kjent i området. Det er en fordel.

Jeg bor selv i nærheten, og det er lettvint å komme hit og hyggelig å komme inn. Det er pent her! “Du kjenner det med en gang du kommer hit. Det er godt her.”

Jeg er ikke nødvendigvis så opptatt av hvordan det ser ut, det viktigst er at mamma blir tatt godt vare på. Men jeg synes jo at det er fint her. Særlig rommene er fine! Det er god plass til private ting. Og så er stua fin. Det er nye møbler som fungerer bra. Gode stoler. Hun liker ikke lyssystemet, med lite brukervennlige brytere. Det er så tungvint, at mamma klarer det ikke.

De kan gå med rullator ute, men mora er ikke sånn at hun kan gå ute alene lengre.

Jeg finner fram, men hun finner ikke fram. Det har med sykdommen hennes.

Det fysiske miljøet er jo viktig. Det at hun har eget rom og kan være for seg selv er viktig. Men det sosiale spiller en veldig stor rolle. Det er viktig at de har eget bad. Jeg reagert med en gang på at det er så pent her. Her er det alltid noe nytt å se på. Utstillinger.

Når hun er hjemme med oss så lurer hun på om hun skal snart hjemme igjen. Det er jo et godt tegn. Hun falt til ro med en gang. Dette er hjemmet hennes. Det gir oss ro også. Vi synes hun har fått det beste som er. Jeg kjenner til andre tilbud i kommunen, og dette er veldig bra. Og så er det i nærmiljøet hun har bodd i hele livet sitt. Det var vårt høyeste ønske at hun skulle komme hit!

Jeg bruker omtrent 15 minutter på å kjøre hit i bilen. Jeg er vel her omtrent en gang i uken, og så prøver jeg å ta henne med hjem en gang i uken for å besøke pappa. Det varierer jo litt hvor lenge jeg er her på besøk, men er jo fort en times tid. Ofte er søsteren min med. Vi liker å dra sammen å besøke mamma.

Vi er mest på rommet hennes, men vi sitter også sammen på stua om det passer. Om sommeren sitter vi ute. Det er deilig. Mamma er ute om sommeren sammen med de ansatte, men hun er ikke så mye med på turer lengre. Hun liker ikke forandringer på samme måte lenger. Hun er med når det er bingo og kafe da, i nabobygget. Hun er jo glad for at det er andre der, selv om hun ikke kjenner dem igjen, så er det selskap i å være sammen. Men hun er mest fornøyd når det er fredelig, men for andre er det sikkert viktig at det foregår sosiale ting.”

Illustrasjonsfoto: Google

SITATER FRA INTERVJUER

"De som jobber på Doktorløkka er helt fantastisk fine mennesker.

Pårørende

Det er veldig hjemmekoselig der. De er flinke til å bytte interiør. De er flinke til å skape trivsel her. De er flinke til å bake. Det lukter nesten alltid nybakt her.

Pårørende

Hun blir institusjonalisert, men hun liker seg her. Hun vil hjem igjen når hun er på besøk til oss. Hun klarer ikke å slappe av.

Pårørende

De har tid til å prate. Det var ikke så lett første gangen vi kom. Det var et par stykker som hjalp meg lette på den dårlige samvittigheten.

Pårørende

Det er ikke mulig å leie et rom til bursdagsselskap. Det kunne vært praktisk. Det er noe med å føle seg verdt noe, å gjøre ting som du alltid har gjort.

Pårørende

Jeg føler meg nesten som hjemme. Jeg kan hente en kaffekopp og blir ikke uglesett når jeg ordner meg selv.

Pårørende"

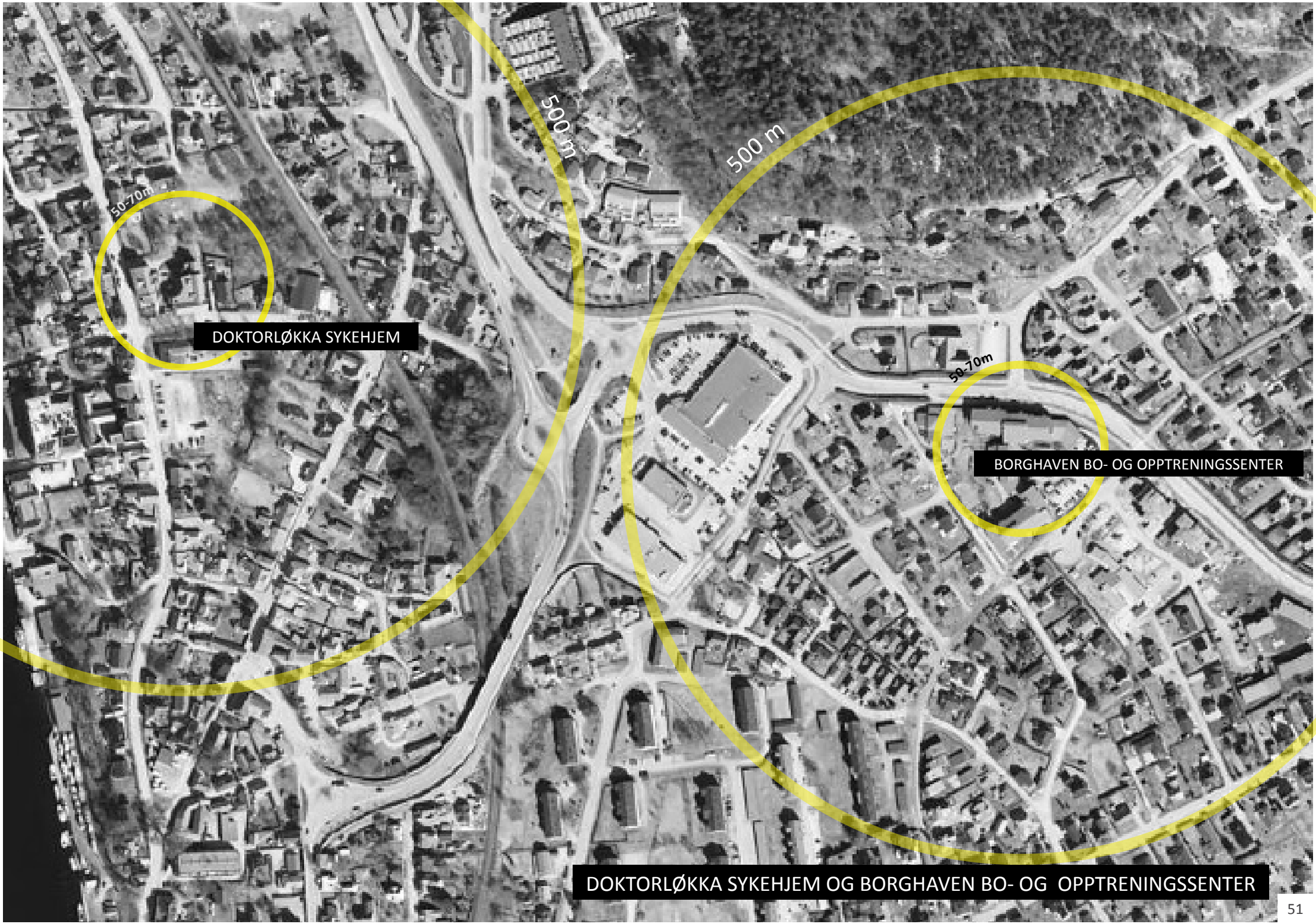

DOKTORLØKKA SYKEHJEM OG BORGHAVEN BO- OG OPPTRENINGSSENTER

ERFARING MED LOKALISERING

1. Gangavstand til kafé, kino, kultur, handel i sentrum. Går på kino med de sprekeste, går innom kafé og konditori når noen er ute på tur.
2. Kort avstand til Hovengasenteret, på andre siden av jernbanen.
3. Turmål; Strand like nord for Doktorløkka
4. Utbygging av Linnajordet aktivitetspark i regi av Osebakken vel – blir en stor ressurs for området, og sykehjemmet på grunn av plassering.
5. Onsdagskafé i nabobygget – et tilbud som også brukes av beboere i nærmiljøet, i tillegg til beboere ved Doktorløkka.
6. Samarbeid med barnehagen i nærheten.
7. Lunt og frodig utemiljø i tunet. Litt lite tilrettelagt pga. kantsetting inn til gress. Masse brukt på sommerstid. Litt lite, med litt lite sol.

3
Jernbane - barriere
50-70m
4
Nærmiljø for de skrøpligste
7
5
6
2
Nærmiljø for de som er litt sprekere
Kafè/resturant/kino
1
DOKTORLØKKA SYKEHJEM

ERFARINGER MED BYGGET

1. Problemer med at ansatte ikke kan ha et blikk på dør i hver etasje, samt ytterdøra i 1.etasje. Føles uoversiktlig.

2. Fint å ha spiserom, stue og kjøkken i ett, men skulle hatt mulighet til å lukke kjøkkenet når det ikke er i bruk. Noen beboere går og spiser i kjøleskapet; har improvisert lås.

3. TV har fått "hedersplass" – vanskelig å være sosial på en annen måte når Tv'n står på - vanskelig å føre samtale/høre.

4. Små verandaer i hver etasje - når en vil ut vil alle ut.

5. Refleksjonen i vinduer fra gulv til tak i 1.etasje 1.etasje i stuen bidrar til at beboerne ser skygger av seg selv om kvelden og blir redde.

6. Frisøren som er innom 1-2 ganger i uken har ikke eget lokale, må bruke fellestoalett i 1.etasje.

7. Intuitivt og lett synlig hvor hovedinngang er.

8. Fint med mulighet for å gå rundt kjernen av fellesarealer.

9. Uteplassen er mye brukt om sommeren, det er litt lite tilrettelagt å bruke den, da det er høye brosteinskanter før en kommer over på gresset. Litt lite uteplass, og skyggefullt store deler av året.

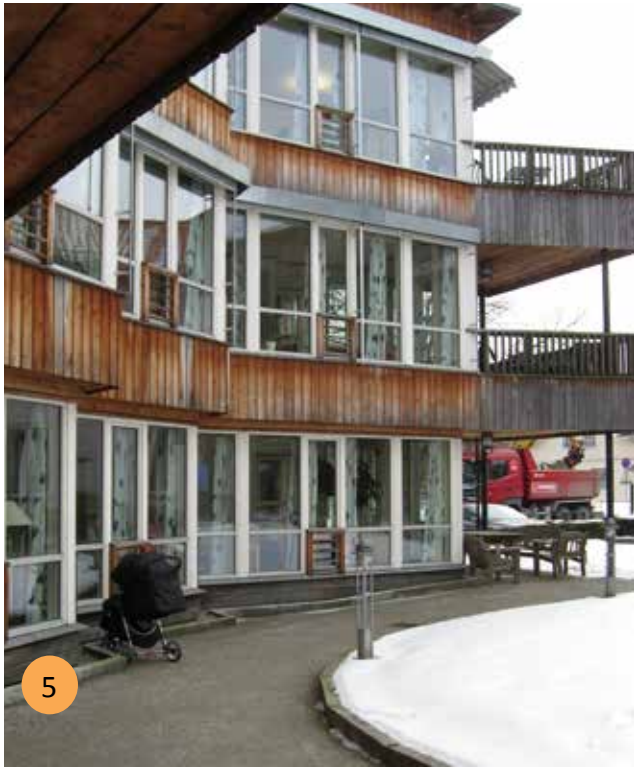

1.ETASJE

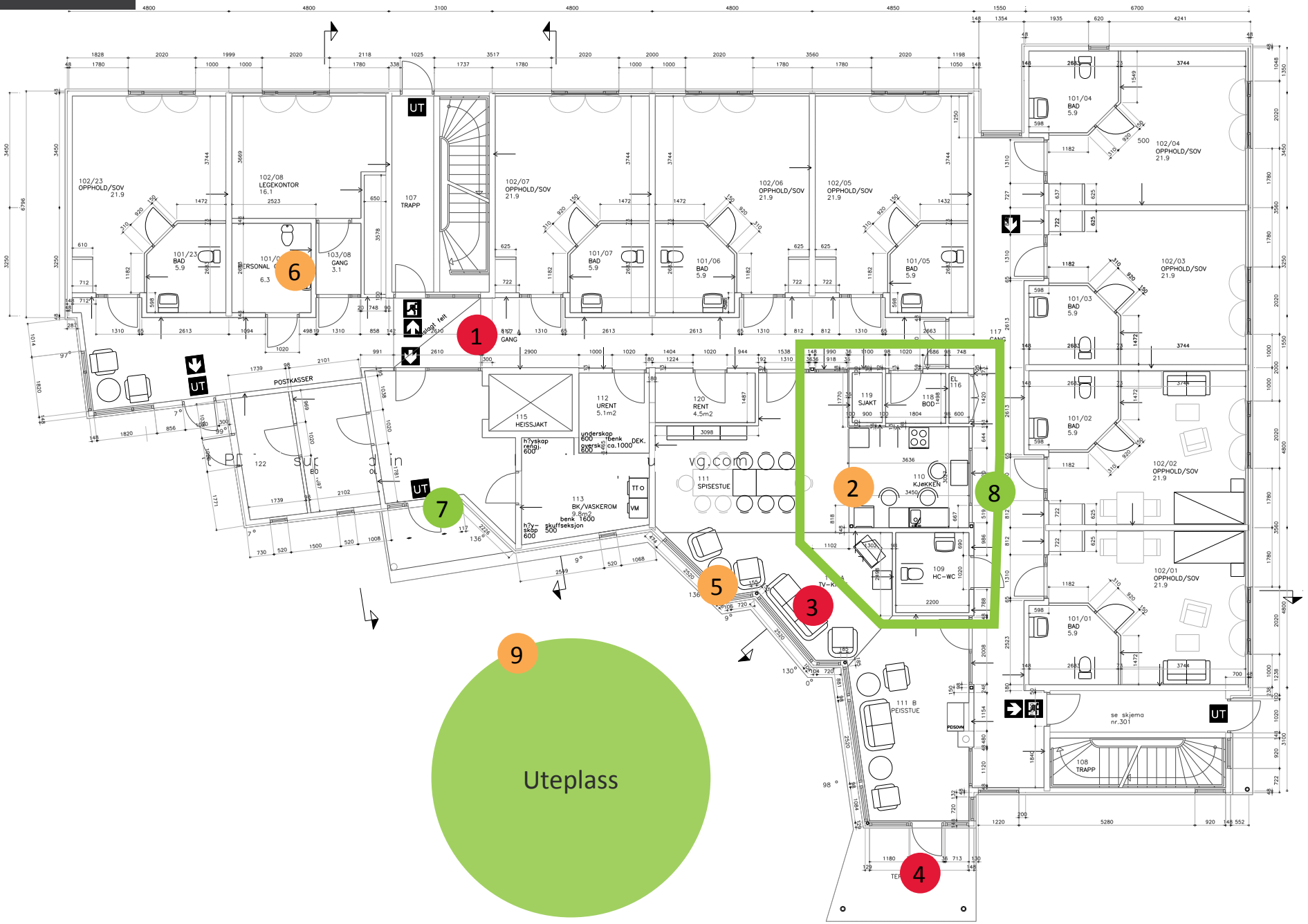
1
2
3
4
5
6
7
8
9
Uteplass
UT
POSTKASSER
102/23 OPPHOLD/SOV 21.9
102/08 LEGEKONTOR 16.1
107 TRAPP
102/07 OPPHOLD/SOV 21.9
102/06 OPPHOLD/SOV 21.9
102/05 OPPHOLD/SOV 21.9
101/04 BAD 5.9
102/04 OPPHOLD/SOV 21.9
101/03 BAD 5.9
102/03 OPPHOLD/SOV 21.9
101/02 BAD 5.9
102/02 OPPHOLD/SOV 21.9
101/01 BAD 5.9
102/01 OPPHOLD/SOV 21.9
101/23 BAD 5.9
101/07 BAD 5.9
101/06 BAD 5.9
101/05 BAD 5.9
103/08 GANG 3.1
112 URENT 5.1m2
120 RENT 4.5m2
115 HEISSJAKT
113 BK/VASKEROM 9.8m2
111 SPISESTUE
110 KJØKKEN
109 HC–WC
119 SJAKT
111 B PEISSTUE
108 TRAPP
se skjema nr.301

10 Fargekoding av dørene. Fungerer bra for de som skjønner den. Det er brukt like farger i hver etasje, som kan by på problemer. Det er også for likt i hver etasje, med tanke på romløsning, samt noe uoversiktlig.

11 Litt lite små rom for møteaktivitet - de har jevnlige møter med lege og ansatte, pårørende, og studenter. Grupperom for slike møter er en mangel.

12 Lite lagerplass – og lagerplassen som eksisterer er upraktisk plassert.

13 Små vinduer fra gangen inn til beboerrommene trekkes fram som praktisk - de ansatte kan da se til om alt går greit, uten å forstyrre med å gå inn på beboerens rom.

14 Den sibirske lerkekledningens gråsjatteringer er noe både pårørende og beboere og ansatte synes er litt sjenerende - huset ser mindre vedlikeholdt ut da det er så ujevn farge. Prinsippet om vedlikeholdsfrihet har de forstått.

15 Sofa fungerer litt mindre godt som møblement på sykehjem - de eldre sitter stort sett kun en i hver, og det er litt vanskelig å komme seg opp fra og ned i. Tar derfor unødvendig mye plass.

16 Vanskelig å forstå lysbryteranlegget - både for ansatte og umulig for personer med demens.

14

13

16

10

15

2.ETASJE

C
A
222
OPPHOLD/MøTE
29.5
223
KONTOR
225
MEDISIN
224
GARD./WC
207
TRAPP
se skjema
nr.300
202/15
OPPHOLD/SOV
21.9
202/14
OPPHOLD/SOV
21.9
202/13
OPPHOLD/SOV
21.9
201/14
BAD
5.7
201/13
BAD
5.6
217A
GANG
217
GANG
201/12
BAD
6.1
202/12
OPPHOLD/SOV
21.9
202/11
OPPHOLD/SOV
21.9
201/11
BAD
5.7
201/10
BAD
5.7
202/10
OPPHOLD/SOV
21.9
202/09
OPPHOLD/SOV
21.9
201/09
BAD
5.7
208
TRAPP
se skjema
nr.301
219
SJAKT
EL
216
212
URENT
5.1m2
220
RENT
4.5m2
215
HEISSJAKT
214
OPPHOLD
213
BK/VASKEROM
10.9m2
DEK.
TS
TT
VM
211
SPISESTUE
210
KJøKKEN
211A
TV-KROK
209
HC-WC
211B
PEISSTUE
PEISOVN
TERRASSE
11
10
13
16
17
12
18
19
20
14
15
Uteplass

17 Merknad fra ansatte på at det vil være praktisk om hele badet kunne være en dusj. Toalettsaker, oppbevaring og andre "tørre" saker gjør det litt upraktisk. Det blir mye søling ved dusjing.

18 For smale dører - problem når de skal ha ut eller inn en sykehjemsseng. Størst problem på korttidsavdelingen, da langtidsbeboere gjerne har sine egne senger.

19 Smale og lange ganger med motlys som blender i enden. Litt lite kontraster i farger og materialer. Enden av korridor uten nyttefunksjoner blir automatisk benyttet som oppbevaring av hjelpemidler.

20 Verandaene brukes mye. Her; mot vest og er den største typen.

21 Det er tre felles kjøleskap og fryser i 1.etasje, som server kjøkkener i alle etasjene med mat og melk som leveres en gang i uken. Dette oppleves som tungvint fra de ansatte og leder. Det er et sterkt ønske om kjølerom i forbindelse med kjøkkenet.

22 Spileverk foran vindu har blitt benyttet som klatrestige av beboere med høy grad av behov for å rømme. Disse vinduene har de fjernet håndtaket på.

De er flinke om sommeren til å være ute, til å ha ute-kaffe og kveldsmat ute.

Pårørende

Det er en fordel at alt er rett i nærheten. Det er fint å kunne dra på kafe, vi blir ikke bare her. Vi har nettopp vært på kino!

Pårørende

Doktorløkka er nær kjøpesentret. Hun har hukommelse nok til å gå dit og komme tilbake.

Pårørende

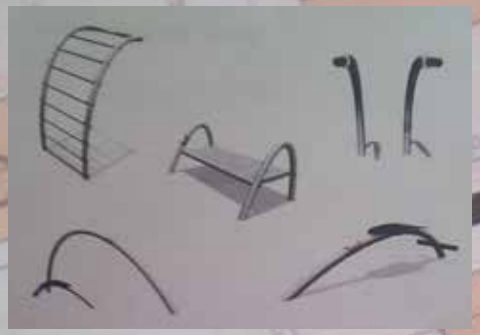

Benk

Bærbusker

Fruktrær

Stein-
skulpturer

Store siktesteiner

Balanselek
på jernbane-
skinner

Grussti (subbus)

GRUSBANE

Ballnett

Ballnett

Trenings-
område på
asfalt

Overbygg

Asfaltsti for rullestol

Benk

Humpler i asfalt

VOLL ca 3m høy

Grillplass

Husker

Steinamfi

VOLL ca 3m høy

Stein-
skulpturer

Sanseløype

Leke-
apparat

Grussti (subbus)

SKOG
tynnes og ryddes

Ballplass på
underlag av pukk

LINNAJORDET AKTIVITETSPARK

- et samarbeidsprosjekt mellom Osebakken Velforening, Doktorløkka Eldresenter, Radehuset Barnehage og Porsgrunn kommune
Illustrasjon med enkel beskrivelse, september 2012

FREDNES SYKEHJEM

SYKEHJEM MED 3
LANGTIDSAVDELINGER OG
EN LINDRENDE ENHET

Et sykehjem med langtidsplasser, lindrende enhet og med nærhet til omsorgsboliger. Sentrumsnært, med gode kollektivtrafikkmuligheter. Et stort anlegg, med mye gangareal, lite tilgang til utearealer og høy fraværsprosent blant ansatte. Trukket frem for å se nærmere på hvordan de fysiske omgivelsene bidrar til dette.

FAKTA

GENERELT

Arkitekt: Arkitektkontoret Børve og Borchsenius AS

Byggeår: 1967, pusset opp og bygget til i 2001

Total størrelse: 4714,5 m2

Antall beboere: 57 + 10 på lindrende enhet

Antall årsverk: 24

Antall ansatte: -

Bogrupper:
15 beboere per avdeling, en avdeling per etasje. pluss 5 beboere på lindrende enhet.

NETTOAREAL PER BEBOER

Service/behandling/aktivitet: 3,4 m2

Personalrom: 6,8 m2

Birom: 14,3 m2

Gang: 24,9 m2

Fellesareal på gruppenivå: 10,4 m2

Private enheter: 26,7 m2

Sum nettoareal per beboer: 90,7 m2

BEMANNING

Kompetanse blandt ansatte:
Sykepleier, hjelpepleier, helsefagarbeidere, ufaglærte

Bemanning av dag og kveldsvakt per avdeling:
Fem ansatte dag og kveld.

Bemanning av nattevakt for hele sykehjemmet:
Fire ansatte - En person per etasje (To sykepleiere/to hjelpepleiere)

KORT OM VIRKSOMHETEN

Frednes sykehjem tilbyr langtidsopphold for eldre med generell nedsatt somatikk og sammensatte lidelser, og demens. I tillegg til de 52 langtidsplassene er det 5 korttidsplasser i egen avdeling i 3. etg., hvor det ytes tjenester til alvorlig syke og døende, hovedsakelig kreftpasienter. I tett tilknytting ligger omsorgsboliger med dagbemanning, drevet av hjemmetjenesten. Virksomheten har eget kjøkken og aktivitetsavdeling for sykehjemmets beboere.

VISJON

“Alle vil til Frednes sykehjem “

VERDIER

Frednes sykehjem har Porsgrunn kommunes overordnede verdier som sitt verdigrunnlag:

Fellesskap - Likeverd - Mangfold - Raushet

MÅL FOR VIRKSOMHETEN INNEVÆRENDE ÅR:

- Pasientene opplever trygghet og respekt.
- Pårørende føler seg ivaretatt.
- Medarbeiderne trives og bruker sin kompetanse.
- Frednes sykehjem er en helsefremmende arbeidsplass

KORT OM TILBUDET

Frednes er et stort sykehjem og kan kategoriseres som et relativt tradisjonelt institusjonsbygg. Sykehjemmet går over fire etasjer, med kontor, lager, frisør og driftsrom i 1. etg. Korttidsplassene ligger i egen lindrende avdeling i 3.etasje.

Driftsfilosofi og de fysiske rammene

KORT OM ANLEGGET

Sykehjemmet ligger inntil en trafikkert vei, i enden av et boligområde, og en barnehage som nærmeste nabo. Det er gangavstand til sentrum, og det er gode kollektivtrafikk forbindelser.

Anlegget er både stort og langstrakt, med mye gangareal som bidrar til mye logistikk knyttet til hverdagslige oppgaver. Det bidrar også til at det oppleves uoversiktlig, både som besøkende, beboer, men også for ansatte på nattevakt. Dette, sammen med vanskeligheter for å komme ut, bidrar til at beboere sjelden er ute. I tillegg er utearealene små og preget av støy.

Bygget fremstår som institusjon, både i skala, arkitektur, og materialvalg, både eksteriørt og interiørt.

Omsorgsboligene rett ved siden av er koblet til anlegget med en glassgang, og trekkes frem som en positiv kobling. Det muliggjør at ektefeller kan flytte i omsorgsbolig mens andre parten bor på Frednes og kan opprettholde viktig kontakt. Å kunne besøke venner og hverandre på sykehjemmet ses på som avgjørende for trivsel blant flere beboere og ektefelle-pårørende.

FREDNES SYKEHJEM - 2.ETASJE

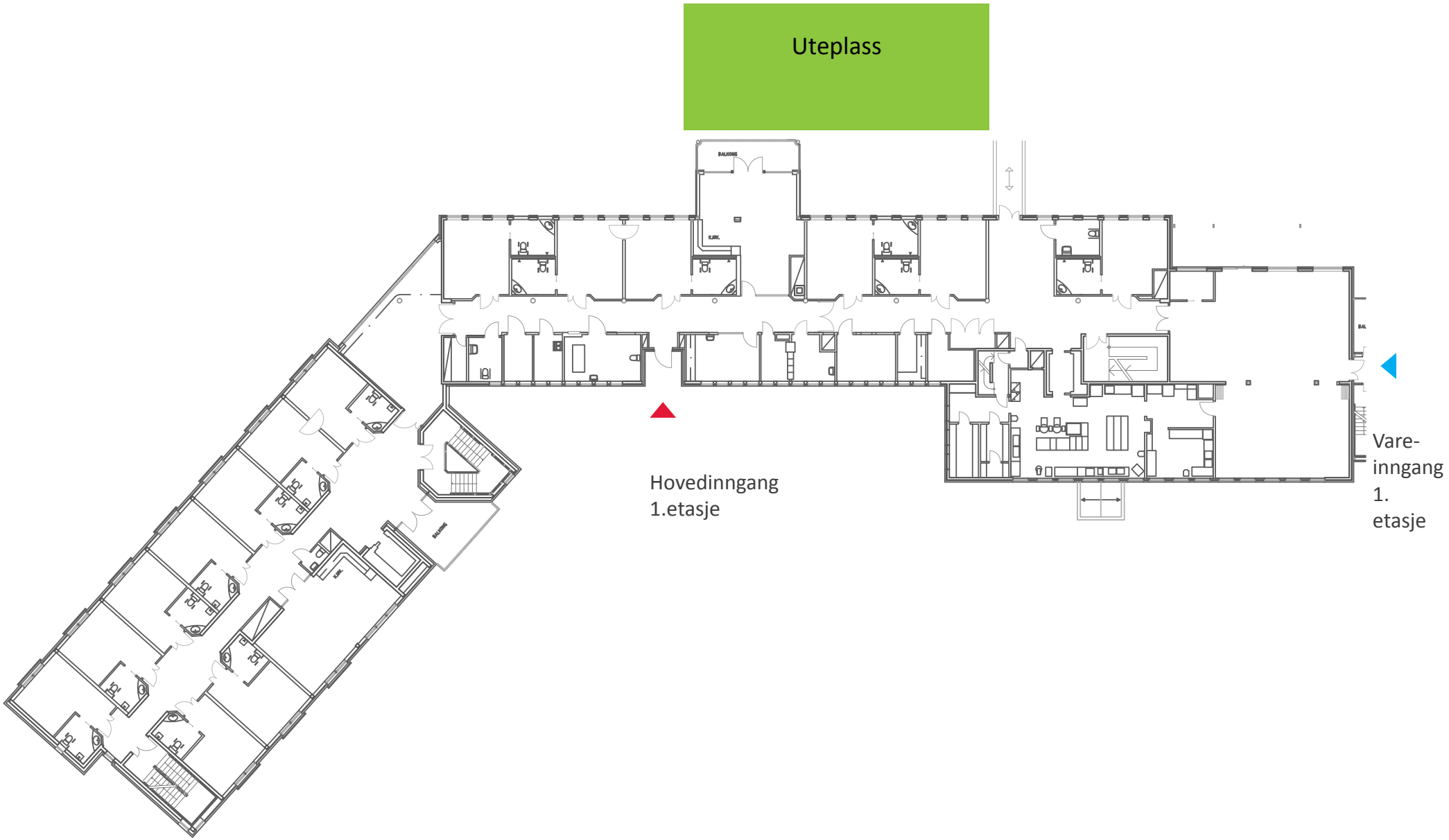

+ POSITIVE KVALITETER MED ANLEGGET SOM MAN KAN LÆRE AV:

- Lange korridorer trekkes frem som positive for beboere som er friske nok til å gå, de benytter korridorene til gåtrening og turgåing. Det kommer frem at dette skyldes mye det at beboerne ikke kommer seg så mye ut, og at det derfor er positivt at de får rørt seg. Det kan tenkes at det er andre formsvar, med bedre tilgang til uteområder og andre vandremuligheter.
- Innendørs adkomst mellom omsorgsbolig og sykehjem oppleves som en god løsning. Det illustrerer hvordan disse to tilbudene kan supplere hverandre og gjøre det mulig for ektepar å kunne bli boende i hvert sitt tilbud men likevel beholde kontakt.
- Det er 4 avdelingsledere hvor hver avdelingsleder har personalansvar og økonomiansvar, med et felles budsjett. Det bidrar til samarbeid i ansettelse og i oppfølging. Trekkes frem som positivt.
- Det jobbes systematisk med økning av trivsel blandt ansatte for å bygge bedre arbeidsforhold, som igjen har innvirkning på beboernes trivsel.

- NEGATIVE ERFARINGER SOM MAN KAN LÆRE AV:

- Dette er et stort sykehjem som åpenbart har fysiske omgivelser som ikke støtter de oppgaver som utøves i bygget på en tilstrekkelig måte. Anleggets utforming "*hjelper ikke til*" for å optimalisere tjenestene og livene som leves der. Likevel er tilfredsheten relativt stor blant pårørende og ansatte. Dette viser at de fysiske spiller en begrenset rolle når det kommer til ledelse og drift. Anlegget illustrerer hvordan en driftseffektiv modell likevel ikke oppleves som driftseffektiv da den medfører nye utfordringer.
- Trygghet, oversikt, og komme ut er behov som går igjen som ikke dekkes optimalt med de fysiske omgivelsene i dag.
- Lange avstander gir mye gangareal og oppleves som en stor ulempe blant ansatte. Store og ueffektive lagerarealer i 1.etasje opptar dyrebar plassering med tilgang ut, mange dører og vertikaler er ikke intuitive, og bidrar til at anlegget oppleves uoversiktlig og stort. Hovedinngang og hovedvertikaler er lite synlige.
- Anlegget er ikke fullt tilrettelagt for alle grupper, noe som bidrar til at flere trenger tilsyn og hjelp til å gjennomføre enkle ting. Eksempler på dette er å komme seg ut i sansehagen på egenhånd, komme seg ut på verandaer pga. dørstokker og håndtak, dusjstoler som fungerer til dusjing på egenhånd, god møblering som beboere kan komme inn og ut av på egenhånd. Dette er små oppgaver i hverdagen som oppleves som større fordi de fysiske omgivelsene ikke tilrettelegger og optimaliserer mulighetene for gjennomføring av oppgaven. Et eksempel på dette kan være kasting av søppel; Ansatte må frakte skittentøystraller og søppelposer over flere etasjer. Det tar tid, er fysisk krevende for personalet og samtidig ressurskrevende fordi det går ut over andre og mer verdifulle oppgaver i den tjenesten ansatte yter til beboerne.
- Badene er store, men har likevel dårlig utforming. Det er lite plass rundt vask., "Toalett høyden er litt for lav. Det er ikke så god plass rundt vasken, når man nærmere seg med en rullestol. Det kan bli ubehagelig. Dusjstolen fungerer ikke så bra. Den er for liten, de kan skli. Det er ikke noen plass å holde seg fast. Det skulle vært skinner på begge sider slik at de kunne reise seg opp og holder i dem."
- *"Vanskelig adkomst til uteområder. Lange avstander, flere etasjer, og gjennomgang gjennom bogruppe. Det gir lite uteliv."* Det er veldig lite hage og egnede utearealer rundt anlegget, og eksisterende sansehage er preget av støy fra vei, som bidrar til at det nesten ikke brukes.
- Løsningen illustrerer hvordan funksjoner for ansatte opptar verdifullt areal på bakkeplan. Ved bygging av nye store sykehjem bør bofunksjoner og muligheter for de svakeste prioriteres høyt til verdifullt areal på bakkeplan.
- Løsningen illustrerer hvordan biler og ansatte er prioritert foran beboerne.
- Frednes virker å ha såpass store utfordringer knyttet til anlegget at man bør drøfte hvordan man kan unngå disse utfordringene når man nå skal bygge nye store sykehjem.

AVDELINGSLEDER

"Her på Frednes yter vi tjenester til pasienter med generell somatikk. Det er tre langtidsavdelinger med totalt 48 pasientplasser. Mange av pasientene har sammensatte lidelser og i tillegg demenssykdom.

Vår visjon er at "alle vil til Frednes", med visjon om at både pasientene, de ansatte og pårørende skal føle seg ivaretatt og respektert, og at vi skal være en helsefremmende arbeidsplass hvor de ansatte kan utvikle seg. Vi har jobbet mye med arbeidsmiljø og kvalitet. Vi opplever at NAV anbefaler folk å ta kontakt med oss fordi vi er flinke. Vi er flinke til å ta i bruk nye ting. Vi er spesielt gode til å gi gode tjenester til pasienter, og så er vi er gode til å følge opp sykemeldte og tilrettelegger. Vi er god til å ha det gøy på jobben. Pårørendeundersøkelser viser at vi har god fremgang på disse områdene, det samme viser medarbeiderundersøkelsene våre. Vi var kjent for å ha høyt sykefravær. Så gjennom mer åpenhet og medvirkning har vi jobbet for å få ned fraværet og økt trivselen. Jeg opplever at arbeidsmiljøet er bra. Vi satte blant annet i gang gruppearbeid, som er positivt mottatt. Det innebar lek med mening. Mange syntes det var litt fjollete i begynnelsen, men skjønte det etter hvert. Det er ikke noen hokus pokus, det handler om å ta ansvar for å trives på jobben.

Vi har skapt nye rutiner for å trekke inn pårørende når vi får nye pasienter. De fyller ut "min livshistorie", slik at de ansatte blir litt kjent med personen som kommer. Vi vurderer også samtykkekompetansen. Om pasienten ikke kan vurdere det selv har vi blitt bedre til å trekke inn pårørende. Og en gang i året har vi samtale mellom pårørende og lege, en årskontroll.

Det er et uoversiktlig sykehjem, med lange ganger og knøttsmå verandaer mot sør og vest. Det ble bygget om og ut for 10 år siden. Men det er mye og lange ganger som er veldig upraktisk. De ansatte bruker sparkesykler mellom avdelingene for å spare skritt. Hver avdeling har på en måte to adskilte avdelinger på en etasje. Det bidrar jo til mye frakting, og at det oppleves uoversiktlig. Personalet bruker mye tid på å slepe søppel og sengeklær frem og tilbake. Det er en slitasjejobb! Det burde vært mulig å få til en annen løsning. Varelevering fungerer heller ikke godt. Det skal leveres på siden, men der er det ingen automatisk døråpner og det er flere dører å forsere med dørstokker. De kommer helst på framsiden fordi da kan de gå rett inn i heisen.

Hensikten med å bygge om var å få bort dobbeltrom, og vi har fått store og fine pasientrom, med skinner i alle rom. Vi fikk vekk heisen! Og så har alle eget bad. Det er veldig fint. Hver avdeling har sin egen stue og kjøkkenkrok. Der de kan lage litt mat, som for eksempel boller og pannekaker. Rommene er veldig bra og fellesrommene fungerer.

Utbyggingen har ført med seg store utfordringer. Det er blitt et svært langt og uoversiktlig sykehjem, med mange og lange ganger. Det oppleves som to forskjellige avdelinger i hver avdeling i og med at de er avdelt med Uglestua i midten. Det er langt å frakte alt. Vi har sett på muligheten til å dele det. Vi ser at vi trenger en annen bemanning for å få bedre oversikt over pasientene.

Vi ser jo at omgivelsene har betydning. Uglastua skulle være fellesstuer, men det er blitt gjort lite ut av. Den er fin, men lite i bruk. Det er for mye sol om sommeren og for kaldt om vinteren. Omsorgsboligene rett ved ligger under hjemmetjenesten, men det er veldig fint med glassgang i mellom.

Tilgangen til frisk luft er sørgelig. Vi har en sansehage mot sør, med høner og platting, men det er vanskelig å komme ut da utgangen er gjennom avdelingen i 1.etasje. Det er ikke all verdens plass der ute og det er ikke så hyggelig. Pasientene hører ingenting på grunn av støy fra veien. Vi har også verandaer på vestsiden, men de er knøttsmå og vanskelig å komme ut på og de er fulle når vi har fått en rullestol ut på. Vi ønsker oss noe på solsiden, der inngangen er i dag. Det er der det foregår og barnehagen er like ved. Og så går heisen rett ned dit. Vi har bedt kommunen om å gjøre noe der, og det er tegnet et forslag. Det blir bare et problem med parkering, hvor den skal flyttes. Det er parkeringsmuligheter på et friareal på andre siden av veien, mulig det kan være en løsning."

Illustrasjonsfoto, google

ANSATT

"Jeg har videreutdanning innen eldreomsorg, demens og ledelse, og det merker jeg er bra. Det er 5 års videreutdanning på deltid. Det har gitt meg muligheten for å være med å styre og ha innflytelse på noe jeg tror på.

Vi har en visjon om at "Alle vil til Frednes". Vi jobber brukerorientert med fokus på bruk av restressursen til hver enkelt i hverdagen. Og da må vi jobbe med og ha fokus på holdninger blant oss ansatte. Er individet med? Fokus at det skjer noe av livskvalitet i hverdagen. Fokus på medvirkning og ytringsfrihet, kommunikasjon og holdninger. Vi har avdelingsmøter hver 14. dag for alle, og så har vi egne sykepleiermøter, for primærpleierne. Og så har vi fredagslunsj med mye uformell aktivitet. Vi kjører medarbeidersamtaler to ganger i året, hvor vi tar opp veien videre, hva fokus skal være fremover og ansvarliggjøring.

På min avdeling er det 22 faste ansatte på 13.7 årsverk. Det er veldig lite gjennomstrømming! Og så har vi knytt til oss to lærlinger. I tillegg er det ca. 10 vikarer, mange av dem er skoleelever. 20% av rekruttering går gjennom vikarer. Unge bidrar med nytt blod. Nye diskusjoner, nye refleksjoner, ny lærdom. De kan de nye lovene og reglene bedre. Det gir en bevisstgjøring av hele avdelingen. Og nye fjes er alltid bra. At det skjer en endring er bra!

Det er en stor blanding av ansatte og ha et spekter er bra. Mange er over 40 år. Og så har vi mange flerkulturelle. Vi har ansatte fra både Island, Finland, Bosnia, Filippinene, Angola, Afghanistan. Når språket er svakt er det litt utfordrende og særlig i kombinasjon med pasienter med nedsatt hørsel. Det kommer en og annen kommentar på de som er mørkest. Vi unngår å sette opp situasjoner hvor pasienter pleies av ansatte de tydelig ikke vil ha inne hos seg. Det er ikke godt for noen. Da går vi bakveien for å skape en relasjonsbygging. Og så er det et bredt spekter av pasienter, alt fra de som er relativt oppegående fysisk til de som er tungt pleietrengende. Mye av pleien går med til intimhygiene og mating. Jeg vil si vi er en normalavdeling.

Trygghet er det som virker viktigst for beboerne med å bo her. At de er på en trygg plass. Vil dem vel. I tillegg er mulighet til å gjøre rommene sine til et hjem viktig. Det øker tryggheten at det er gjenkjennbart. Mulighet til å trekke seg tilbake til seg og sitt.

Arbeidsmiljøet er stort sett veldig bra. Det er en relativt sveisa gjeng. Men de er lite sammen privat. Litt visking er det, men vi forsøker å ha fokus på å være åpen. Men noe er det alltid. Mulig lederen er den siste som får vite.

Hver 5.uke har vi buss, og da kjører vi ut på kafé, eller tar litt lengre kjøreturer, for eksempel reiser til Skiensparken eller ser på julegaten. Vi har også kjørt mellom Brevik og Bamble, hvor en av de ansatte var med og guidet. De som kan, blir med. Bussen er under 3500kg, så den kan kjøres på B sertifikat!

Utformingen av senteret er helt på tryne. Det er så utrolig langt. Før var det smått og oversiktlig. Kritikk i at det er utrygt nettopp fordi det er stort. Positivt at det gir gåtrening at det er lange avstander for pasientene. Det er veldig bra at det er så store, flotte rom, det gir mulighet til private ting ikke minst å ta i mot besøk. De kunne hatt et lite kjøleskap selv. Vi ser jo at de gjerne imot besøk på rommene.

Uteområdet er det mye lyd fra veien, mange blir veldig sliten av støyen, og de med nedsatt hørsel sliter med å følge samtaler. Det er lettere for de i 1.etasjen å bruke hagen. Alle vil ut, men vanskelig å komme ut. Det skulle vært intuitivt! Å se at en kan komme ut, det minner pasientene på at de har lyst til å gå ut. Det er det ikke mye av. Skal litt til at de ansatte minner beboerne på å gå ut.

Det føles som en institusjon, ja – skulle vært mindre enheter, ikke så minimalistisk – mer gammeldags. Noe som ikke er så stort og åpent og kaldt. Smått. Varmt, lunt. Mindre enheter, tekstiler, varme farger, møbler. Mer funksjonelle møbler, for de som skal komme seg opp av stoler og sofaer. Sofagruppene er ikke tiltrekkende! Vanskelig å komme opp og ut av sofaene i Uglestua.

Badet har dårlig fall mot sluk, det gjør at beboerne må ha tilsyn ved dusjing. Og så er dusj-klappstolen på veggen i dusjen for liten. Mange bruker doen å sitte på når de dusjer. Hele badet burde kunne brukes som dusj! Belegget fungerer greit. Ikke så mye fall på badet, da det ofte er tilsyn. Fall skjer gjerne fra stol og over til å skulle gå. Fall er en utfordring når det ikke er tilsyn."

PÅRØRENDE

"Min kone bor på sykehjemmet, hun flyttet dit etter at hun fikk slag. Hun kom først til Sankthanshaugen sykehjem, men ble nokså raskt flyttet hit til Frednes.

Vi har vært gift i snart 60 år. Vi flyttet fra eneboligen vår, som lå like ved butikken. Det var fint der, men jeg syntes det ble litt utrygt å bo der igjen alene etter at hun kom hit. Hvis jeg ramlet ute var det ingen som kunne se meg. Jeg var heldig, og fikk plass i omsorgsboligene rett ved siden av her. Har vel bodd der i tre år nå. Jeg fikk beskjed og måtte flytte inn samme dag.

Det er lett for meg å komme på besøk. Jeg kan gå innendørs hele veien. Det er veldig bra med glassgangen! Jeg prøver å trene henne til å gå og da kan jeg gå litt også. Vi bruker gangene. Da kan vi gå til Uglastua eller den andre veien. Uglastua er fin, men jeg begriper ikke stolene. De er vanskelig for min kone å komme opp fra. Møblene skulle ikke vært der. Og midt på sommeren er det for varmt. Hele året ellers er det ok. Temperaturmessig trivelig der.

For å være ærlig liker jeg ikke de uglene. Jeg vet hvordan en ugle ser ut. Det er jo smak og behag, det er helt greit nok.

Vi kan gå ut når det er fint vær om sommeren. Det er greit å gå ute og det er en liten hage om sommeren, men vi trenger litt hjelp til å komme oss ut, det er en del dørstokker. Jeg bruker verandaen lite i omsorgsboligen min, men det er greit å ha. Vi bruker ikke de på sykehjemmet.

Min kone er avhengig av personlige hjelp, hun klarer å gå selv med en rullator eller prekestolen hun har, men må ha hjelp til å komme seg opp eller ned til en stol og trenger hjelp til å komme på do. Hun spiser selv, og helst i sitt eget rom. Hun liker det best.

Hun har fått et bra rom. Det var opprinnelig et 2-manns rom, mens nå er det god plass. Jeg synes det er passer stort. Jeg har vært innom mange, og noen er alt for store. Jeg besøker henne hver dag, og da foretrekker jeg å være inne på hennes rom. Jeg spiser middag i omsorgsboligen, men ellers er jeg her. Hun kan besøke meg hvis hun sitter i en rullestol. Jeg bruker å trille henne hjem til meg omtrent annen hver dag. Vi kan besøke hverandre! Det er ideelt i vår situasjon. Det er hyggelig å være på Frednes når jeg kan være sammen med Marit.

Det er alltid trivelig her. Vi blir alltid gjenkjent av betjeningen og de vet hva vi heter. Men jeg synes det er vanskelig å huske navn og de kunne brukt navnet skilt mer. Det gjelder også i omsorgsboligene.

Av og til er det sånne fester her, med musikk, gode snitter og bløtkake. Det er jo veldig moro. Da er det ofte noen som spiller og underholder. Vi liker det begge to. Jeg er gjerne med på turer i minibussen, det er et fin tilbud fra kommunen. Og så er vi med på andakten hver tirsdag. Vi kjenner alle de som bor i denne gangen, og ved navn en del av de andre. Noen kjente vi jo fra før, blant annet en dame i 1.etasje. Vi går for å besøke mange av de. Det er et sosialt miljø her, det er hyggelig folk som bor her og de ansatte er veldig bra."

BEBOER

"Vi har tre gutter. Fikk de på 3,5 år! Første døde. Han døde bare 28 år gammel. Han hadde dårlige lunger. Døde plutselig. Jeg kjenner det er sårt den dag i dag.

Vi bodde lenge i Oslo, hadde hus i Asker. Vi traff hverandre i 1953, og giftet oss samme år. Har 60års bryllupsdag i år!

Bodde i Oslo en stund, da hadde vi hus i Asker. Så kom hit til Porsgrunn. Da fikk vi leilighet på Hovenga først, deretter så bygde vi enebolig på Flotten. Vi fikk kjøpt tomt gjennom Hydro. Min mann jobbet som ingeniør i Hydro.

Vi var i Paris, i Operaen da jeg ble dårlig. Jeg lå på sykehus i Paris i 10 dager. Jeg hadde fått et slag. Ble sendt til sykehuset i Skien etterpå, før jeg kom hit til Frednes.

Eldste sønn bor i Stavanger og har to jenter, mens yngste mann overtok huset i Asker, har fire jenter. Guttene har vokst opp her om sommeren. De bygger på hytta litt til nå, for de liker seg så godt der ute. De er veldig glad i å bade og svømme. Det er bare 2 mil fra hytta til Bamle.

Her får jeg all den pleien jeg trenger. Det er forresten en ny tilsynslege, hun er fra Russland eller Ukraina.

Mandag er min dusjedag.

Jeg finner lett frem, det er enkelt å finne frem. Mannen min og jeg går gjennom hele 3.etasjen. På kveldstid. Da går vi fra den ene siden til den andre siden. Og til Uglestua. Du ser trærne der. Det er godt å gå! Jeg og mannen min går også til 1.etasjen og hører på foredrag. Det er hyggelig å høre på. I tre-fire tiden drikker vi te, og så får vi kaffe. Jeg sitter i rullestol, men går ut. Liker å sitte ute! Det er varmt i sola.

Mannen min kjenner flere som ligger her, som han har jobbet sammen med i Hydro. Det hender vi går på besøk til dem. Jeg synes det er bra her. Det regnes som det beste sykehjemmet i byen.

Jeg besøker Harald i leiligheten hans. Harald har mer møbler, mer hjemmekoselig hos ham. Godt der! Han har en god venn som kommer med gravfisk. Da blir det øl og dram.

Middag kl.13 er for tidlig!

Jeg kunne godt tenke meg klassisk musikk her. Eller å kunne reise til Ibsenhuset i Skien! Jeg har vært på konsert i Skien kirke. Jeg leser mye. Yngste sønn skulle skaffe den nye boken om Camilla Collett!"

Illustrasjonsfoto: Google

SITATER FRA INTERVJUER

"

Vi kan besøke hverandre. Det er idealt i vår situasjon. Det er hyggelig å være her når jeg kan være sammen med min kone.

Beboer og pårørende

Det føles ikke som et hjem. Et pleiehjem er et pleiehjem. Det blir aldri så bra som hjem. Man må innrette seg etter dansen eller musikken

Beboer og pårørende

Ja jeg trives. Det er trivelig her vet du. Men jeg ville gjerne vært hjemme hvis jeg var passe frisk. Det er best å være hjemme. Jeg er trygg her.

Beboer og pårørende

Hvis du trenger noe drar du på snøret så kommer de. Om natta kommer vakta hvis du trenger hjelp men jeg klarer meg natt og dag, men min kone, hun må ha hjelp.

Beboer og pårørende

Jeg har kontakt med de fleste som snakker og hører men de fleste er for dårlige

Beboer og pårørende

En lang gang. Det er veldig lange avstand. Man kan bli sliten på lange vakter.

Ansatt

Liker ikke gulfargen på veggen. Det skulle vært beroligende farger på veggene. Jeg elsker grønn! Og så skulle det vært en spisestue som ligner den hjemme, og en vinterhage der man kan sitte og se på fisker og fugler og kan gå ut på egenhånd. Tak over uteplass, masse blomster og frukthage med muligheter for å holde på i hagen!

Ansatt

Det er skremmende å gå bort fra det du ha samlet gjennom livet til et fremmed rom med fremmede mennesker – det er skremmende. I min kultur bor de gamle sammen med sine barn, de passer på dem. Men det kommer flere sykehjem. Barn har sitt eget liv, har ikke tid, så dette er en veldig god løsning.

Ansatt

Noen pårørende blir så lettet når en pasient kommer inn her at de melder seg ut. Frivillig samarbeid er ikke systematisk.

Ansatt

"

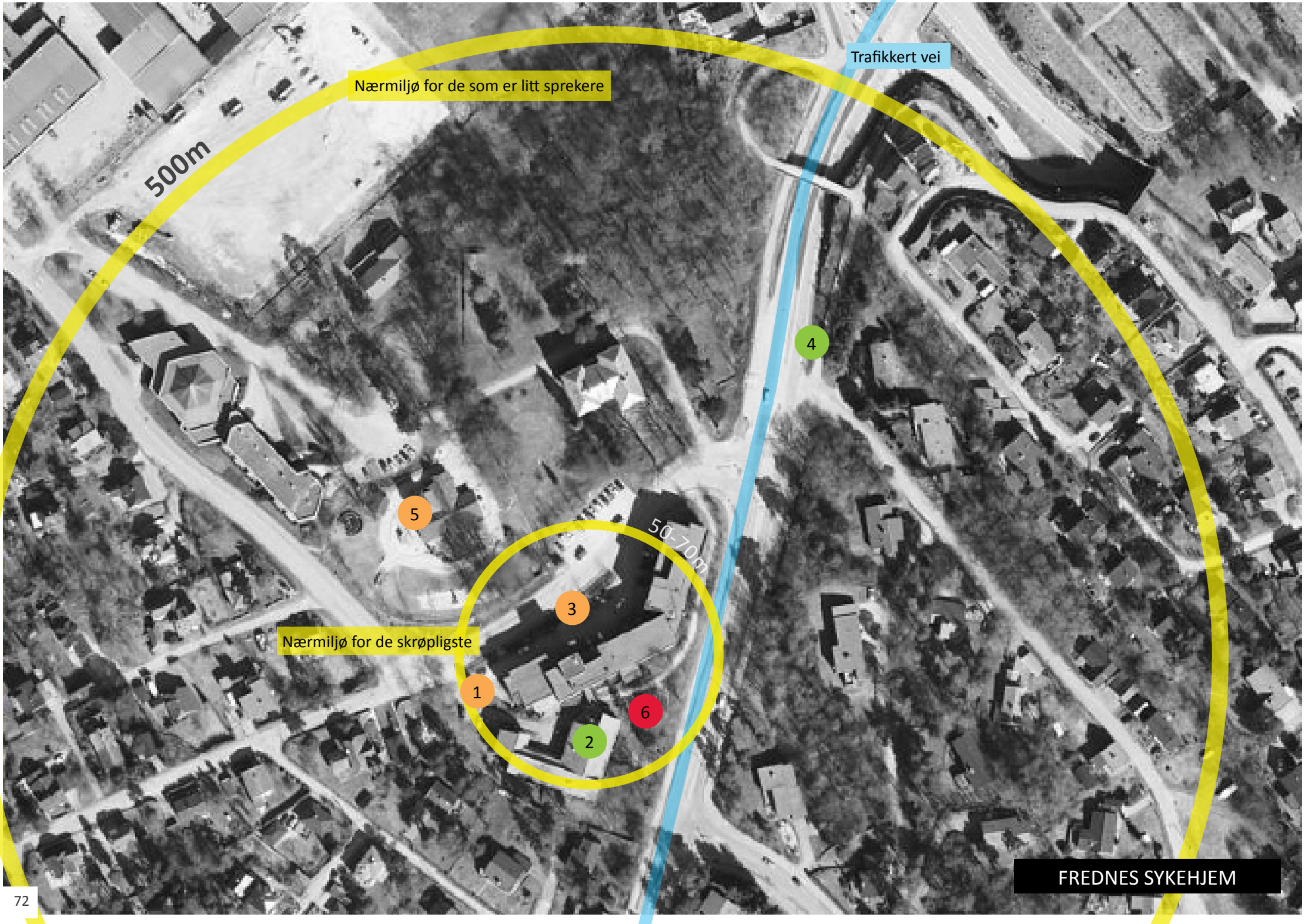
Trafikkert vei
Nærmiljø for de som er litt sprekere
500m
4
5
50-70m
3
Nærmiljø for de skrøpligste
1
6
2
FREDNES SYKEHJEM

ERFARING MED LOKALISERING

1. Varelevering fungerer ikke godt. Det skal leveres på siden, men der er det ingen automatisk døråpner og det er dørstokker. Vareleveransen blir helst levert på ved hovedinngang hvor det er rett inn i heisen.

2. God kobling til omsorgsboligene - for par er det fint at den ene som klarer seg greit kan ha muligheten til å bo tett på sin pårørende, det gir også trygghet ved å ha nærhet til sykehjemmet og nattevakt.

3. Kollektivtilbudet er godt, og det er en busstopp vedsiden av Frednes.

4. Har vært noe samarbeid med barnehagen som ligger like nedenfor, noe som ikke fungerer så godt i dag.

5. Et flerbruksområde for både barnehagen og sykehjemmet på sørsiden, hvor hovedinngang og parkering er i dag, kunne bidratt til økt samarbeid. Å benytte denne sørsiden til uteområde for beboerne er et sterkt ønske fra mange. Ønsker å parkere på andre siden av veien. Frigjøre areal til uteområde på fremside til større utearealer.

6. Utearealet er nesten ikke brukt og tilgang til frisk luft trekkes frem som uholdbart. Små verandaer, dørstokker, langt og lite intuitivt hvordan man kommer ut trekkes frem som årsaker som bidrar til at beboerne ikke kommer ut. Det er utgang til sansehagen gjennom stuen til avdelingen i 1.etg, noe som er en svært uheldig løsning og bidrar til at få beboere går ut på eget initiativ.

FREDNES SYKEHJEM - 2.etasje

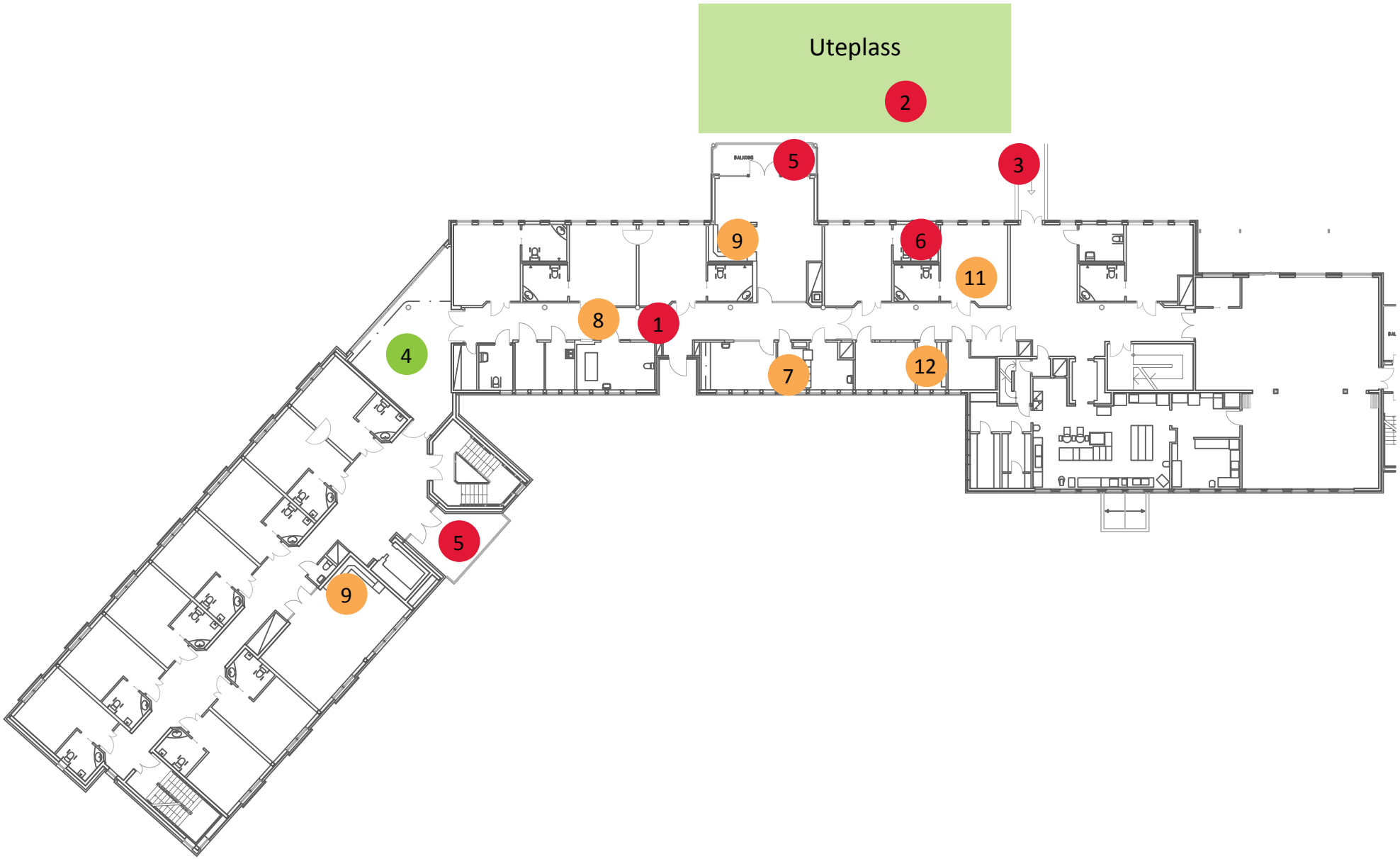

1. Det er et uoversiktlig sykehjem. Den langstrakte bygningen gir lange ganger med store avstander på hver etasje. Det trekkes frem som tungvint og upraktisk. Fellesarealene er langt unna. Ansatte bruker sparkesykler på etasjene for å komme raskere frem. De trenger en annen bemanning for å få bedre oversikt over pasientene.

2. Det er et lite uteområde/sansehage. En trafikkert vei på oversiden bidrar til mye støy, mange blir veldig sliten av støyen. De med nedsatt hørsel sliter med å følge samtaler.

3. Må gå gjennom avdeling i 1.etasje for å komme ut i hage/uteområde. Det bidrar til høy terskel for de fleste beboere å gå på eget initiativ. Visuell og intuitive muligheter for å komme ut minner beboerne på at det er mulig å gå ut.

4. Uglestua trekkes fram som en koselig plass. For varm om sommeren – vanskelige møbler å komme ned i og opp igjen fra på egenhånd.

5. For små balkonger mot både sør og vest, og det er vanskelig for beboerne å komme ut på egenhånd på grunn av terskler og liten plass.

6. Alarmsystemet trekkes frem som plagsomt med “piping i ett sett”. Pasientene ringer den når de somler etter lyset. Ansatte må helt bort til sengen for å slå den av. Det går heller ikke an å se at det er en ansatt i rommet. Det er tungvint.

7 Bad på beboerrom har alt for dårlig fall mot sluk, som bidrar til at beboer må ha tilsyn ved dusjing. Det er ikke noen plass å holde seg fast - det skulle vært skinner på begge sider slik at de kunne reise seg opp og holder i den. Dusj-klappstolen på veggen i dusjen er for liten - mange bruker doen og sitte på for å dusje. Hele badet burde kunne brukes som dusj!

8 Lange korridorer i hver avdeling – noe positivt for beboerne som kan bruke dette som turmulighet inne, i og med at mange ikke kommer ut. Sykehjemmet oppleves noe utrygt blandt både beboere og nattevakter, nettopp fordi det er stort. Ansatte bruker sparkesykler for å spare tid.

9 Hver avdeling har sin egen stue og kjøkkenkrok, som fungerer. De kan lage litt mat, boller og pannekaker. Det gis uttrykk for at spising og opphold kunne være skilt fra hverandre. Sol i stuene er et problem, det blir så veldig varmt om sommeren.

10 Personalet bruker mye tid til å frakte søppel. Skittentøy også. Før gjorde vaktmestertjenesten det. Å kjøre traller med søppel er en slitasje i jobben.

11 Store fine pasientrom - med takheis. Eget dusj og toalett på hvert rom. I og med at rommene er store, er det litt vanskelig å møblere.

12 Godt med lagerplass trekkes frem som positivt. Det er uhensiktsmessig mye plass til lagring i kjeller. Det bidrar til at mye gamle møbler og ting blir liggende lenge, og "fylle opp".

Vi skulle gjerne hatt et bedre tilrettelagte uteområde - har vært snakk om flytte parkering - slik at vi kunne fått en skjermet hage på vestsida. Der er det mindre støy, enklere å komme ut og kanskje kunne barna i barnehagen brukt hagen av og til.

Ansatt

Det er en del støy i hagen på sørsiden, og verandaene er for små. Vil en ut, så vil gjerne flere ut og det er ikke plass til så mange rullestoler der ute!

Ansatt

ERFARINGER FRA OMSORGSTILBUD UTENFOR PORSGRUNN

DEL 2

EVALUERING AV TRE OMSORGSTILBUD UTENFOR PORSGRUNN KOMMUNE

I denne delen har SINTEF Byggforsk valgt ut tre omsorgsboligtilbud utenfor Porsgrunn kommune.

Byneset og Nypantunet er valgt fordi det viser på en god måte hvordan ulike tilbud kan supplere hverandre hvis det samtidig er fleksibilitet i tjenestetilbudet.

Bråta viser hvordan et samarbeid mellom offentlige og private har fått til et attraktivt senter som brukes både til babysvømming, ungdomsskolen og som eldresenter.

Hoegewey viser hvordan man ved å vektlegge boligtankgangen helt ut kan drifte et "stort sykehjem" på en helt ny måte.

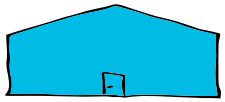

BYNESET OG NYPANTUNET HELSE- OG VELFERDSSENTER, AVD. BYNESET

1

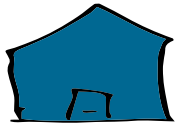

BRÅTA BO- OG AKTIVITETSSENTER

2

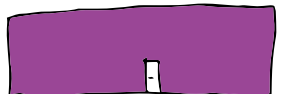

HOGEWEY DEMENTLANDSBY

3

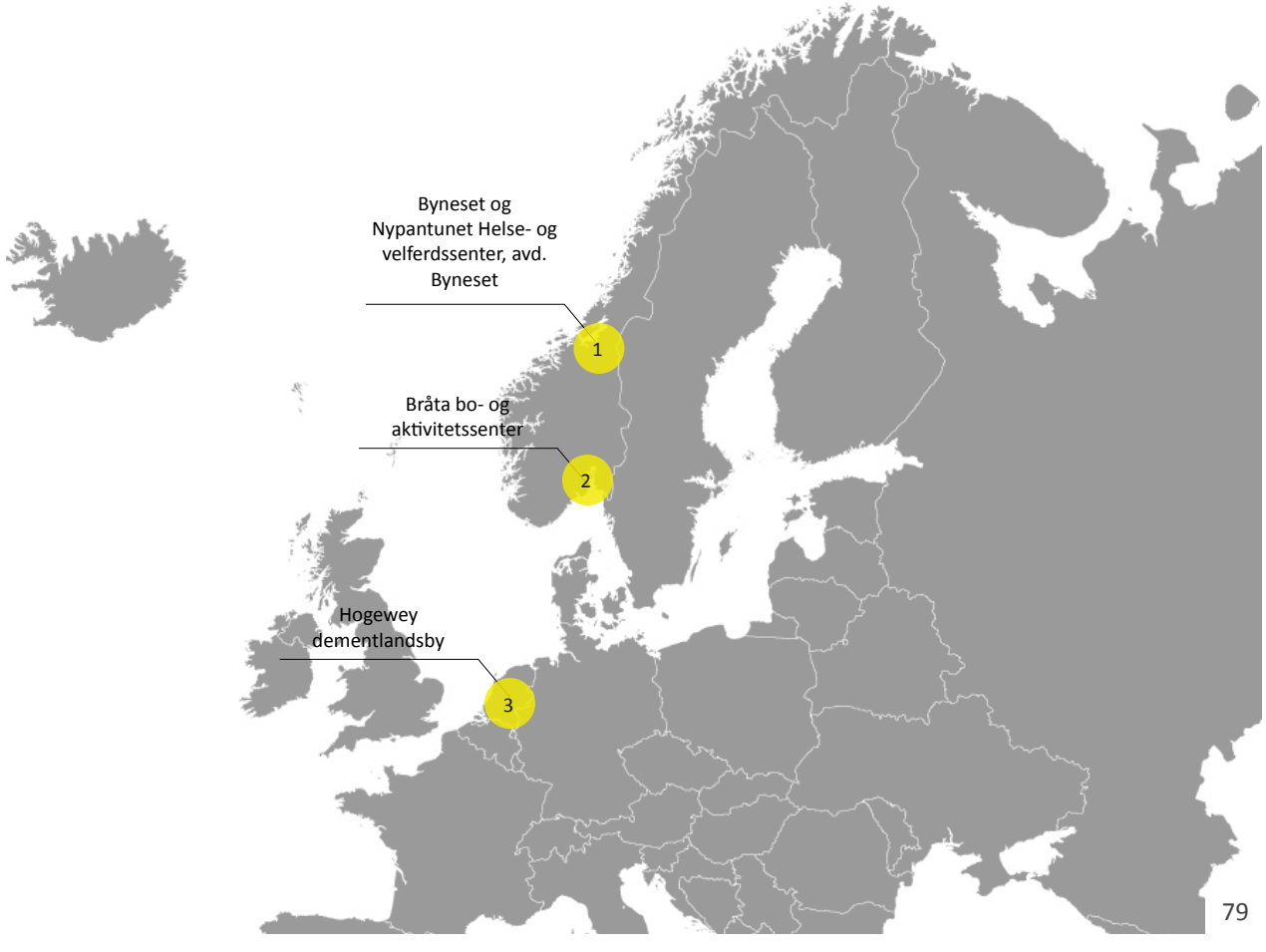

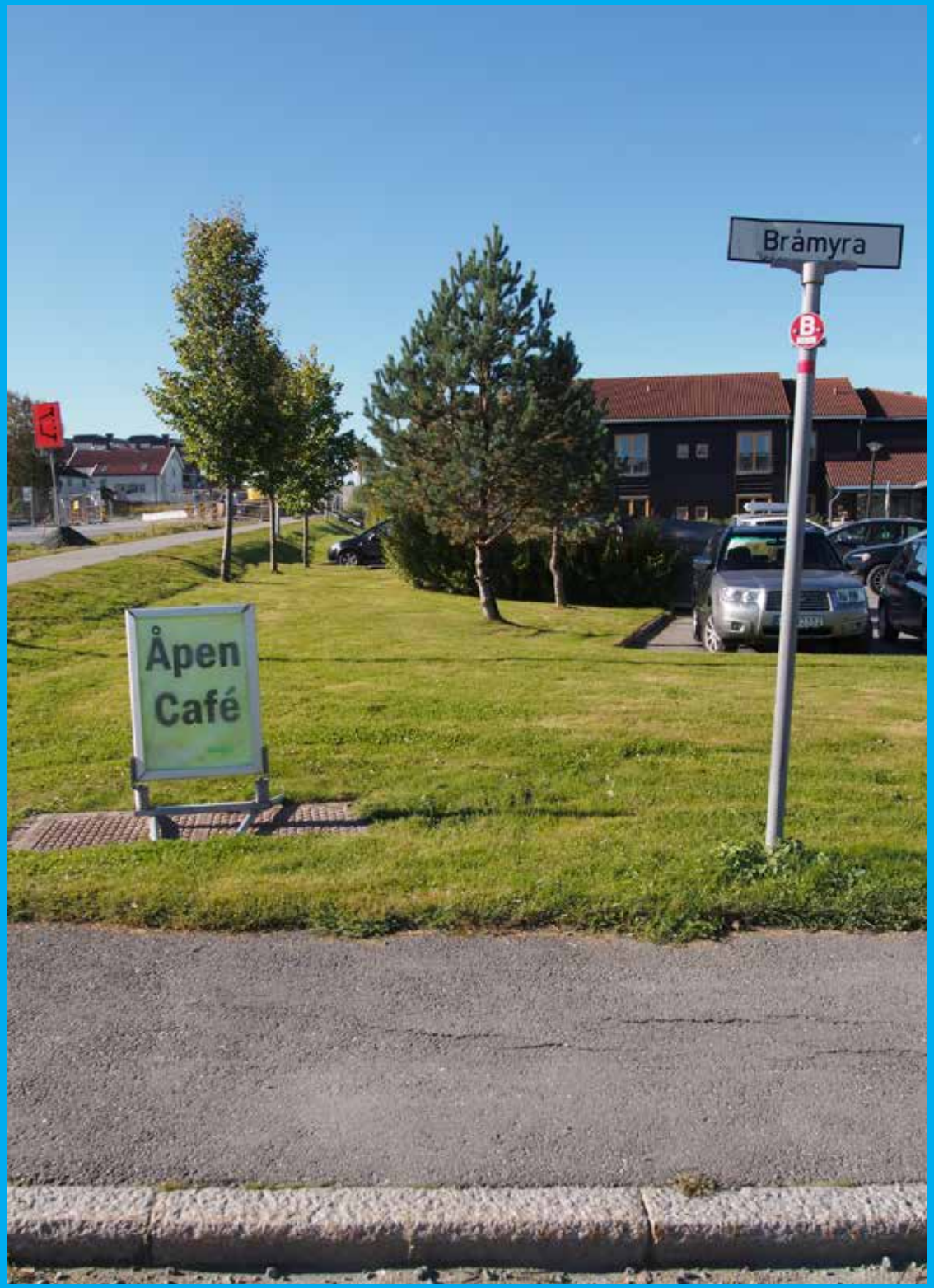

BYNESET OG NYPANTUNET HELSE- OG VELFERDSSENTER, AVD. BYNESET

SYKEHJEM,
OMSORGSBOLIGER,
AKTIVITETSHUS OG
SENIORBOLIGER SAMMEN

Dette helse- og velferdssenteret har gode kvaliteter som aktivitets- og kultursenter for bydelen, lavt institusjonspreg, har et variert botilbud i og rundt seg som har gitt synergieffekter, samt god organisering av bygg, en god skala og fine uterom.

FAKTA

Arkitekt: Per Solem arkitektkontor AS

Byggeår: 2001-2003

Antall årsverk:

Byneset sykehjem: 35 årsverk - 46 mennesker

Dagsenter: 2 årsverk - 3 hoder

Hjemmetjenesten: 15,4 årsverk - 23 hoder

Kompetanse blandt ansatte:

Sykepleier, vernepleiere, helsefagarbeidere, ufaglærte

Antall beboere:

32 pasienter på sykehjemsdel (30 enerom, 2 i fortetting på dobbeltrom)

30 beboere i omsorgsboliger (6 beboere i heldøgns omsorgsbolig)

17 beboere i seniorboliger

Bogrupper:

12 pasienter på hver sykehjemsavdeling

6 pasienter på Forsterket Skjermet Enhet.

Bemanning av dagvakt, hele sykehjemmet:

8 ansatte på vakt (inkludert aktivitør)

Bemanning av kveldsvakt hele sykehjemmet:

6 ansatte på vakt

Bemanning av dagvakt i helg, hele sykehjemmet:

7 ansatte på vakt

Bemanning av nattevakt for hele sykehjemmet:

2 ansatte på sykehjemmet

1 ansatt på heldøgns omsorgsbolig

VIRKSOMHETENS TILBUD

- Langtidsopphold for eldre med generell nedsatt somatikk og sammensatte lidelser, og demens.
- 6 heldøgns omsorgsbolig
- Omsorgsboliger med dagbemanning i tilknytting til sykehjemmet.
- Sertifisert som “Livsglede sykehjem”
- (https://www.livsgledeforeldre.no/sykehjem.html)
- Aktiviteter for beboere på senteret og fra bydelen
- Privatdrevet kafé, åpent fra 10-17 hver dag
- Fotpleie
- Frisør
- Legesenter
- Dagsenter for hjemmeboende eldre
- Hjemmetjenesten har kontor i senteret

VERDIER

- Helse og velferdssenteret skal være et godt sted å bo og gi kvalitet i tjenesten.
- Hjemmetjenesten skal gi gode tjenester til alle hjemmeboende med behov.

MÅL FOR VIRKSOMHETEN

- Høy kompetanse
- Gode boforhold
- Godt arbeidsmiljø
- Mye glede i arbeidet

KORT OM TILBUDET

Senteret har høy grad av åpenhet for offentligheten, noe helsesenteret og kaféen bidrar til.

Det er mye aktivitet på senteret. Ulike lag og foreninger bidrar til dette. Dagsenteret er også en katalysator for aktiviteter, alt fra eksterne artister som holder konsentrert til enkel trim for alle som vil delta. Her deltar både sykehjemsbeboere, beboere fra omsorgsboligene og brukere av dagsenteret, samt hjemmeboende i seniorboligene og folk

som bor hjemme.

KORT OM BYGGET

Bygget er sammensatt av flere fløyer, som er koblet sammen av glassganger som forenkler og muliggjør deltagelse i aktivitetssenteret. At aktivitetssenteret oppleves som offentlig tilgjengelig kafe og helsesenter for bydelen, er dette en fin kobling for eldre med pleiebehov, å delta i det offentlige rom. At hver enkelt fløy har sin egen inngang styrker opplevelsen av skille mellom institusjon og offentlig kafe, og boliggjøring av omsorgsbolig-fløyen. Beliggenhet i kort avstand fra butikk og busstopp er positivt. Uteområdene trekkes også frem som positive.

BYNESET- OG NYPANTUNET HELSE OG VELFERDSSENTER, AVD.BYNESET - SITUASJONSPLAN

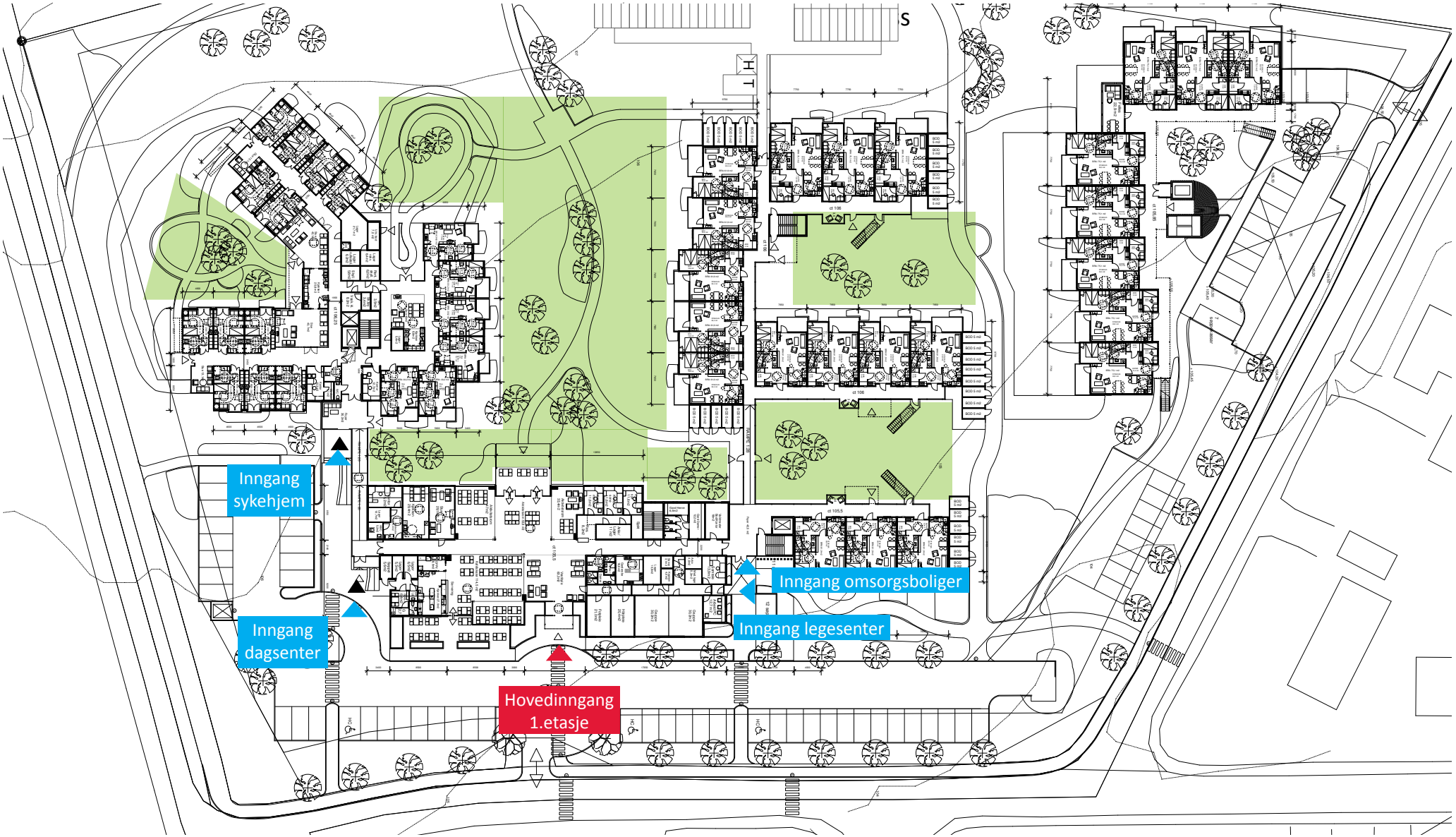

+ POSITIVE KVALITETER MED ANLEGGET SOM MAN KAN LÆRE AV:

- Adskilte bygningsvolumer og egne innganger til hver av dem bidrar til at senteret oppleves både som variert botilbud og som offentlig bygg med aktiviteter, kafé og helsetjenester for hele bydelen. Boligdelen er satt sammen av flere ulike botilbud, blant annet seniorboliger, omsorgsboliger og sykehjemstilbud for personer med demens. Til tross for oppdelingen av bygget, er de ulike delene koblet sammen med glassganger som gjør det mulig å gå tørrskodd mellom de ulike tilbudene
- Skal du besøke noen på sykehjemmet, kan du kan gå direkte til sykehjemmet. Denne organiseringen støtter opp under at også sykehjemmet er et botilbud.
- Bygget ligger godt tilpasset terrenget, og det bidrar til å gjøre det enkelt å komme ut for beboerne i sykehjemsdelen. Det er en romslig veranda for beboerne i 2.etasje. Utearealet tilknyttet 1.etasje i sykehjemsdel er attraktive og er brukt mye i sommerhalvåret. Det er variert beplanting, både bærbusker og frukttrær, samt plantekasser hvor beboerne også bidrar med å plante.
- Rom med kjøkken, lager og toalett danner en kjerne hvor det er mulighet for å vandre rundt. Organisering av rommene på denne måten er både oversiktlig for de ansatte samtidig som det gir mulighet for beboerne med vandrebehov å gå rundt.
- Bygget er organisert på en slik måte at det danner varierte uterom med gode solforhold. Byggene har store vindusareal som henvender seg mot disse uteområdene, noe som bidrar til en behagelig atmosfære inne i fellesarealene. Det er enkelt for beboerne å komme ut når de ønsker det, og det er flere ulike sittemuligheter, både i nærhagene og i områdene rundt selve senteret.
- Anlegget er delt opp i flere bygningsvolumer, sammen med etasjehøyder på kun en til to etasjer og saltaksløsning, fremstår senteret som en småhusbebyggelse med liten skala, som står godt til omkringliggende bebyggelse. Dette dras frem som en kvalitet blant beboerne også. Bygget fremstår som en slags "tett-lav" boligbebyggelse, noe som bidrar til mindre institusjonspreg. De private seniorboligene har like fasadematerialer og vindusdetaljer som Helse- og velferdssenteret, noe som bidrar til og styrker en tydelig helhet i området
- Anleggets ulike tilbud supplerer hverandre. Dette bidrar til tilpasning av tilbud til den enkeltes preferanser samt kostnadsoptimalisering for kommunen. –"Personer i omsorgsboliger kan få "dagtilbud" i en bogruppe i sykehjemmet og spiser enkelte eller flere måltider sammen med andre i en bogruppen i sykehjemmet." "En omsorgsboligbeboer kan sove inne på en sykehjemsavdeling noen netter hvis beboer er blitt akutt dårlig." –"Det etableres en "Kriseplass" en natt eller to". Alle disse ulike typene tilbud bidrar til større fleksibilitet i hele tjenestetilbudet. Det er en fordel at en enhetsleder har ansvar for "det hele".

- NEGATIVE ERFARINGER SOM MAN KAN LÆRE AV:

- I utgangspunktet er det kun 6 beboere som deler spiseplass og stue, men med et felles kjøkken plassert i mellom gjør at det at det oppleves som en stor avdeling med 12 beboere. Dette oppleves som en for stor gruppe.
- Interiørene i bogruppene oppleves som institusjonspreget. Gulvbelegg, belysning, lagring i gangarealene, lange ganger, og at gangene brukes som oppslagstavler for ansatte er faktorer som bidrar til dette.
- Vaske- og skyllerom på sykehjemsavdelingene oppleves som unødvendig store. Noe areal kunne heller gitt et ekstra rom for samtaler med pårørende på bogruppa.
- På grunn av terskel er det vanskelig å komme ut på verandaen for beboere i de private omsorgsboligene.

AVDELINGSLEDER

"Jeg jobbet på gamle Byneset sykehjem og var med på bestemmer utforming på dette nye Helse- og velferdssenter. For meg som leder og sykepleier var det viktig å være med på en slik prosess. Jeg har deltatt på flere prosjekt etterpå. Jeg opplever at senteret fungerer veldig bra. Det føles jo litt som mitt barn!

Omsorgsboligene kunne vi like gjerne kalt sykehjemsboligene, da tror jeg folk ville forstått bedre hva de kan få av omsorgstilbud bedre. De som bor i omsorgsboligene får en omfattende tjeneste fra kommunen. I og med at omsorgsboligene ligger til slik det gjør kan vi gi de som bor i omsorgsboligene de samme rettighetene og tjenester som de ville fått i et sykehjem, bare at de bor hjemme hos seg selv.

Da det ble planlagt og bygget ville borettslaget med seniorboligene gjerne ha et eget område inne i senteret, men vi ser at behovet har endret seg, nå bruker de helst kafeen.

Det er veldig tilrettelagt med asfalterte gangveier i uteområdet, og vi ser at de brukes. Alle bruker egentlig uteområdet. Både sykehjemmet og barnehagen.

Bygget er veldig fleksibelt. Særlig kafe og storstuearealet er bra. Det kan vi åpne opp og da er det plass til over 250 personer, slik vi var på åpningen. Eller så kan vi dele av og leie ut, eller ha arealer til flere ting samtidig.

Vi søker etter ansatte som er fleksible, som jeg kan ringe til tidlig om morgen og si fra at i dag skal du ut i hjemmetjenesten. Vi er god til å samhandle og kommunisere mellom tjenestene. Det er mulig at det er fordi vi er ute på landet. I har færre folk, men vi har de samme utfordringene, bare i mindre målestokk.

Vi har et veldig godt arbeidsmiljø her. Vi har scoret høyt på arbeidsmiljøundersøkelsene våre, fler år på rad. Mulig det har noe med at vi er små. Men vi ser jo utfordringene kan være store hvis vi for eksempel har to kreftpasienter samtidig. Med koblingen mellom sykehjem, hjemmetjenesten, omsorgsboligene og seniorboligene på denne måten, ser vi at vi utsetter sykehjemsbehovet for mange eldre. Vi gir også trygghet til de som bor rundt, og det bidrar ytterligere. Vi har tjenester til seniorboligene og de kan bor der til de dør. Omsorgsboligene er så nærme, og behandles omtrent på lik linje som en sykehjemsplass, derfor er det ofte at beboere fra seniorboligene kommer inn i sykehjemmet, i stedet for de som bor i omsorgsboligene.

Vi har organisert oss litt annerledes på sykehjemmet. Primærkontakten er en sykepleier, også har vi fordelt arbeidsoppgaver arbeid etter kompetanse. Husmorarbeidet gjøres av en servisemedarbeider, som går fra mandag til fredag, og har oppgaver relatert til klær og mat – en husmor funksjon. Vi bruker ikke sykepleierne til det.

Pasientene vi får inn er ofte veldig dårlige. Vi ser at de bor hjemme lenge, heldigvis. Vi unngår sykehjemsinnleggelser hvis vi kan. Vi er eksperter på geriatri, og det betyr at det ofte gjøres litt ekstra arbeid på enheten for å unngå dette. Det er en belastning selvsagt, det gir mer ansvar og økte arbeidsoppgaver.

Vi merker at det er koselig for utenforstående og pårørende å komme til aktivitetssenteret heller enn til sykehjemmet. Det er mer innbydende.

Pårørende hos oss er nok litt mindre engasjert enn pårørende til barn i barnehage. Vi skal på sikt ha en facebook side, så blir det kanskje litt enklere å følge med. Vi er sertifisert som et "livsglede sykehjem", hvor vi gjennom sertifiseringsprosessen ryddet opp i noen rutiner. Det var en artig prosess, det røsket litt opp i folks forutinntatte vaner og holdninger til hva som går an og ikke med eldre folk. Det er flere utenifra som syntes det er rart å møte beboere på butikken når det er snø.

Vi er på landet, så huset brukes mye av nærmiljøet. Vi har samhandling med Folkvang (forsamlingshus nær golfbanen) når det er fest, en avtale om at natteravnene kan komme hit og varme seg og drikke kaffe. Vi har også samarbeid med barnehagen og skolen. 10 klassingene kan komme hit i kafeen i storefri. Også har vi en matpakkedag med barnehagen, der ungene kommer hit og spiser i kafeen. Alle i hele bydelen er invitert når vi feirer vårfesten og høstfesten vår! Også er det "Kårkal-treff" hver torsdag. I tillegg har Trondheim eiendom fast fredagslunsj i kafeen, hvor de møtes for å dele fag og oppleve samhold."

illustrasjonsfoto, google

BEBOER

"Jeg vokste opp her på Byneset og gikk på Spongdal skole. Før jeg flyttet hit, bodde jeg i en 4-roms leilighet på Kattem. Det var ikke tilrettelagt for familier der, hvor en eller flere hadde pleiebehov. Jeg hadde 2 små barn når jeg flyttet hit, men jeg trengte omsorg selv. Nå bor jeg i en 3-roms leilighet.

Jeg har en elektrisk rullestol, med gangene som kobler sammen byggene så raser jeg lett gjennom gangene. Jeg bruker heisen også.

Jeg er veldig fornøyd med min leilighet. Den har god utsikt. Det er så flott natur her, så jeg kunne ikke ha tenkt meg og bodd i midterste rekken uten utsikt. Men de damene har det så koselig! Det er også godt å bevege seg i leiligheten, det er god størrelse på dørene og rommene. Kjøkkenet bestemte jeg selv, det er jeg glad for. Jeg føler meg trygg her, veldig trygg. Jeg kunne ikke tenke meg å bo i første etasje, det er behagelig å kunne åpne verandadøren uten å være redd for at noen kommer inn. Vaktmesteren er privat innleid, og han bruker jeg etter behov.

Ja jeg bruker uteområdet. Det er mange som går seg en tur her. Setter seg på benker. Dagsenteret gjør det. Jeg bruker nærbutikken, at den ligger så nærme er funksjonelt. Jeg oker ikke å dra til byen. Jeg drar kanskje til City Syd en gang i måneden, men jeg har ikke det store behovet for å handle. Jeg har alt jeg trenger her, og er det noe jeg har behov for så kan jeg handle det på nettet. Jeg handler særlig klær på nett.

Jeg trives veldig godt, og har ingenting å klage på med hverken tilbudet eller det å bo her. Jeg kjenner hele gjengen som bor her. Man blir preget av å bo her, men alle passer på meg så det er jo greit. Vi bor ganske tett. Alle sammen vet om alle, følger med. Jeg har vendt meg til det.

Jeg er så glad for at det er kafe så vi kan treffes der. Jeg er i kafeen hver dag, gjerne hele dagen. Det er underholdning der, Bingo og quiz. Jeg bruker å dra på Bingo. Kulturenheten kommer og underholder, også er det mange musikere og sangere fra bygda som kommer til oss og spiller, det er veldig bra! Det er mange frivillige kor rundt om her. En 3-4 stykker, og de vil gjerne komme og synge for oss. Og til jul og til 17.mai kommer det musikkorps. Også skolen og barnehagen kommer til jul og høytider og underholder. Det er noen som ikke deltar, men jeg bruker å delta.

Når jeg først flyttet inn her var det sammenkomster i gangen hos oss med vafler og kaffe. Det er noen som har bodd her hele tiden og begynner å bli opp i 90-årene, det sier seg selv at ikke alle kan delta lenger. Jeg deltar på det som er. Jeg oker ikke å sitte her alene. Det blir kjedelig. Det er bra at andre kommer innom fra utenfor. De kommer på kafeen og blir med på underholdningen. Jeg er i kafeen for å treffe andre enn beboere. Det er veldig sjelden at vi er inn til hverandre. Det er noen som jeg besøker for å drikke kaffe. Det blir kanskje litt privat, jeg føler at jeg kan trekker meg tilbake hit. Jeg bruker ikke å gå til dem uten at de sier at jeg skal komme."

BEBOER

"Vi kom til Byneset i 1955, også bygde vi etterhvert boligen vår, som lå 300 meter fra det gamle aldershjemmet. Det er fint her, det er ikke for tett med naboer. Det er et passe utvalg slik at hver og en kan finne sin type folk. En av de store fordelene med omsorgsboligene er jo at de sitter sammen med senteret, så da kan de gå i kafeen og møte folk uten å måtte gå ut. Men det er lett å ta seg frem fra her og! Vi har jo et fellesrom i borrettslaget. Vi regnet med at det skulle bli mer i brukt, uten om bursdagsfeiringer er det ikke i daglig drift.

Det er kort vei til butikk og bussen. Vi bruker ikke bussen, vi kjører bil. Det er mange som kjører bil av de som bor her, det er stort sett de som bor her i seniorboligene. Men det er en del som bruker bussen til Heimdal eller inn til byen. Det er mulig å bevege seg fritt i området, godt tilrettelagt for å trimme og man roter seg ikke bort. For dem som er sprek og kan bevege seg er naturen veldig bra.

Vi bruker nærbutikken, det er passe gangavstand. Vi handler mesteparten av maten der.

Vi som bor i seniorboligene føler at vi har akkurat det samme tilbud som de som bor i offentlige omsorgsboliger. Den eneste forskjellen er at når det selges omsorgsboliger er det et tak på prisen. Seniorboligene er det takst og de høyeste budene som vinner. Vi regnes som medlemmer på dagsenteret og få tilbud derfra. Også har vi hjemmesykepleien. Det er helt prima! Vi var litt skeptisk fordi vi trodde at det var omsorgssiden som ville få hjelp, men det går i ett. Vi har en som får 4-5 besøk om dagen i tillegg til nattbesøk. Med senteret så nært har vi muligheten til å bli eldre her, uten å måtte flytte igjen!

Det er lettvint å være sosial her. Her få vi kontakt med større grupper av personer. Der vi bodde før var det 2-3 gårdsbruk, og lite sosial omgang daglig. Vi er på senteret når det er noe. Det er ikke alle som gjør det. Mange plukker ut etter interesse. Vi er der av og til og spiser middag også. Det er litt lite som skjer på søndager, det er bare en gang i måneden. Også er det helt stengt på lørdager.

Helsesenteret har butikker på besøk som er ganske bra, klær og andre artikler. Det samme firmaet drar til andre sykehjem. De kommer med jevne mellomrom og har et gode tilbud!

Jeg er selv med i pensjonistkoret. Vi har øvinger på Rye med opptredener her 2-3 ganger i året.

Hvis vi ønsker oss andre aktiviteter så dukker de opp, de er ikke tunge å be. Det er veldig positiv at andre utenifra kommer til senteret og vi treffer andre folk. Av og til synes vi at det er for lite av den blandingen med sivile. Om sommeren arrangerer damene her i seniorboligene strikkekafe ute, og om vinteren strikker de her hos oss, en 7-8 stykker fra nabolaget."

Illustrasjonsfoto: Google

SITATER FRA INTERVJUER

"

Det er smarte løsninger og glassgangen i helsesenteret praktisk. Det er ikke så stor prosent av de som bor der (seniorboligene) som går på kafeen. Det er vanskelig for dem å gå rundt. Det er noen få som kjøper seg middag fast.

Styreleder,seniorboligene

De flytter til omsorgsboligene på grunn av trygghet. De siste som flyttet til seniorboligene ville bli kvitt eneboligen, pleien, ansvaret. Det er lettere å få hjelp. De blir boende her. Men kommer på sykehjemmet til slutt. Det er den vanlige gangen. Det er mange som flytter inn i Øya helsehus mens de venter på å få plass her.

Styreleder,seniorboligene

"

Nærmiljø for de som er litt sprekere
500m
6
1
70 - 100m
3
Nærmiljø for de skrøpligste
2
4
5
BYNESET SYKEHJEM

ERFARING MED LOKALISERING

1. At private seniorboliger ligger som nærmeste nabo til helse- og velferdssenteret er et stort pluss. De som bor der kan i stor grad bo lenge hjemme ved at de har mulighet for å motta mer pleie i eget hjem, før de blir så skrøpelige at de har behov for heldøgnspleie.

2. Privatdrevet kafé, åpen for alle hver dag fra 10- 17. Den forholdsvis lange åpningstiden bidrar trolig til at kaféen blir et møtested for beboere i hele bydelen. Blant annet har ansatte i Trondheim eiendom tilknyttet bydelen fredagslunsj i kaféen.

3. Legesenteret har flyttet inn i lokaler i huset. Dette bidrar trolig til større offentlig opplevelse av aktivitetssenteret i bygget. De har også har egen inngang.

4. Som nærmeste nabo tvers over veien ligger den lokale matvarebutikken Coop Prix. Det er kort avstand som forenkler å opprettholde daglige innkjøp selv så lenge som mulig.

5. Barne- og ungdomsskolen flyttes snart til et nytt ungdomsskolebygg rett over veien. Ungdomsskoleelever i 10 klasse er ofte innom i kaféen i storefri, noe som bidrar til en god miks av aldre og generasjoner som benytter kafétilbudet.

6. Barnehagen holder til like ved og bruker både aktivitetshuset og grøntarealene mye, og har mange aktiviteter hvor de besøker de eldre på sykehjemmet.

BYNESET SYKEHJEM - 1.ETASJE

ERFARINGER MED BYGGET

1. Med lyse og luftige arealer og et sted der det er mange ulike folk og mange ulike aktiviteter oppleves helse- og velferdssenteret som et offentlig bygg og ikke en helseinstitusjon.

2. Egne innganger til de ulike delene i senteret bidrar til at de også fungerer uavhengig av hverandre. Om du bor i omsorgsboligene, oppleves det ikke som at du bor på sykehjemmet. At aktivitetshuset har en såpass rendyrket funksjon som offentlig åpen for alle, bidrar trolig til at flere utenifra benytter byggets aktivitets- og kafétjenester.

3. Spongdal er et område hvor vinden tar og det er kaldt og surt deler av året. Glassganger knytter de ulike delene av senteret sammen slik at en kan gå tørrskodd og komfortabelt mellom. Dette forenkler deltakelsen på trening, aktiviteter og sosiale tilstellinger i aktivitetssenteret for beboerne i omsorgsboligene.

4. Grønne mellomrom mellom byggene og parkområde rundt senteret bidrar til en rolig og behagelig atmosfære i bygget. Selv om ikke alle grøntarealene mellom husene er i aktiv bruk gir de en opplevelse at man er omgitt med grønne og pene utearealer. Parken er godt planlagt for ulik bruk. Den har benker og asfalterte flater som er tilrettelagt for både å sykle, gå og trille på. Den brukes mye av både sykehjemmet og barnehagen som ligger like ved.

SYKEHJEMSDEL - 1.ETASJE

5 Det er seks beboere som deler spiserom og stue, på hver sin side av et felles kjøkken. Plasseringen av funksjonene på denne måten, med en avlastningsstue i enden av korridoren(vinterhagestuen) er en effektiv organisering. De ansatte har god oversikt til begge stuene. Kort avstand og hjemlig atmosfære.

6 Vinterglass-stuene brukes som ekstra stuer, og brukes gjerne når beboere har besøk av familie og venner, det benyttes særlig til bursdagsfeiring og høytidsfeiring. Rommet oppleves som noe annet enn resten av de mer institusjonspregede rommene på etasjen. Stuen oppleves behagelig med mengden diffust dagslys som slipper inn. Rommet har en god atmosfære og teglstensveggen gir det et særegent uttrykk.

7 Vinterglass-stuene brukes også som et avlastningsrom for akutte eldre med pleiebehov. Å ha et slikt rom gir mulighet for å tilby plass ved akutt behov for økt pleie fra beboere i omsorgsboligene, seniorboligene eller hjemmeboende, eller et tilbud som gir pårørende avlastning for en helg eller en høytid.

8 Verandaen i 2.etasje er romslig og solrik og har utgang fra begge stuene. Denne fungerer godt og markisene gir mulighet for skygge på de varmeste dagene.

8

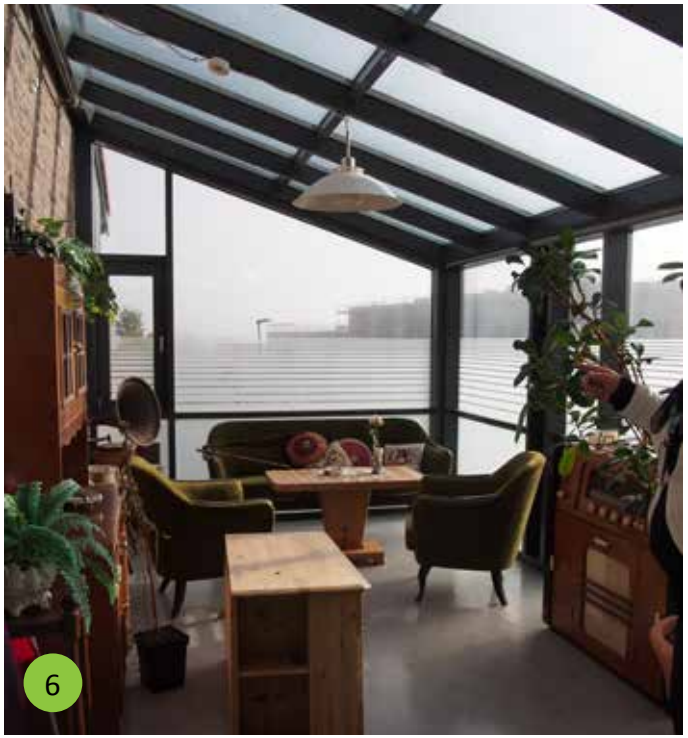
6

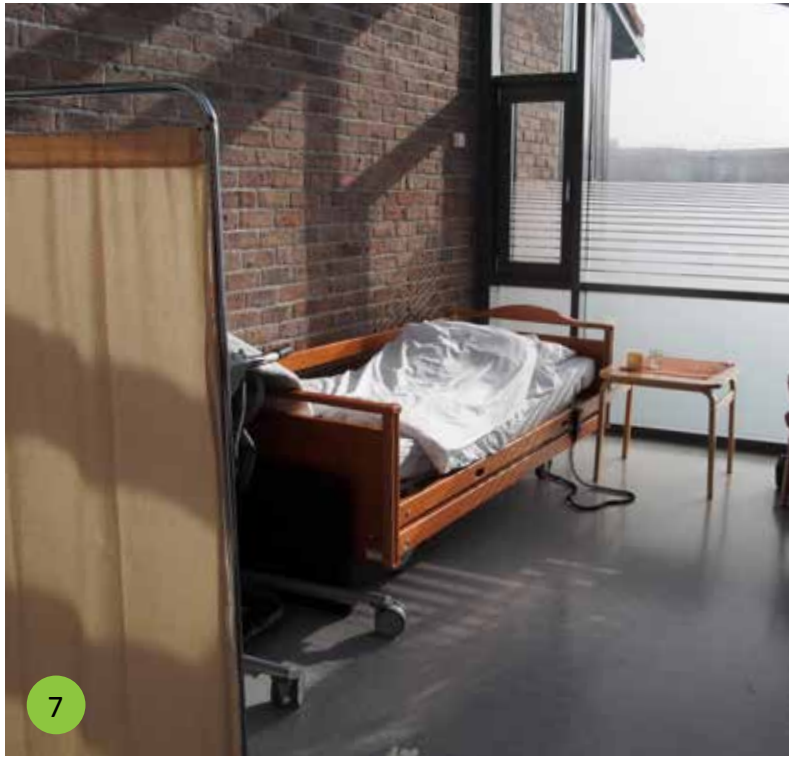
7

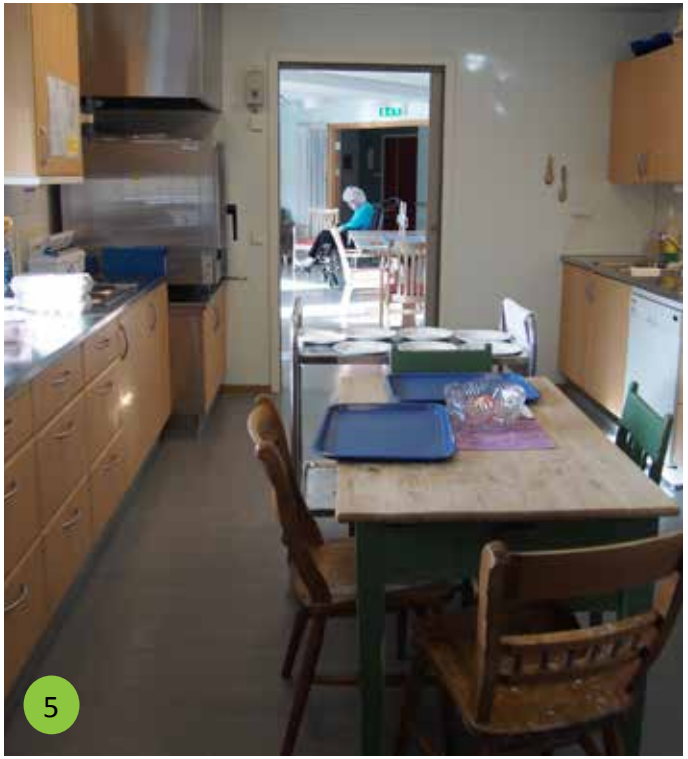
5

9 Et skyllerom er gjort om til vaskerom av beboernes tøy. Her vaskes og tørkes og brettes det. Det var ikke tegnet inn, og de har sett behovet for en slik funksjon.

10 Det er et stort og godt vaskerom på hver etasje, med dyrt utstyr. Det er bra at det ligger på samme plan, men kunne vært løst mer arealeffektivt.

11 Det er store arealer til lager, som fylles opp. Mindre internlager, med bedre bestillingsrutiner hadde vært mer ønskelig. Det hadde vært ønskelig med et samtalerom, med pårørende, ansatte og praktikanter i stedet.

12 At inngangsdøra til demensavdelingen har store glassflater trigger beboerne med utfartstrang til å ville gå ut. Da døra er låst oppstår det frustrasjon og urolighet. Ved å unngå å synliggjøre mulige utfartsveier for personer med demens kan en unngå frustrasjon for å ikke komme ut.

13 På den lukkede demensavdelingen er det beboere som har knekt koden med nødknapp-åpner av døra. (grønn teipet boks) Dette er en konflikt mellom brannkrav og brukerbehov.

13 Demensavdelingen var opprinnelig bygd som et bokollektiv, så løsninger oppleves ikke som optimale. Avdelingen oppleves romslig og oversiktlig, med mulighet for å vandre rundt en kjerne som rommer kjøkken og skjermer mot beboerrom.

“Jeg bruker å dra på Bingo, og drar på kafeen. Jeg er der hele dagen. Jeg trives veldig godt! Det er bra at andre kommer innom fra andre steder. De kommer på kafeen og blir med på underholdningen. Jeg er på kafeen for å treffe andre enn beboere. “

Beboer, omsorgsbolig

“De føler seg trygge, og hjemmesykepleien er rett ved siden av. De kan ringe både natt og dag. Det er døgnbemannet senter.”

Beboer i seniorboligene

BRÅTA BO- OG AKTIVITETSSENTER

SYKEHJEM,
OMSORGSBOLIGER,
AKTIVITETSHUS OG
BYDELSSENTER

Dette bo- og aktivitetssenteret har i både organisering av tilbud, aktiviteter og arealer skapt et senter for hele tettstedet.

FAKTA

GENERELT

Arkitekt: Arkitektkompaniet AS

Byggeår: 2001-2005

Total størrelse: 6000 m2

Antall beboere institusjon: 57 + 4 på lindrende enhet

Bråta sykehjem: 44,7 årsverk - 50 ansatte

Dagsenter: 2 årsverk - 3 ansatte

Hjemmetjenesten: 15,4 årsverk - 23 ansatte

Antall korttids-/avlastningsplasser: 32

Derav

Døgnrehabilitering: 8

Lindrende enhet: 4

Somatisk: 20

Antall beboere i omsorgsleiligheter: 54

Antall plasser dagavdeling: 10

Antall plasser dagsenter for personer med demens: 6

NETTOAREAL PER BEBOER

Sum nettoareal per beboer: 69 m2

BEMANNING

Kompetanse blandt ansatte:
Sykehjemslege(1,6 stilling), sykepleiere, kreftsykepleiere, paliative sykepleiere, helsefagarbeidere.

Bemanning av dag og kveldsvakt per avdeling:
4 på dagtid (snitt) og 3 på kveldstid.

Bemanning av nattevakt for hele sykehjemmet:
2 ansatte

VIRKSOMHETENS TILBUD

- Sykehjem med administrasjon
- Dagsenter

Aktivitetshus bestående av

- Aktivitetstorg med danseplass og peis
- Hudpleiesalong
- Aktivitetsrom/håndarbeidsrom (Vevstue/bibliotek)
- Jaktbua pub
- Bråta Café (09.30 til 14.30 alle dager)
- Kiosk
- Treverksted
- Bråta Fotklinikk
- Bråta Hårstudio
- Solarium

Behandlende og pleiende fellesfunksjoner

- Bråta Fysioterapi, med medisinsk treningsrom og trim/ rehabiliteringsrom
- Sanserom
- Barnetjenester (treningsrehabilitering)
- Bråta Fysioterapi
- Blekkspruten svømmehall (Varme bassenger/ vannterapeutisk behandling)
- Legekontor

BO- OG OMSORGSTILBUD I "LANDSBYEN"

- To bokollektiv med 8 beboerrom og fellesarealer i hver som omkranser et felles uteareal og private utesoner. Noen av boenhetene er her også tilrettelagt for at par kan bo sammen.
- Tre bokollektiv med 8 beboerrom og fellesareal for personer med demens omkransende en skjermet sansehage. I tilknytning til sansehagen er det også et dagsenter for personer med demens som bor andre steder i kommunen.
- En spesialtilrettelagt psykogeriatrisk avdeling med seks boenheter og fellesareal
- To rekkehus med 4 private boenheter hver. I den ene rekken er leilighetene tilrettelagt for par.

VERDIER

- Livskvalitet
- Egen mestring

KORT OM BO OG AKTIVITETSSENTERET

Bråta Bo og Aktivitetssenter er bygget på en modell om å dra lokalbefolkningen inn på senteret og skape et naturlig møtested for flere generasjoner. De kaller seg selv et generasjonssenter, som kommer av at de gjennom sitt brede tilbud ved kultur- og aktivitetstorget tiltrekkes mennesker i alle aldre fra hele kommunen. I 2. etasje er institusjonsplassene plassert, kun en liten trappetur ned til alle aktivitets- og kulturtilbudene.

Bak hovedbygget ligger en "landsby", bestående av et dagsenter for personer med demens og 54 omsorgsboliger. De fleste av boligene har personalbase med døgnbemanning. De 8 frittstående omsorgsboligene har ikke bemanning.

+ POSITIVE KVALITETER MED ANLEGGET SOM MAN KAN LÆRE AV:

- Det er god flyt i bygget. Det er enkelt og intuitivt å finne frem.
- Den fine takterrassen de har i 2 etasje blir trukket frem blant de fleste som det absolutt mest vellykkede med senteret. Takterrassen er et atrium, som om sommeren blir en grønn oase hvor beboerne i sykehjemsdelen kan trilles ut med rullestol eller seng, og oppleve sola, varmen og frisk luft. Den blir flittig brukt til både grilling, sommerfester og soling, og elektrisk tak og markiser gjør det mulig å benytte terrassen nesten hver dag i sommerhalvåret. Utgang fra hver avdeling gjør at det er lav terskel for å gå ut, både for beboerne selv og de ansatte.
- Lyse og luftige bygningsdeler og brede ganger gjør det enkelt for de eldre å ta seg fram på egenhånd.
- Blekkspruten svømmehall er privatdrevet, og tilbyr 90 svømmekurs i uka for små og store og gamle. Spesielt babysvømmingen er populær, og det kommer foreldre og barn langveis fra for å svømme ved Bråta. Dette tilbudet bidrar i særlig grad til at mange utenifra knytter tilhørighet til Bråta som kultur og aktivitetssenter.
- Jaktbua er en inntektskilde for drift av aktivitets og kulturtilbudet på Bråta. Dette bidrar blant annet til at Bråta opererer uten kulturelt driftsbudsjett. At Jaktbua har skjenkebevilgning bidrar nok også som faktor for at arrangementene er populære blant befolkningen utenfor Bråta.
- Med omsorgsboliger i kort fysisk avstand fra Bråta bidrar til trygghet blant beboerne, samt frihet til å delta i kulturarrangementer og aktiviteter som tilbys. Dette er et bidrag til livskvalitet for beboere som ikke lenger har helse til å benytte seg av tilbud ellers i sentrum og kommunen.
- At aktiviteter og tjenester kun er en etasje ned fra institusjonen er ressursbesparende og gir større frihet og livsglede. Det er enkelt for pasienter som er spreke nok å ta turen ned på egenhånd når det foregår arrangement eller for å spise en middag. Ansatte triller gjerne ned pasienter ved arrangement eller på dagtid, så kan de følge det som skjer. Mens pasienten er nede kan den ansatte gjøre andre oppgaver.
- Nedre Eiker kommune har 1,5 stilling til aktivitet og kultur hvor begge har kontor på Bråta. Dette, sammen med riktig personer i riktig stilling kan ses på som suksessfaktorer bak mengden av kulturtilbud og aktivitet på Bråta.

- NEGATIVE ERFARINGER SOM MAN KAN LÆRE AV:

- Litt utsikt fra takterrassens atrium er etterspurt, for å kunne følge med på hva som skjer rundt om i området.
- Bråta Café har mistet mange trofaste middagsgjester etter at de gikk over til halvfabrikkert mat.

AVDELINGSLEDER

"Jeg har alt personalansvar og oppfølging med sykemeldinger, og budsjettoppfølging. Også drift av alt som har med pasienter, pårørende og organisasjon i avdelingene. I tillegg sitter jeg med ansvar for tildelingen av plassene, tjenestekontoret behandler søknadene, men jeg deltar på møtene og bidrar til å vedta om de skal komme inn her. Der sitter også hjemmesykepleien og sykehuset.

Vi har veldig sjelden ledige stillinger, men vi hadde en utlysning for en helsefagarbeider i 75% for et år siden, og den hadde vi 33 søkere på. Det er veldig lett å få faglærte til å jobbe her. Vi har kun 1 assistent i 80% stilling, ellers er det bare faglærte. For det første tror jeg nok det skyldes at det er et nytt sykehjem gjør det nok attraktivt, også har vi hatt masse medieomtale, i tillegg skyldes det nok at vi har en lindrende enhet med høy faglig kompetanse, og en rehabiliteringsavdeling er med å dra opp. I tillegg har vi stor andel sykepleierstillinger, vi har nesten 50% sykepleierdekning. Også har vi mange med videreutdannelse, som kommer av at vi har rehab og lindrende her.

Vi skal egentlig bare ha korttidspasienter. At det er korttidspasienter medfører mer papirarbeid, men det er mer variert og det er det de ansatte er forespeilet når de ble ansatt.

Institusjonen er veldig dårlig egnet for skjerming av personer med demens. Vi skulle gjerne sett en bedre mulighet for flytting av pasienter som har behov for skjerming til boligene. Men siden boligene eies av beboerne, er det vanskelig. Skulle gjerne hatt større fleksibilitet innen det området. Institusjonen er så stor, og det er mange veier ut for den som vil stikke av, så det fungerer dårlig for personer med demens som er urolige.

Hjemmetjenesten har kontorer i boligene. Vi har husmøter, hvor det er representanter fra institusjonen i 2.etasje, fra kultur, fra de private, fysioterapi, ergoterapi, lederne for de skjerma enhetene ute, lederne for bokollektivene og dagavdelingen. Men hjemmetjenesten som server resten av kommunen har ikke kontakt med oss.

Vi opplever at de fleste pasienter og beboere er svært tilfreds med tilbudet. Det er ikke måte på lovord som kommer av og til. Særlig på dagsenteret og institusjonene er det fokus på samvær, hvor måltider blir inntatt sammen og det er ting som skjer her. Det ligger nok ikke sykepleierens hjerte nærmest å skulle aktivisere pasientene, så det at vi har en kulturetasje, som er enkelt å komme til og bruke, er gull verdt! Det trenger vi ikke ha så stort fokus på inni avdelingene, for det gjør seg selv litt. I tillegg er det ting som skjer oppe, som kulturkonsulentene har satt i gang, som leseombud eller den kulturelle spaserstokken. Det er også viktig at det skjer ting på avdelingen for det er ikke alle som kan komme ned, så da får de også et tilbud.

Det er litt varierende hvor mange fra boligene som bruker senteret og aktivitetene. Noen synes det er helt greit å gå de få meterne hit, mens andre ikke. Også er det nok litt opp til de ansatte å minne på og oppfordre beboerne, eller andre beboere om at det skjer noe på senteret - kom skal vi gå!

I tillegg er arbeidsmiljøet veldig godt og vi har sterkt fokus på trivsel og helse blant de ansatte. I fjor innførte jeg en time fri i uka for alle ansatte, med oppfordring om å ta en økt midt på dagen for å slappe av, gå en tur i nærområdet eller ta seg en svømmeøkt. Noen ansatte er flinke til å ta seg denne timen fri, mens andre må minnes på.

Vi har godt samarbeid med ungdomsskolen, og mange har vært her i praksis. I tillegg har vi godt samarbeid med utekontakten, som leder ungdomsklubben, som hjelper de med å skaffe seg sommerjobb. Så vi har inne noen i to puljer på tre uker av gangen om sommeren. De hjelper til på kjøkkenet, er med og triller turer og aktiviserer de eldre litt i 2.etasjen.

Vi er veldig heldige som har aktivitetskonsulentene i kommunen sittende hos oss, det er 1,5 stilling totalt, med to driftige damer som finner på masse bra. De er kreative, så vi har gått med overskudd fra puben vår flere år på rad. Det har vi fått forankret politisk, at overskuddet skal gå inn i eget budsjett for videre drift av aktiviteter og tilbud på Bråta."

ANSATT

“Jeg jobbet tidligere i hjemmetjenesten, som helsefagarbeider, og har jobbet i omsorgsboligene siden 2008. Der gjennomfører vi matlaging, tilrettelegger for aktiviteter, går tur med beboerne, i tillegg til generell hjelp og omsorg i hverdagen. At omsorgsboligene ligger så nært senteret og at det alltid finnes faste ansatte i nærheten er nok det mest positive. Det meste av sosial aktivitet foregår gjennom senteret, men ikke alle deltar på det, så det varierer hvor mye sosial stimuli de forskjellige beboerne får. Men jeg opplever jo at de som er oppegående og har lyst, så er det å bo her med på å stimulere til sosiale møter. Opplever at de fleste beboerne synes det er godt å bo på Bråta.

Jeg trives veldig godt på Bråta, og beboernes trivsel er viktig for at jeg skal trives på jobb. Jeg opplever at vi kan gi et godt tilbud til de fleste, men jeg skulle gjerne hatt mer tid til hver enkelt.

Selve omsorgsboligene er ikke veldig bra, det er mange ting som oppleves som upraktisk og lite funksjonelt. Det er for smale dører og for små bad. Bare det gjør det veldig vanskelig for de som sitter i rullestol. Korridorene er så trange at to rullestoler ikke kommer forbi hverandre. Det er lite egnet til å bruke heis o.l. på badet. Også selve rommene er for trange, det er ikke tenkt på at det skulle brukes hjelpemidler. Det er mange rullatorer så det blir for liten plass. Selve utformingen er god, men det er behov for større arealer i rommene og gangene. Det hadde nok løst mye av hverdagsfrustrasjon. Det burde vært to stuer og større fellesareal generelt. Det blir ofte for mye lyd, så beboere som har hørselsnedsettelse ikke kan delta. Det er ikke særlig godt tilrettelagt for de med nedsatt syn og hørsel, og ikke minst for personer med demens.

Jeg ser at aktivitetssenteret er en viktig del av tilbudet vi gir på Bråta til de eldre. Det er også et viktig tilbud for hjemmeboende. Også ser vi at det er med på å skape innhold i hverdagen for beboerne i omsorgsboligene. De fleste trenger hjelp for å delta på mye, men ikke alle deltar på alt, kanskje bare halvparten er aktive. Også varierer det litt hvor populært ting er, men GT Sara var en slager. Da var det nesten fullt hus her! Så mange trives godt. Da var det mange utenifra også som kom, og det bidrar jo til å gjøre det mer attraktivt for de som bor her å bruke senteret.

Utearealene er utrolig viktig! Det viktig at det er friluftsområde eller grøntområder i nærheten, det å kunne gå ned til en liten bekk, eller gå en liten rundtur med de sprekeste gir variasjon og opplevelse. Det gjør vi så mye vi kan. Sansehagen vi har og beliggenheten i nærområdet ser jeg på som viktige kvaliteter. For de skrøpeligste er det jo viktig med grøntområder utenfor huset, litt planter og grøntflekker. Beboerne er mest ute når det er fint vær, men noen er ute nesten daglig hele året. Særlig om sommeren er de skrøpeligste ute, vi åpner gjerne opp så kan de sitte ute og nyte solen.

Det at botilbudet ligger nært aktivitetssenteret er et stort pluss, da står vi og beboerne så mye mer fritt til å bruke senteret og tilbudene, og ikke minst får de mulighet til å velge litt mer selv om de vil delta på aktiviteter eller møte folk. Det å bli boende i sitt nærmiljø er også viktig. Vi ser at mange av de som har bodd rundt her, kjenner seg igjen og får oftere venner eller familie på besøk.”

BEBOER

"Marit har en liten omsorgsbolig i landsbyen tilknyttet Bråta bo- og aktivitetssenter. Hun går på dagsenteret på Bråta 2-3 ganger i uken, og skryter av de deilige frokostene de får. Marit har bodd på Bråta siden 2006 og trives veldig godt. Hun har begge døtrene sine i noenlunde nærhet, og de stikker innom en gang i uken.

Hun deltar på dans en gang i måneden og går gjerne på konserter og arrangementer som blir arrangert. Forrige uke var GT Sara på besøk, ei eldre dame som reiser rundt og synger og har stand-up komikkshow. "Festlig dame", uttrykker Marit. Da var det fullt hus på Torget på Bråta, hvor alle små og store arrangement holdes.

Marit var hjemmeværende med barna i sin tid, og stelte mye i hagen hvor de hadde både grønnsaker, frukttrær og bærbusker. Hun er veldig glad i håndarbeid, og har vevd, heklet og sydd mye i sitt liv. Ettersom synet har blitt dårligere

har hun ikke lenger mulighet til å holde på med dette, noe hun savner. Hun savner også å gå på ski og ta turer på hytta. Hun bruker å gå litt turer om sommeren, men det blir ikke helt det samme.

Det er sosialt å bo så nære Bråta, sier hun, jeg kan bare ta meg en tur inn når det passer meg!"

PÅRØRENDE

“Mamma har bodd i omsorgsbolig her på Bråta i 3 år nå. Hun flyttet hit etter hun falt, måtte operere og trengte mer hjelp. Hun kunne nok tatt i mot noe hjelp hjemme også, men boligen var ikke tilrettelagt for rullestol, også ble hun så engstelig etter fallet. Hun kjenner faktisk veldig mange av de andre som bor rundt henne, så her har hun faktisk mer besøk enn hun hadde hjemme etter at far døde.

Jeg er nok innom omtrent en gang i uka. Sitter inne hos henne og snakker, drikker kaffe og ser litt på tv. Det blir jo fort noen timer av gangen. Det er deilig at leiligheten hennes er såpass romslig. Jeg besøker jo mamma her, så jeg er glad vi kan være hjemme hos henne, det er viktig for meg. Også passer det mamma godt å bo slik. Det er så kort vei til Bråta senteret, at hun bestemmer litt selv om og når hun orker å gå dit. Også sitter de jo gjerne ute på terrassene sine hver og en bortover her om sommeren og småprater. Det er utrolig fint om sommeren at hun har nærhet til det fine utearealet rundt her. Det er jo viktig for oldebarna som har begynt å komme. Det hender at både barnebarn og oldebarn er med, og om sommeren har vi gjerne grillet og sittet ute! Da kan de minste gå litt rundt på egenhånd, det er god oversikt fra terrassen. Og det setter de jo pris på disse gamle! Det er flott med blomstene i uteområdet og å kunne sitte ute på terrassen. Det er en slags ro da, å komme på besøk til mor da.

Aktivitetssenteret er virkelig et godt tilbud. Det er så flott at personalet setter i gang, f. eks Damenes Aften, kino o.l. Jeg opplever at min mor setter stor pris på de ulike aktivitetene. Hun bruker også tilbudene som frisør og fysioterapeut på senteret. Hun var der på opptrening der etter fallet. Selv om det var litt vanskelig, i og med at det var vinter, å komme seg fra boligen og inn, så ser vi virkelig hvor verdifullt det er for henne nå at det er så kort avstand fra boligen hennes og sentere. I dag har hun kun behov for litt støtte med rullatoren. Men da hun brukte rullestol hadde det nok vært praktisk at senteret var knyttet mer fysisk til boligene.”

Illustrasjonsfoto: Google

SITATER FRA INTERVJUER OG SPØRREUNDERSØKELSE

"Min far har bodd på Bråta i 6 år.
Han trives godt, men sliter med kommunikasjonsproblemer overfor de ansatte. Det legges for lite vekt på hva han har behov for mot det han får i dag. Småting i hverdagen kunne vært tilpasset mye bedre.

Pårørende

Mor flyttet til sykehjemmet i sommer pga. dårlig helse og behov for tettere oppfølging. Det er gode omsorgsboliger og dagsenter gjør en flott jobb. Tjenestetilbudet er stort sett tilfredsstillende. Det mangler utearealer.

Pårørende

Far er avhengig av rullestol og jeg skulle ønske omsorgsboligen var tettere knytta til aktivitetssenter ved å slippe å gå ut for å komme dit. ... Personalet kunne i større grad samle/aktivere beboere til felles hygge som å trille/gå tur med dem.

Pårørende

Leilighetene er små. Det er vanskelig å få brukere av heis inn på badet. Smale dører gjør at vi ikke får inn eller ut senger uten å snu dem på høykant. Det er mye ekstra jobb!

Ansatt

Det vi har vært flinke til her på Bråta har vært å inkludere nærmiljøet. Målet er at du skal kunne komme til Bråta å få stelt håret ditt, føttene dine, ta blodprøven her og spise middag og gå på konsert.

Kulturkonsulent"

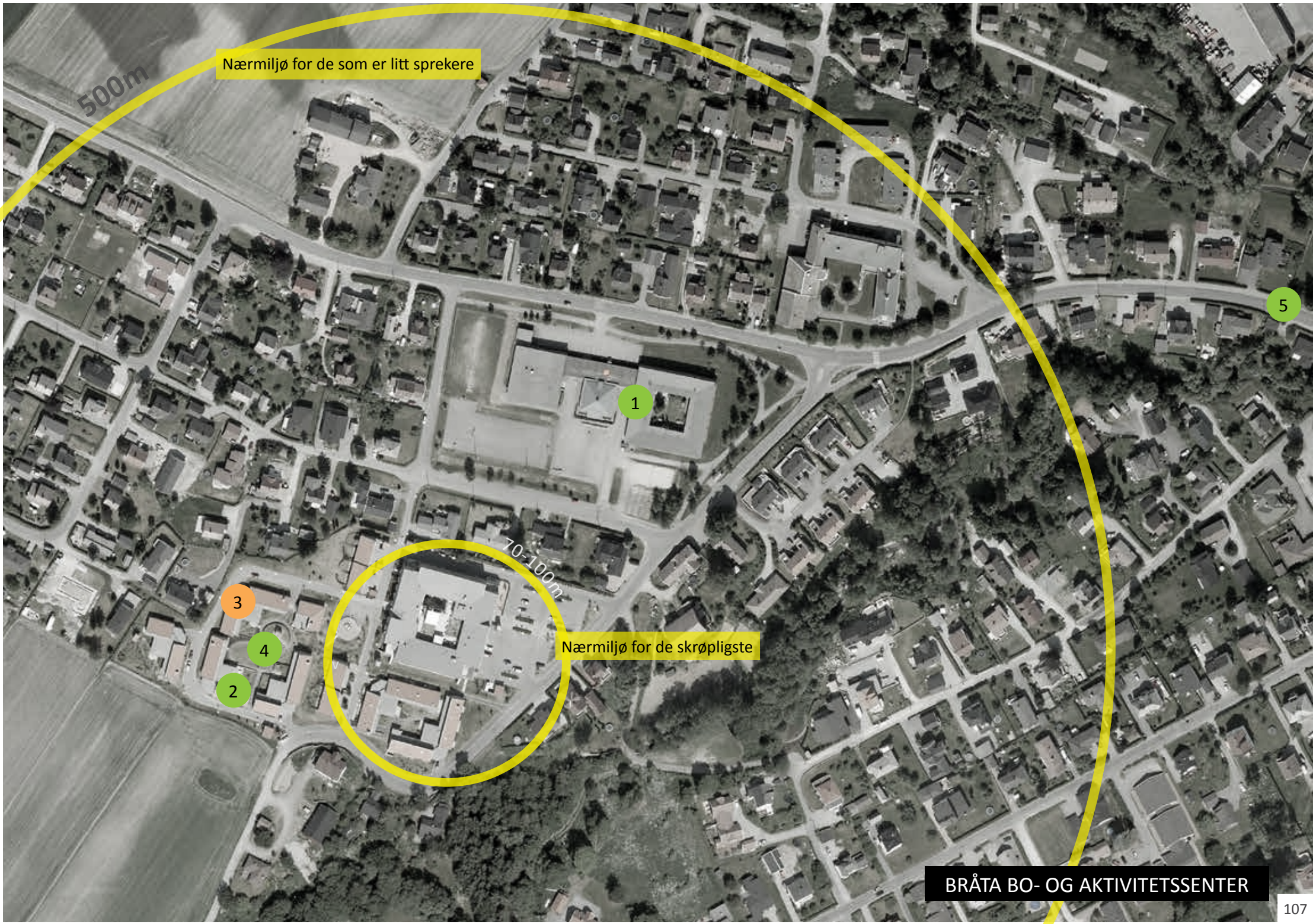
500m
Nærmiljø for de som er litt sprekere
70-100m
Nærmiljø for de skrøpligste
1
2
3
4
5
BRÅTA BO- OG AKTIVITETSSENTER

ERFARING MED LOKALISERING

1 Nærhet til ungdomsskolen kan trekkes frem som en stor suksess. Det er mye samarbeid mellom skolen og senteret, blant annet holder elevene gymnastikktimer med de eldre og datakurs og flere har arbeidsuken sin her. Flere elever har gitt uttrykk for at de ønsker å gå inn i omsorgsyrket etter dette.

2 Private omsorgsboliger, bokollektiv for personer med demens og bokollektiv for langtidsboende er samlet som en landsby i tett tilknytting til senteret. Plasseringen tett ved aktivitetshuset reduserer behov for assistanse til daglige gjøremål og aktiviteter som de ellers måtte hatt for å komme seg til i sentrum. Det gir også beboerne frihet til å delta på det som de selv vil og orker.

3 Landsbyen med bokollektiv og omsorgsboliger har småhusskala og er tenkt å gli inn i nabobebyggelsen. Dette skjer til en viss grad, men kunne med fordel vært fremdyrket ennå mer som frittstående boliger i landsbystruktur, for å unngå "omsorgsbolig-arkitektur". At boligene er organisert som en landsby gir mange flotte og gode uterom som brukes mye om sommeren.

4 I sansehagen mellom bokollektivene til personer med demens er det plantet gjenkjennbare og spiselige planter som en vanligvis har i en kjøkkenhage. Det er plantet jordbærbusker langs vandrestiene.

5 Det er relativt kort vei fra bo- og aktivitetssenteret til sentrum, ca.950m, og kan ses på som et supplement til tjenestetilbudet i sentrum fra beboere fra kommunen.

1

Foto: Arkitektkompaniet

4

3

2

Foto: Arkitektkompaniet

BRÅTA BO- OG AKTIVITETSSENTER, 1.ETASJE

BRÅTA BO- OG AKTIVITETSSENTER, 2.ETASJE

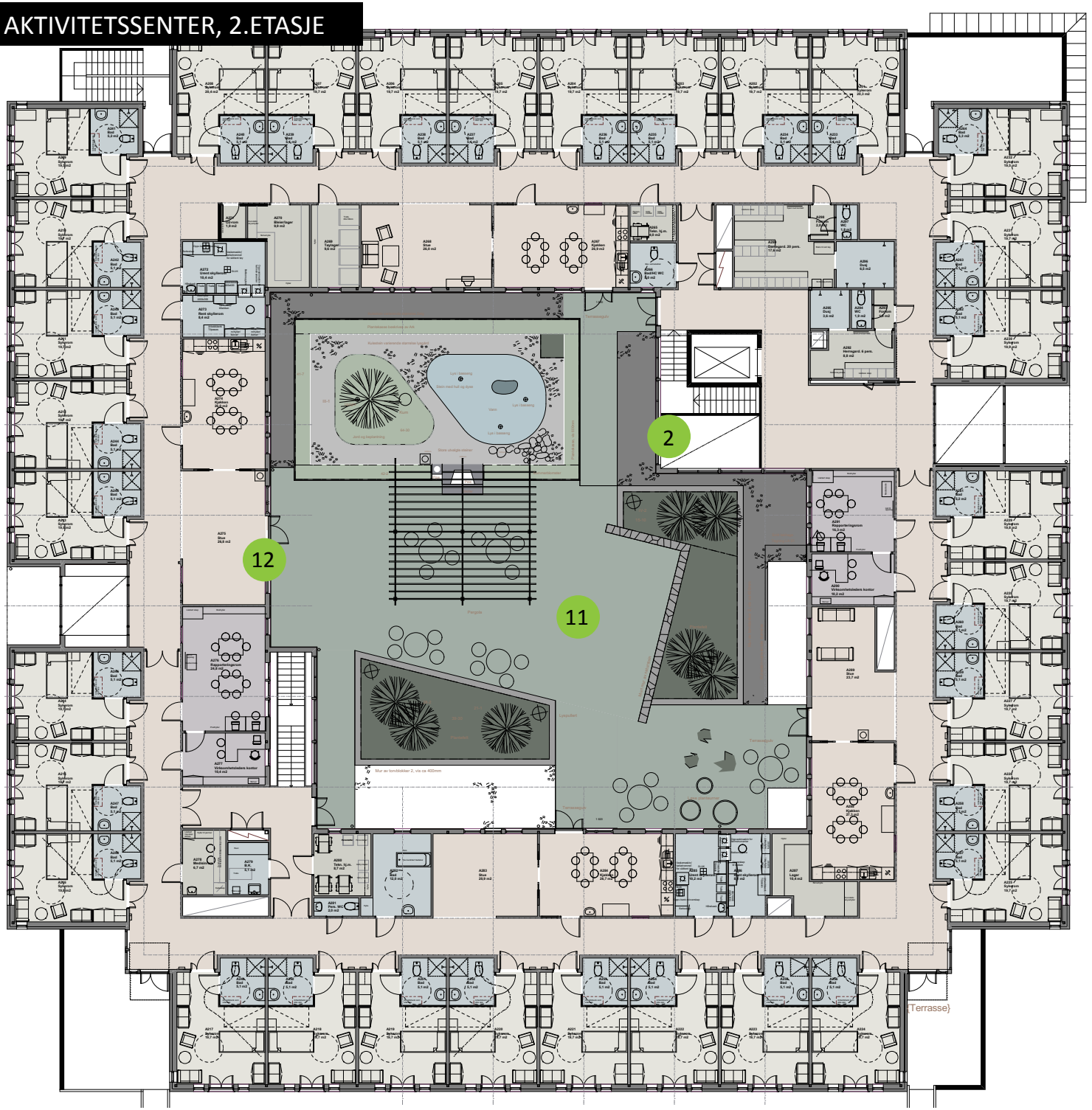

A

Aktivitetshus

ERFARINGER MED BYGG OG AKTIVITETSTILBUD

1 1.etasje på Bråta oppleves som et offentlig og innbydende aktivitets- og kulturhus for alle. Store vindusflater bidrar til lett og god atmosfære i bygget, og oppleves mindre institusjonspreget.

2 Det er intuitivt å ta seg frem i bygget. Man møtes med å se "storstua" med en gang man kommer inn, hvor det meste av fellesaktivitet foregår. Den vertikale hovedaksen, med både trapp og heis er raskt synlig fra hovedinngang. Overlys gjør trappen ennå mer tydelig.

3 etasje har et atrium formet som en japansk hage, som gir godt med dagslys til arealene i midten av bygget i 1. etasje. Dette bidrar mye til at senterets administrative arealer oppleves som lyse og luftige.

4 En glassfasade omkranser Bråta Café og gir gode lysforhold og sammen med materialbruk er kafeen innbydende arealer.

5 Bråta har utleiearealer til både offentlige og private tjenester, deriblant legekontor, Bråta Fotklinikk, Bråta Hårstudio og solarium. De har brukere og kunder både fra institusjonen, landsbyen og beboere utenifra.

6 Blekkspruten svømmehall er privat drevet, med 90 svømmekurs i uka for alle aldersgrupper. Svømmehallen er en viktig funksjon på Bråta og en av grunnene til at Bråta fungerer så godt som aktivitetshus

for hele området. Særlig babysvømming er populært, og foreldre kommer fra andre steder rundt Mjøndalen for å delta på kursene. Svømmehallen har varme basseng og brukes også som vannterapeutisk behandling.

7 Jaktbua, som holder kveldsåpen pub med skjenkebevilgning siste onsdag hver måned for interesserte beboere, frivillige og innbyggere i voksen alder. I tillegg holder de oppe når det er større arrangementer.

8 Både private og kommunalt ansatte fysioterapeuter sørger for behandlingstilbud til alle aldersgrupper. Barnefysioterapi, med eget tilrettelagt rom.

9 Bråta har et eget sanserom. Dette brukes mye i arbeidet til lindrende enhet, også sammen med pårørende. Det er avgrenset og lite, med myke sitteflater, regulerbare lys og musikk, som gir rom for ulik stimuli.

10 Med piano og direkte inngang til Jaktbua Pub, er dette allrommet hvor det meste av aktivitet foregår, alt fra konserter til gymnastikk. Det fremstår som en storstue med peisen i fokus.

11 I 2.etasje har Bråta en stor og romslig takterrasse, formet som et atrium. Om sommeren er dette en frodig og behagelig plass å være og den brukes masse. Det er et stort takoverbygg for å kunne sitte i skyggen. Her er det ofte grilling og matspising ute.

13

8

6

7

Foto: Bråta bo- og aktivitetssenter

10

12 Store dører fra hver av de fire avdelingene senker terskel for å bruke takterrassen. I tillegg er det enkelt å trille ut de som sitter i rullestol og de som er sengeliggende, for å kunne nyte varmen fra sola.

13 Bråta har også flere aktivitetsrom, der i blant et fullt utstyrt snekkerverksted, et bibliotek som er møblert med gamle møbler og datakrok hvor ungdomsskoleelever datakurs for seniorer, fotorom og mørkerom, og et håndarbeidsrom med vev.

13

9

13

12

Det er sosialt å bo så nære Bråta, jeg kan bare ta meg en tur inn når det passer meg!

Beboer i omsorgsbolig

Foto: Drammens Tidene, Ola Niemann

Takterrassen er kjempefin! Vi kan trille dem rett ut om sommeren, så kan de ligge og kjenne på at sola varmer.

Ansatt, om bruk av takterrassen, sykehjemsdel

VERPLEEGHUIS HOGEWEY

DEMENSLANDSBY, WEESP,
NEDERLAND

Anlegget er bygd opp som en landsby, hvor personer med demens bor sammen med likesinnede og kan bevege seg rundt på egenhånd. Driftsfilosofien bak tilbudet strekker seg for at beboerne skal oppleve at de bor i et normalt hjem. Gode uterom, gateløp og servicetilbud som frisør og butikk bygger opp under opplevelsen av å bo i en liten landsby. Med pub, restaurant og teater tiltrekker de seg mennesker utenifra.

FAKTA

GENERELT

Arkitekt: Molenaar&Bol&Van Dillen Architecten

Byggeår: 1. byggetrinn i 2008, 2.byggetrinn 2009

Total størrelse: 8240 m2

Antall beboere: 152

Antall årsverk: 160

Antall ansatte: 270

Antall frivillige: 140

Bogrupper: 6-7 beboere i hver bolig.

NETTOAREAL PER BEBOER

Service/behandling/aktivitet: - m2

Personalrom: - m2

Birom: - m2

Gang: - m2

Fellesareal på gruppenivå: 10,4 m2

Private enheter: 16-20 m2

Sum nettoareal per beboer: 53,8 m2

VIRKSOMHETENS TILBUD

Demenslandsby bestående av 23 bokollektiv med tilsammen 152 beboere.

Heldøgns bo- og pleietilbud.

Demenslandsbyen består av

- Matbutikk
- Frisør
- Teater
- Restaurant
- Pub
- Maleklubb
- Musikk-klubb
- Reisebyrå
- Utleielokaler til liten bedrift

BO- OG OMSORGSTILBUD I LANDSBYEN

- 23 bokollektiv med 6-7 beboerrom. Hver bolig har to bad, og et vaskerom, i tillegg til kjøkken og spiseplass, samt stue. Hver bolig har også et uteareal rett utenfor boligen.
- Boligene (bogruppene)er bygd opp rundt seks forskjellige livstiler. Dette for å skape et hjem og hverdagsliv så likt som beboerne har vært vandt til.
- Heldøgns bemanning, mange høy grad av frivillighet.

VERDIER

- Skape omgivelser hvor beboere med demens kan fortsette å nyte livet med et minimum av medisinering og frustrasjon

KORT OM ANLEGGET

Bogruppene er laget som hjem. De er designet med tanke om at de skal virke hjemlige og oppleves som et boligtilbud. Helse og pleiepersonell kler seg hverdagslig, og beboerne kan fritt vandre rundt i "landsbyen". De kan være med å handle dagligvarer, spise et måltid på restauranten, ta en øl i puben, eller vandre rundt i de fint opparbeidede gatene i landsbyen. Anlegget er en offentlig finansiert institusjon, som har hatt det samme budsjettet som andre pleie- og omsorgsinstitusjoner i Nederland med samme antallet beboere. De tar kun i mot mennesker med alvorlig demenssykdom og når man flytter dit kan man bo livet ut. Til tross for en lang venteliste med familier som ønsker å plassere deres kjære her. Det er døgnbemanning, med en rate på fire personell per beboer.

"Hvis du ikke kan gå, og du må ligge i en spesialstol, er du fortsatt en del av husholdningen, og du kan fortsatt lukte, høre og se."

Jeanette Spiering, direktør i Vivium konsernet, grunnlegger av Hogewey

HVA KAN VI LÆRE?

+ POSITIVE KVALITETER MED ANLEGGET SOM MAN KAN LÆRE AV:

- Høy opplevelse av hjemlighet i og rundt bokollektivene.
- Skala på anlegget både inne og uterom oppleves som lune, menneskelige og gjenkjennbare.
- Anlegget er åpent for alle utenfor, og bidrar med restaurant, pub, teater, frisør og matbutikk til aktiviteter i nærmiljøet.
- All logistikk av mat og varer går gjennom butikken. Pleiere og beboere må gå på butikken når de skal ha mat. Mange ansatte handler også her før de drar hjem, eller til lunsj.
- Bygget er utformet ut i fra en etablert driftsfilosofi utviklet gjennom 10 år, noe som trolig er nøkkelen til at de har kunnet bygge noe som er såpass annerledes. Driftsfilosofien gjennomsyrer alle ledd, fra daglig omsorg, til hvordan logistikk og aktiviteter gjennomføres.
- Kun 5 nattevakter på 152 beboere. Vaktrom ved inngang overvåker kollektivene. Ved fall eller urolighet, aktiveres sensorer som gir beskjed til vaktrommet. Da sjekker en pleier ut tilfellet.
- Seks til syv beboere per bolig. Her er det to bad og et vaskerom per bolig.
- Tildeling av bolig skjer ut i fra intervju med foresatte før tildeling. Da kartlegges interesser og livstil som personen med demens har hatt i tidligere i livet, for å kunne tilby han eller henne en bolig med andre beboere med liknende bakgrunn. Dette har vist seg å skape godt tilfredse beboere. Svært sjelden bytter beboere livstil etter at de har flyttet inn. Det er syv ulike livsstilskonsepter.
- Det er mange frivillige som jobber i Hogewey. Alle som besøker og oppholder seg i demenslandsbyen får opplæring i hvordan man oppfører seg sammen med personer med demens. Alle frivillige får et kurs hvor de innføres i basiskunnskap om demens og driftsfilosofi.

- NEGATIVE ERFARINGER SOM MAN KAN LÆRE AV:

- Kan oppleves noe lukket for beboere som bor rundt og utenfor.
- Innbyr bare i begrenset grad til å omgås andre steder og folk i “virkeligheten”

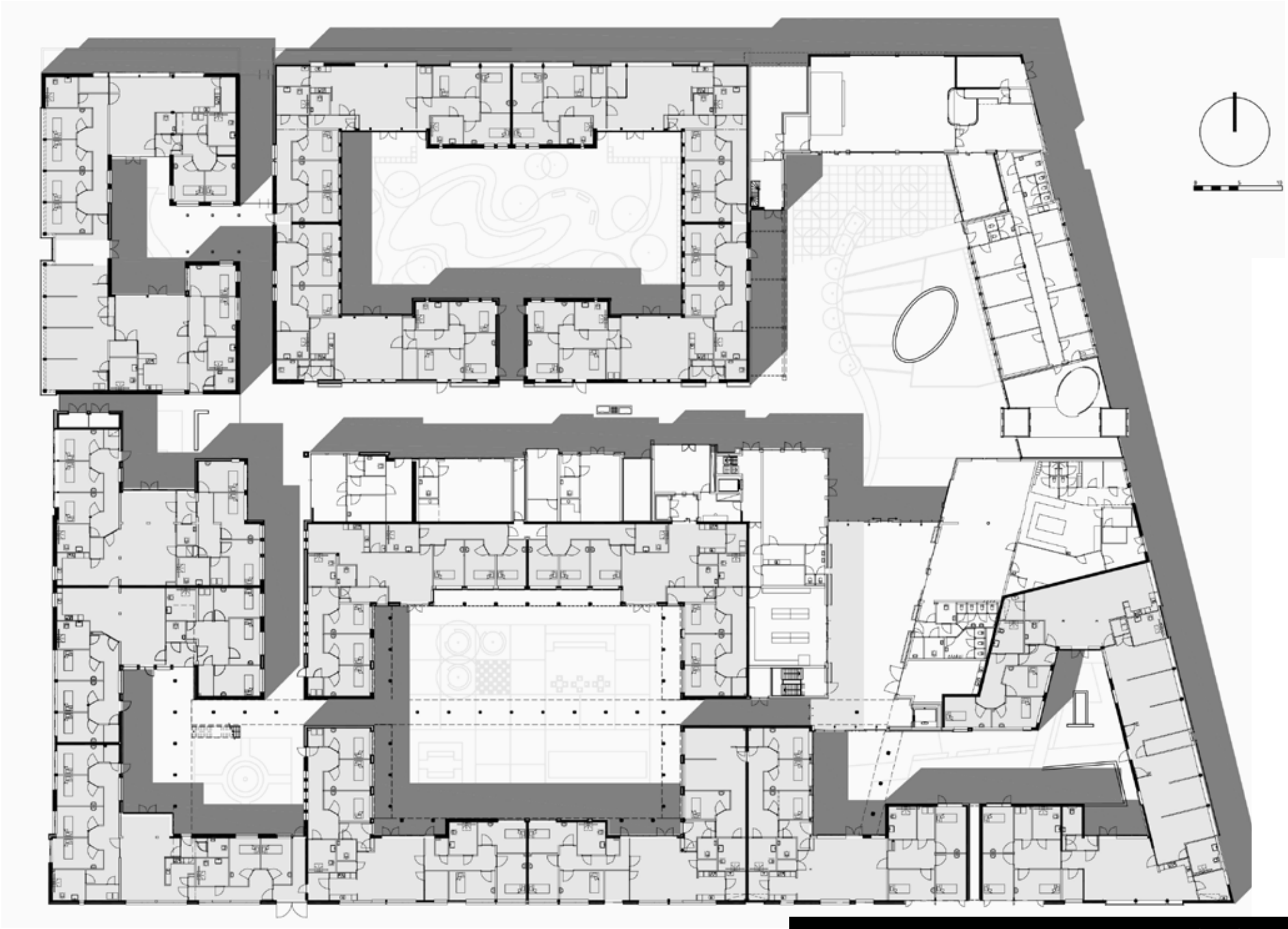

DE HOGEWEYK DEMENSLANDSBY - Planskisse

DE HOGEWEYK er bygd som en slags landsby for 152 beboere med demens. Anlegget er organisert i 23 bogrupper (hjem). Hver gruppe består av 6-7 beboere med hvert sitt enkeltrom, det er fast tilknyttet pleiepersonale til hver gruppe.

Hver bogruppe har sin egen husholdning, beboerne er delaktige i både innkjøp og matlaging fra egen butikk på området. I anlegget er det lagt vekt på mangfold og variasjon av bygninger og uterommene som består av torg, gater, hager, bygninger, vann. Hogeweyk er et tilbud som har utfordret tanken om at "one size fits all"? Tanken er heller å legge vekt på å støtte opp under ulikheter. Beboerne får mulighet for å beholde sin egen måte å leve på selv om de også har behov for mye tjenester. Alle tilbudene i Hoegweyk kan benyttes av alle innbyggere i Weesp. Dette bidrar til en slags omvendt integrering i og med at beboerne ikke kan bevege seg utenfor "landsbyen", men altså andre kan komme inn til dem.

Det er forsøkt å legge til rette for ulike hverdagssituasjoner. Hvert uterom tjener et eller annet formål. Teatertorget er for eksempel velegnet for gatemusikanter. På promenaden er det ulike butikker, men også et alminnelig legekontor og fysioterapeut. Det grønne støtter opp rundt forskjellige former for velvære. Vegetasjon forbindes med rekreasjon og opplevelse av årstidene, dette tror man indirekte bidrar til god helse.

Omsorgsfilosofi

Bak tilbudet ligger en tydelig omsorgsfilosofi som er

Vi forsøker å lage det så likt det gamle livet deres som mulig. Hvordan du levde som ung er mye viktigere enn hvordan du fungerer nå. Det må være gjenkjennbart. Vi skaper omgivelser og en måte å leve på som de gjenkjenner og føler seg komfortable med.

Jeanette Spiering,
direktør i Vivium konsernet, grunnlegger av Hogewey

Mozartzaal

utviklet over mange år. Det er viktig at denne filosofien er utviklet gjennom en årrekke og organisasjonen har drevet etter denne måten lenge før de bygde noe selv. Filosofien har guidet dem til det bygningskonseptet de nå har endt opp med. Filosofien er tuftet på at man skal kunne leve livet sitt som man er vant med.

Til tross for at de ikke lenger greier å leve helt uavhengig av andre, har de muligheter for å leve trygt og så tilnærmet likt et normalt liv som mulig.

I praksis gjennomføres omsorgsfilosofien i alle deler av hverdags gjøremål. Mat lages og spises sammen i bogruppene, som hjemme. Beboerne er med å lage mat, brette klær og gjennomføre gjøremål så godt det lar seg gjøre. Innkjøp av mat og andre varer fås tak i gjennom Hogewey Super, akkurat som i en hverdagssituasjon. Beboerne selv er med og handler.

I et vanlig hjem låser man døra når man legger seg, det gjøres også i Hogewey. Om ikke alle har sovnet når kveldsvakten låser seg ut, gir de uttrykk for at det er helt normalt at mennesker sovner ved ulike tider. Noen sitter og ser TV før de legger seg. Nattevaktene har oversikt fra et vaktrom over alle beboerne gjennom akustiske sensorer som utløses av lyd og bevegelse.

Navnet på anlegget ble skiftet fra Hogewey til Hogeweyk, fordi weyk ligner på det Nederlandske ordet for nabolag. I omsorgsfilosofien har man altså et fokus på at beboerne skal kunne drive med meningsfulle aktiviteter, også det som foregår utenfor boligen. Ute i virkeligheten foregår jo hverdagslivet både innenfor og utenfor selve boligen, det gjør den også på Hoegweyk. Uteområdene er viktige og har attraktive hager, gater og plasser. Et sentralt spørsmål ved utviklingen av løsningen, var at man hele tiden stilte spørsmål ved hva ville beboerne ha gjort i sitt tidligere liv. Så forsøkte en å legge løsningene så tett opp til det som mulig. Det betyr at innenfor området finnes det både en liten butikk, teater og ulike klubber for fritidsaktiviteter som bidrar til at beboerne kan opprettholde meningsfulle aktiviteter som har definert dem gjennom et helt liv, der i blant litteraturklubb, maleklubb og klassisk musikklubb. Også doktorens og fysioterapeutens kontor ligger godt synlig i hovedgaten.

Husholdningene er veldig små og intime, mens landsbyen i seg selv er stor. Området er avgrenset, men åpent for at andre kan komme inn.

The Hoegeweyk har 120 frivillige som bidrar inn i tilbudet, dette er i tillegg til familiemedlemmer som selvsagt også er der mye. I den Indonesiske husholdningen hjelper for eksempel en del familie med å tilberede indonesisk mat. Omsorgsfilosofien som ligger til grunn for driften appellerer til både ansatte og frivillige, og er trolig årsak til at man ikke har problemer

med å skaffe hverken ansatte eller frivillige.

Livstiler

De 23 bokollektivene er innredet med 6 ulike livsstiler.

- Urbane (åpne, mobile og utadvendte)
- Tradisjonell (håndarbeid og koke poteter)
- Hjemmekjære (kosete, tradisjonelle og husarbeid)
- Indonesisk (tradisjon, nostalgi og indonesisk mat)
- Kulturelle (kunst, vin og vegetariske måltider)
- Kristne (religiøs musikk og bønn)
- Velhavende (manerer, klassisk musikk)

Personer med samme livsstil og interesser kartlegges altså nøye etter den enkeltes bakgrunn som nedtegnes i en «huskebok» før de plasseres sammen i 7 ulike livsstilsgrupper som er tilpasset møblering, uteaktiviteter og dagligliv.

Bogruppen med en mer urban livsstil er lokalisert i nærheten av gate og plasser, mens en mer "tradisjonell livsstil" er lokalisert med en egen

hage. Aktiviteter og mat blir også tilpasset de ulike gruppenes vaner.

Det finnes også en restaurant i landsbyen som også er åpen for allmenheten og et lite teater med regelmessige forestillinger.

Institusjonen skal sørge for mat til beboerne. Det tilsvarer vanlig kosthold: 3 måltider per dag og nok drikke, som kaffe, te og brus. Betalingen dekker også noe frukt og snacks. Ønsker en tillegg til den vanlige mat og drikke? F.eks. ekstra drinker, snacks og alkoholholdige drikkevarer? Da betaler du kostnadene selv

Bogruppen for 6 beboere består av et inngangsparti, gang hvor du kan henge fra deg klær, og en dagligstue på mellom 45 – 90 kvm, 6 soverom med vask, 2 store baderom med toalett, 1 toalett i gangen, kjøkken og vaskerom med vaskemaskin og tørketrommel. Møblering og inndeling av rom er foretatt etter de ulike livsstiler. Fordi gruppen er såpass liten gir det dimensjoner og uttrykk på rom som er kjente og som gir hjemlige assosiasjoner. Det benyttes akustisk monitorering i soverom og dagligstue på natt, for å lette tilsyn.

Beboerne betaler avhengig av inntekt, men maksimalt 2200 euro. Man betaler for en slags grunnpakke, men har også mulighet for å kunne kjøpe tillegg hvis man ønsker det.

Teknologi

Ved hjelp av akustiske sensorer er det kun fem nattevakter som passer på de 152 beboerne. Sensorer i bokollektivene utløser en melding på vaktrommet ved hovedinngangen, som viser hvilket rom og bokollektiv sensoren har slått ut. Sensorene løses ut på lyd og bevegelse. Da tar nattevaktene seg turen for å sjekke om alt er i orden, de forsøker å forstyrre minst mulig på natt da det gjerne utløser mer urolighet.

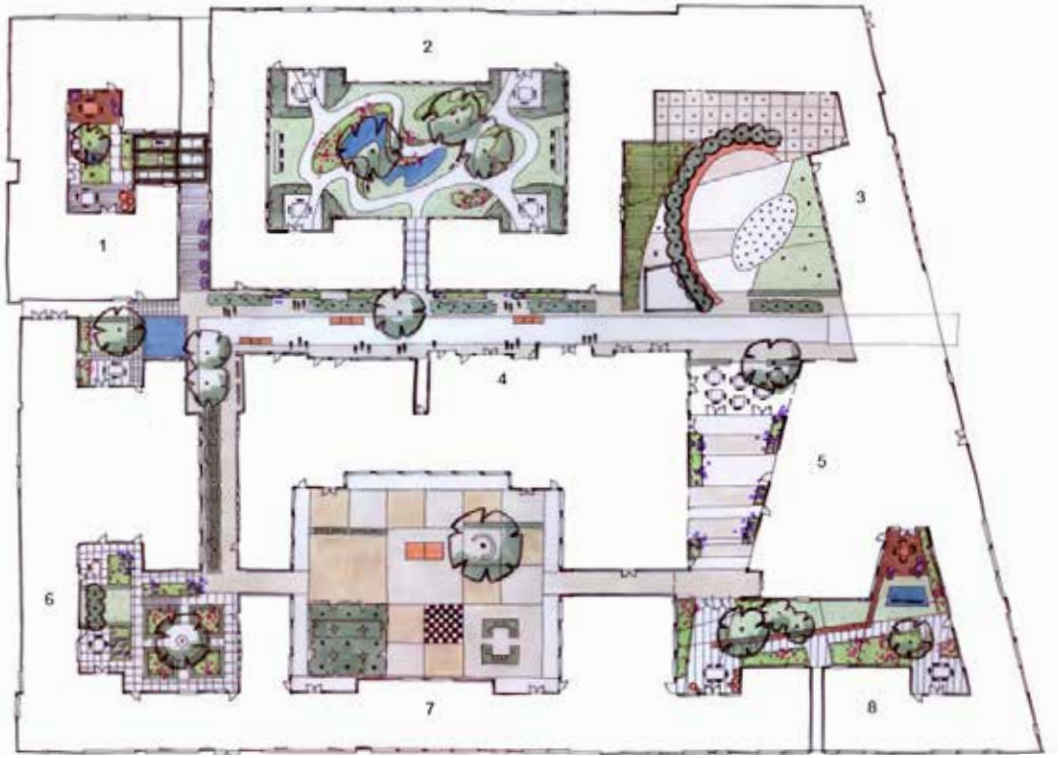

Husbanken

PORSGRUNN KOMMUNE

SINTEF